

**“Farg’onaazot” АЖ да 2024 йилда коррупцияга қарши курашиш
тизимининг амал қилиши ҳақида
УМУМИЙ ҲИСОБОТ ***

**1. Ташкилотнинг Коррупцияга қарши чора-тадбирлар дастури
бажарилгани тўғрисида умумий ахборот¹**

“Фарғонаазот” АЖ Комплаенс назорат хизмати томонидан 2024 йил мобайнида тасдиқланган йиллик режа асосида жорий йилда куйидаги тадбирлар амалга оширилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 6 июль кунги «Коррупцияга қарши курашиш фаолиятини самарали ташкил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПК-5177-сонли Қарори ижросини таъминлаш мақсадида, интернет тармоғига жойлаштирилган <http://azot.vakantlar.uz> хавола орқали ишга туширилувчи дастур орқали корхонага ишга қабул қилиш “Фарғонаазот” АЖ бошқарув раисининг 2021 йил 12 август кунги № 1259-сонли буйруғи билан амалга оширилди.

Шу билан бирга, 2024 йил Президентимиз томонидан «Ёшлар ва бизнесни куллаб-қувватлаш йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан, ёш ишчи хизматчиларнинг муаммоларини ўз вақтида ҳал қилиш учун жамият бошқарув раисининг кўрсатмасига биноан барча цехлар бошлиқлари томонидан ўзларига тегишли бўлган ишчи-ходимларни шахсий масалалари бўйича қабул қилиш кунлари белгиланиб, тегишли тартибда уларни қабул қилиш ишлари ташкил этилди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 6 июлдаги “Коррупцияга қарши муросасиз муносабатда бўлиш муҳитини яратиш, давлат ва жамият бошқарувида коррупциявий омилларни кескин камайтириш ва бунда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-6257 Фармони, 2021 йил 06 июлдаги “Коррупцияга қарши курашиш фаолиятини самарали ташкил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПК-5177 Қорори ҳамда “Фарғонаазот” АЖ бошқарув Раиси томонидан 2021 йил 17 июнда тасдиқланган ““Фарғонаазот” АЖ да манфаатлар тўқнашувини бошқариш сиёсати ”нинг 5.4 банди талабларидан келиб чиқиб, корхонада тегишли ишлар амалга оширилди.

Ўтган хисобот даврида ўтказилган 23 та хизмат суриштирувлари жараёнида аниқланган 3 та салбий ҳолатлар бўйича тупланган ҳужжатлар қонуний куриб чиқилиши учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига ва 16 таси жамият “Одоб-ахлоқ” комиссияси ва раҳбарияти юборилган. Шунингдек, корхона раҳбарияти томонидан 5-нафар ходимга “огохлантириш” эълон қилиниб, 1 нафар ходимга суд идоралари томонидан маъмурий қоралар қурилди. Шунингдек, 1 нафар ишчи ходим эгаллаб турган лавозимидан четлатилиб, 1 нафар ходим лавозимидан озод этилган.

II. Сиёсат ва тартиб-таомиллар

“Фарғонаазот” АЖ ҳуқуқшунослик бўлими билан ҳамкорликда ҳозирги кунга қадар 15 та меъёрий ҳужжатлар тайёрланган ва корхона раҳбарияти томонидан тасдиқланган. Ушбу меъёрий ҳужжатлар корхонанинг ҳар бир бўлим-бўлинмалари ҳамда цехлар раҳбарларига юборилган ҳамда ҳафтанинг жума кунлари ўтказиладиган маънавий кунларида ходимларга етказиб борилмоқда.

Шунингдек, мазкур меъёрий ҳужжатлар танишув варақалари орқали таништириб борилиб, корхонанинг расмий веб сайтига жойлаштирилган.

Жамият раисининг маънавий-маърифий ишлар ҳамда ўзбек тили бўйича маслаҳатчиси ҳамда ҳуқуқшунослик бўлими билан ҳамкорликда “Фарғонаазот” АЖ янги “Одоб-ахлоқ кодекси” ишлаб чиқилиб, корхона бошқарув раисининг 2024 йил 28 август №824 - сонли буйруғи билан тасдиқланди. Ушбу меъёрий ҳужжат билан корхона ишчи-ходимларини таништириш мақсадида тасдиқланган режа асосида бошқарув раисининг маънавий ва марифат ишлари бўйича маслаҳатчиси билан ҳамкорликда жамият бўлим ва цехларида ҳамкорликда профилактик-тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Ушбу йуналишда хисобот даврида **37 та ҳамкорликдаги семинар ва умумий профилактика** ишлари амалга оширилди.

III. Хавф-хатарларни баҳолаш²

Комплаенс назорат хизмати томонидан “ISO 37001:2016 коррупцияга қарши курашиш менежменти тизими тавсия ва таклифлари” қўлланмасининг 4.5-банди талаблари бўйича “Фарғонаазот” АЖ ижро аппаратининг коррупцион хавфларини баҳолаш (“КРМГ”“Йўл харитаси” 5.2 банди) ишлари амалга оширилиб, мазкур тадбирлар жараёнида аниқланган

коррупциявий хавф-хатарларни бошқариш ва камайтириш бўйича таклифлар берилган. Жумладан:

- Корхонанинг тайёр маҳсулотларни сақлаш омборларида (ваколатли омборларида) уларни вагонларга ортиш, тарозидан ўтказиш жараёнларини тўлиқ қамраб оладиган жойларга талон-тарож қилишни олдини олиш, меҳнат интизоми ва техника хавфсизлигини назорат қилиш учун мукаммалашган (модернизация қилинган) видеокузатув тизимини ўрнатиш чораларини куриш;

- Корхона цехларда ТМБ лари камомадларига ва ўғирликларга йўл қўймаслик мақсадида аниқланган ҳолатларни мунтазам муҳофафа қилиб бориш ҳамда камчиликларга йўл қўйган раҳбар ходимларга нисбатан тегишли қонуний чоралар қўриб бориш;

- коррупцион ҳолатларни олдини олишда тезкорликни таъминлаш мақсадида қўллаб-қўлланувчи назорат хизмати ҳамда ички аудит биргаликда амалга оширишлари лозим бўлган тадбирларни белгилловчи меъёрий ҳужжат ишлаб чиқиш;

- ички аудит томонидан корхона билан тузилаётган барча тугридан-тугри шартномаларни ҳамда давлат харидларини қонунийлигини урганиш ишларини амалга ошириш;

- корхонада раҳбар ва ишчи ходимларни лавозимдан лавозимга қўтаришда ёки тенг лавозимга ўтказишда (ишдан бушатиш бундан мустасно) ҳамда ишга қабул қилишда ходимлар билан ишлаш бўлими томонидан қўллаб-қўлланувчи назорат хизмати билан келишиш механизминини белгилловчи меъёрий ҳужжатни ишлаб чиқиш;

- коррупцион ҳолатларни олдини олиш ва йўл қўймаслик мақсадида профилактик тадбирларни мунтазам равишда амалга ошириб бориш.

IV. Амалга ошириладиган коррупцияга қарши курашиш тартиб-таомиллар

Коррупцияга қарши қоидаларни Ташкилот шартномаларига киритиш

Маҳсулотларни олди-сотдиси ва ишга қабул қилиш учун тузиладиган икки томонлама шартномаларда коррупциявий қонун бузилиш ёки ҳуқуқбузарликларга йўл қўймаслик мақсадида 2021 йил 20 апрелдаги №556 сонли буйруқ билан “Антикоррупционная оговорка АО “Ferganaazot”” ишлаб чиқилиб, барча тузилаётган шартномаларга алоҳида бандлар киритиб борилмоқда.

Жорий ҳисобот мобайнида жамият томонидан ишлаб чиқарилаётган қишлоқ-хўжалик, саноат ва қурилиш маҳсулотларини сотиб олмоқчи бўлаётган юридик ва жисмоний шахслардан келиб тушган **1209 та шартномаларда** кўрсатилган ҳолатлар ҳуқуқшунослик бўлими билан ҳамкорликда текширилиб, тегишли таклифлар бериб борилди.

Корхона ҳуқуқшунослик, бухгалтерия, сотишни ташкил этиш ва таъминот булимлари билан биргаликда олиб борилган тадбирлар жараёнида **128 нафар** контрагентлар (нохалол тадбиркорлик субъектлари) биржа савдоларидан кейин уз вақтида махсулотларни олиб келмаганликлари ва техник талаб шартларини тулик бажармаганликлари сабабли ҳисобот даврида корхона томонидан **569 млн. 422 минг 344 сумлик** жарималар ундириб олинди.

Шунингдек, комплаенс назорат хизмати томонидан 2024 йил давомида жами 543 та жамият булимлари ва цехлари томонидан йук килиш учун танлаб олинган ва далолатномаларга киритилган ТМБ лари текшириб курилиб, уларни ҳисобдан чиқариш буйича тавсиялар берилди.

Ишга номзодларни текшириш

Жамиятда фуқороларни ишга қабул қилиш Низом ва номзодларни текшириш бўйича йуриқнома (Буйруқ №1254, 11.08.2021й.) меъёрий ҳужжатлари талаблари асосида ташкил қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 6 июль кунги «Коррупцияга қарши курашиш фаолиятини самарали ташкил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПК-5177-сонли Қарори ижросини таъминлаш мақсадида, интернет тармоғига жойлаштирилган <http://azot.vakantlar.uz> хавола орқали ишга туширилувчи дастур орқали корхонага ишга қабул қилиш “Фарғонаазот” АЖ бошқарув раисининг 2021 йил 12 август кунги № 1259-сонли буйруғи билан жорий этилган ҳамда ишчи комиссия аъзолари тасдиқланган.

Ўтган ҳисобот даврида корхонага жами 69 нафар фуқоролар янги дастур асосида ишга қабул қилинди. Шунингдек, турли сабабларга кўра 432 нафар шахслар ишдан бўшаб кетган. Корхонада 469 нафар ишчи-ҳодимлар ички иш жойини ўзгариши муносабати билан бошқа лавозимларга ўтказилган.

Корхона раҳбарияти томонидан хафтанинг хар душанба-сешанба кунлари мурожаатчиларни қабул қилиш ишлари амалга оширилиб, ишга кириш масалалари атрофлича куриб чиқилмоқда.

V. Таълим ва коммуникация

Жамият ишчи-ҳодимларининг коррупцияга қарши курашиш, коррупция иллатига муросасиз бўлиш муносабатини шакллантириш, ҳуқуқий онгини ва маданиятини юксалтириш мақсадида “Укув-дастури” ишлаб чиқилиб, бўлимлар ва цехларда бевосита ўқитиш ишлари амалга ошириб келинмоқда.

Шунингдек, мазкур йуналиш бўйича мавзуларни уз ичига олган уқитиш ишлари малакани ошириш сектори томонидан амалга оширилиб, ҳисобот даврида 1960 нафар ходимлар билан (улардан 979 таси жамият малакани ошириш секторида) уқитиш ишлари амалга оширилди.

“Farg‘onaazot” акциядорлик жамиятида ҳисобот даврида коррупцияга қарши курашиш бўйича умумий ва махсус ўқитишдан ўтган ходимлар рўйхати

Т/р	Ходимнинг Ф.И.О	Лавозими	Ўқитиш тури (шакли)	Ўқитиш муддати
2024 йил 3 чораги давомида умумий ўқитишдан (<i>барча ходимлар учун</i>) ўтган ходимлар сони 65 нафарни ташкил этади.				
			Махсус уқув курсларида уқиб келганлар мавжуд эмас	

Ташкилотда коррупцияга қарши курашиш масалалари бўйича коммуникация турлари ва сони куйидаги жадвалда курсатилган.

Т/р	Алоқа канали тури	Алоқа канали манзили (ҳаволаси)	Ташкил этилган вақти
1.	Корхона расмий веб саҳифаси	www.azot.uz	2013 йил
2.	Расмий веб-сайтдаги электрон почтаси	info@azot.uz	2013 йил
3	Ишонч телефони	+99873 242-66-13	2020 йил
4	Facebook ижтимоий тармоғидаги алоқа канали	https://www.facebook.com/fargonaazot.uz/	2019 йил
5	Телеграм мессенжеридаги алоқа канали	https://t.me/fargona_azot	2019 йил
6	Телеграмм бот канали	@fargonaazotanticorbot	2022 йил

VI. Коррупциявий хатти-харакатлар ва ҳуқуқбузарликлар тўрисидаги хабарлар.

I. 2024 йил давомида корхонанинг жисмоний ва юридик шахсларни қабулхонасига коррупция фактларига доир муружаатлар келиб тушмаган.

II. Корхона раҳбариятига турли булим ва цех раҳбарларидан келиб тушган муружаатлар ва аниқланган салбий ҳолатлар уз вақтида қуриб чиқилиб, ички хизмат суриштирувлари утказилган ва қонуний қоралар қурилган. **Жумладан:**

1) «Узқимёимпекс» МЧЖ нинг «Фаргонаазот» АЖ га, Покистон давлатининг «Amanat Group DMCC» ва Афғонистон давлатининг «SUN PETROL LTD» компаниялари ҳамда Тожикистон давлатининг Савдо уйига, шартнома буйича 2023 йилнинг июл-август ойлари давомида темир йул орқали юборилган қарбomid минерал угитлари қам қикқанлиги ҳолатлари юзасидан 15 декабрда юборган хатига асосан, Қомплаенс назорат хизмати томонидан ички хизмат текшируви утказилди.

Ички хизмат текшируви давомида, экспортга юборилган қарбomid минерал угитларини темир йул вагонларига ортиш ва жунатиш билан боглик барча жараёнларда, минерал угитларни талон-тарож қилинишига шароитлар булиши мумкинлиги ҳолатлари урганиб қикқилди. Урганиш давомида қорхонада минерал угитларни темир йул вагонларига ортиш ва жунатиш жараёнларида назорат механизми мавжудлиги, яъни барча жараёнлар маъсуллар, шунингдек ИХҚБ ходимлари иштироки остида ҳамда видеоқузатув назоратида амалга оширилиши ва бу ҳолатларнинг барчаси қорхона ҳудудида минерал угитларни талон-тарож қилинишига имқоният бермаслиги аниқланди.

Ички хизмат текшируви натижаларидан келиб қикиб, минерал угитлар темир йул орқали ташиш вақтида талон-тарож қилинганлигини эътиборга олиб, ҳолатлар юзасидан тупланган ҳужжатлар **Фаргона транспорт прокуратурасига қонуний қоралар қурилиши учун юборилди.**

2) ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев 2023 йил 23 ноябрида, жамият раҳбарияти номига хизмат хати (2023 йил 23 ноябрдан № 3965-рақами билан қайд этилган) билан муружаат этиб, шу йилнинг 22 ноябр қуни, АС-72 цехидан № 4726-сонли юк хатига асосан 500 метр, диаметри Ø 20 мм бўлган ишлаб қикқан (б/у) трубаларни 2-нчи ишлаб қикқариш майдонидан 1-нчи ишлаб қикқариш майдонидаги 11-омборга ҳисобдан қикқариш учун юк машинасида олиб қелган вақтида, трубаларни ҳисобдан қикқариш қалолатномаси бўлмаганлиги сабабли омбор маъсуллари трубаларни қабул қилмасдан қайтариб юборганлиги, диаметри Ø 20 мм трубалар узунлиги 425 метр бўлганлиги, 2111 ва 2113-сонли қирим ордерларида қўрсатилган 200 ва 300

метр, жами 500 метр диаметри Ø 32 мм трубаларни хисобдан чиқаришга олиб келишганини, 2023 йил 22 ноябр кунги 256-сонли буйруққа асосан хар бир хисобдан чиқариладиган металллар бириктирилган доимий комиссия аъзолари кўздан кечириб, яроқсизлиги сабабли хисобдан чиқарилишини тасдиқлаб, далолатнома тузилиб, комиссия аъзолари барчаси имзо қўйиб, бошқарув раиси томонидан имзолангандан кейингина 11-омборга топширилиши кўрсатилганлиги, АС-72 цех бошлиғи А.Ахунджанов эса ўз мансаб ваколатини суистеъмол қилиб, цех механиги М.Абдузухуромага 11-омборга олиб бориб топшириш бўйича оғзаки кўрсатма бериб, ноқонуний ишларни амалга оширишга ҳаракат қилишаётганлигини маълум қилган.

Комплаенс назорат хизматига хизмат хати юзасидан ўрганиш ўтказиш ҳақидаги кўрсатмангиз асосида, 2023 йилнинг 14 декабр кунига қадар ички хизмат текшируви амалга оширилди.

Ўрганиш жараёнида, ҳолат юзасидан АС-72 цехнинг ТМБ техниги М.Абдузухуромага 2023 йилнинг 22 ноябр кунги, № 4726-рақамли хисобдан чиқариш варақасини тўғрилаб, 11-омборга топшириш учун 2-нчи майдондан соқчи назорати остида, жами 425 метр Ø 20 мм ли ишлатилган трубаларни олиб борганлигини, лекин 11-омбор трубаларни далолатномаси йўқлиги сабабли қабул қилмаганлигини, далолатномани постларда ҳам сўрашмаганлигини, цехда Ø 20 мм ли трубалар ўрнига Ø 32 мм ли трубалар ўрнатилганлиги сабабли, кирим ордерларига Ø 20 мм ли ёзаман деб туриб, хаёлан Ø 32 мм ли деб ёзиб қўйганлигини, трубаларни хисобдан чиқариш билан биринчи маротаба шуғилланаётганлиги сабабли шу хатоликларга йўл қўйганлигини кўрсатган.

Шу асосда Бош механик А.Тешабоев ва Бош пайвандчи А.Давлятов ўрганиш ишларига жалб қилинганда, улар ўз маълумотида АС-72 цехига бориб, иситиш қувирларини кўздан кечиришганда, қувирлар ҳақиқатда Ø 32 мм трубларга алмаштирилганлиги, Ø 20 мм трубалар шу қувирлардан чиққанлиги, фақат бир қисми 2023 йилнинг феврал ойида синовдан ўтказилган “Биг-Биг” қурилмасида қадоқланган, 710-бино ёнидаги очиқ майдонда сақланган аммиакли селитрани ёмгирдан сақлаш учун эски Ø 20 мм ли қувирлардан вақтинчалик тўсқич тайёрланганлигини, кейинчалик зарурат бўлмагани учун (бу вақт мобайнида у майдоннинг усти тўлиқ айвон билан ёпилган) ушбу “енгил ферма” шаклдаги қурилмалар демонтаж қилинганлиги ва ноябр ойида “яроқсиз” қурилмалар сифатида металлومга топширишга тайёрланганлиги кўрсатилган.

Лекин АС-72 цехи бошлиғи А.Ахунджанов раҳбар сифатида, ТМБ ларни хисобдан чиқариш ва металлومга топширишда молиявий ҳужжатларни тўғри тўлдирилишини назорат қилмаганлиги ҳамда корхонада 2023 йил 28

февралда “Асосий воситалар ва номоддий активларни ҳисобдан чиқариш” бўйича қабул қилинган № 256-сонли буйруқ талаблари асосида иш юритмаган.

Ўрганиш натижалари яқунларига кўра АС-72 цех бошлиғи А.Ахунджановнинг ТМБ ҳисобдан чиқариш ва металлومга топшириш ҳаракатларида талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқача ноқонуний йўллар билан ўзлаштиришга уриниш мавжуд эмаслиги аниқланди. Лекин у раҳбар сифатида ТМБ ларни ҳисобдан чиқариш ва металлومга топширишда молиявий ҳужжатларни тўғри тўлдирилишини назорат қилмаганлиги ҳамда корхонада 2023 йил 28 февралда “Асосий воситаларни ва номоддий активларни ҳисобдан чиқариш” бўйича қабул қилинган № 256-сонли буйруқ талаблари асосида иш юритмаганлиги учун, уни интизомий жазога лойиқ ёки лойиқ эмаслиги масаласи бошқарув раисининг биринчи ўринбосари У.Миллабоев ҳузурида бош мутахассислар иштирокида муҳокамага қўйилди. Натижада, А.Ахунжанов раҳбарият томонидан **огоҳлантирилиб**, келгусида бундай салбий ҳолатларга йул қуймаслик бўйича тегишли ишларни амалга ошириш бўйича топшириқлар берилди.

3) “Фаргонаазот” АЖ нинг “Дугоба” ёш мутахассислар ётоқхонаси ишчиси И.Абдурахмонов Сизнинг номингизга ариза (2024 йил 5 январь куни № 01-сони билан кайд этилган) билан мурожаат этиб, унда ётоқхонанинг кукаламзорлаштириш омборчиси Р.Аскарлов иш фаолияти давомида, 2023 йилнинг ёз фаслида ётоқхона ҳудудида сакланаётган 2 (икки) та темир суриларни узининг боғига ва (б/у) пишик гиштларни олиб кетганлигини ҳамда 30 (уттиз) дона (б/у) шиферларни ётоқхона қоровули А.Олимовга бериб юборганлигини курсатган.

Сиз томондан аризада курсатилган ҳолатларни урганиш ва натижаси бўйича маълумот киритиш ҳақидаги ёзма курсатмангиз асосида Комплаенс назорат хизмати томонидан ариза юзасидан ички хизмат текшируви утказилди.

Урганиш давомида, Ёш мутахассислар ётоқхонаси кукаламзорлаштириш омборчиси Р.Аскарловдан тушунтириш суралганда, у уз тушунтириш хатида 2023 йилнинг май ойида ётоқхона бошқарувчиси Л.Багина розилиги билан битта темир сурини фойдаланиш учун олиб кетганлигини, ётоқхонада қурилиш ишлари олиб борилаётганлиги сабабли қисман бузилган жойлардан чиққан, эски, фойдаланишда булган пишик гиштлар ва шиферларни тегишли молиявий ҳужжатлар расмийлаштирилган ҳолда корхонага саклаш учун топширганлигини, шиферлардан синган ва ярқисиз ҳолда булганлиги сабабли

12 (ун икки) донасини коровул А.Олимов сураганлиги сабабли унга бериб юборганлигини курсатган.

Ёш мутахасислар ётокхонаси бошқарувчиси Л.Багина уз тушунтириш хатида “Дугоба” ёш мутахасислар ётокхонасида худудидида утириш учун жойлар булмаганлиги сабабли узига тегишли булган иккита темир суриларни олиб келиб куйганлигини ва ётокхонада курилиш ишлари бошланганлиги сабабли улардан биттасини вақтинча фойдаланиб туриш учун омборчи Р.Аскарлов сураганлиги учун унга бериб юборганлигини, иккинчи темир сурини узининг дала-ховлисига олиб бориб куйганлигини курсатган.

Ётокхона коровули А.Олимов уз тушунтириш хатида 2023 йилнинг куз фаслида, шахсий “ДАМАС” русумли автомашинасида, фойдаланишда булган, эски 12 дон шиферларни омборчи Р.Аскарловдан сураб олиб кетганлигини, лекин шиферлар учун пул бермаганлигини курсатган.

Ётокхона корвуллари А.Дадабоев ва О.Шариповлар уз тушунтириш хатларида аризада курсатилган холатларни қисман тасдиқлаб курсатма беришган.

Ёш мутахасислар ётокхонасининг айланма-сальдовка (оборотно-сальдовая ведомость) ва асосий воситалар микдори курсатилган молявий хужжатларини 2024 йил 1 январь холати буйича урганлиганда, темир сурилар руйхатда мавжуд эмаслиги аниқланди.

Шунингдек, ётокхонада курилиш ишлари бошланганлиги сабабли биноларни айрим жойлари қисман бузилишидан чиққан, фойдаланишда булган пишик гиштлар ва шиферлар тегишли тартибда молявий хужжатлар расмийлаштирилган холда корхона худудига саклаш учун топширилганлиги маълум булди.

Ишчи И.Абдурахимовнинг аризаси юзасидан утказилган урганиш натижаларига кура, аризада курсатилган холатлар қисман уз тасдигини (пишик гишдан ташқари) топган булсада, лекин темир сурилар ва шиферлар асосий воситалар ва кам қимматли воситалар руйхатида турмаслиги ҳамда фойдаланишда булган шиферлар ва пишик гиштлар тегишли молявий хужжатлар расмийлаштирилган холда корхона худудига саклаш учун топширилганлиги эътиборга олиб, “Дугоба” ёш мутахасислар ётокхонаси маъсуллари харакатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йуллар билан узлаштиришга харакат қилиш холатлари мавжуд эмаслиги аниқланди.

Лекин “Дугоба” ётокхонаси бошқарувчиси Л.Багина курилиш сабабли фойдаланишдан чиққан курилиш молларини сакланиши масалаларида тулик назоратни таъминламаганлиги холатини ва кукаламзорлаштириш омборчиси Р.Аскарлов узбошимчалик билан фойдаланишда булган 12 дон шиферларни

ишчи А.Олимовга бериб юборганлиги холати буйича ижтимоий ривожланиш ва жамоатчилик билан алокалар булими жамоасида муҳокамага куйилди.

Натижада, омборчи Р.Аскарлов эгаллаб турган лавозимидан озод этилиб, 12 донна шиферлар А.Олимов томонидан корхонага кайтарилди.

4) Жамият ИХКБ бошлиғи А.Хамраев 2024 йил 19 феврал куни бошкарув раиси номига хизмат хати (2024 йил 20 февралдан № 600-сон билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 18 феврал куни, 1-нчи ишлаб чиқариш майдонидаги омборда ва 2-нчи ишлаб чиқариш майдонидаги ангарда сакланаётган аммиакли селитра минерал угитларини, маҳаллий ва экспорт йуналишида жунатиш мақсадида темир йул вагонларига ортилган холда тарозидан утказилганда, минерал угитларни манзиллари буйича жунатиш учун расмийлаштирилган хужжатлар асосида курилганда, минерал угитлар копланган коплар сони тугри булсада, лекин 21001078, 23550841 ва 23485188-сонли вагонларда юкнинг соф огирлиги хужжатларда курсатилган микдордан ортикча фарк билан чиққанлиги ва шу сабабли вагонлардаги минерал угитлар танлов асосида 2 (икки) та коплари 100 кг.ли назорат тарозида тортиб курилганда, биринчи копнинг огрилиги 50 кг.250 гр. Ва иккинчи копнинг огирлиги 50 кг.300 гр. чиққанлигини курсатиб, келгусида бундай холатлар такрорланмаслиги учун тегишли чора курилишини сураган.

Комплаенс назорат хизмати хизмат хати юзасидан ўрганиш ўтказиш ҳақидаги кўрсатмангиз асосида, шу йилнинг феврал ойида тегишли ички хизмат текшируви ишлари амалга оширилди.

Ўрганиш давомида, аммиакли селитраларни омборларда сакланиши ва маҳаллий ҳамда экспорт йуналишида жунатилиш жараёнларига дахлдор булган ИЧТБ, СЛК, АСУ ТП ва Метрология ҳамда ЮЖУ нинг маъсул ва мутахасисларнинг холат юзасидан фикрлари, хулосалари олинди.

ИЧТБ уз маълумотида холатни куйидагича изохлаган, яъни, аммиакли селитра жуда гигроскопикдир, бу унинг ковушқоқлик сабабларидан биридир, очик ҳавода, юпқа қатламда аммиакли селитра тезда намланиши, кристалли шаклини йўқотиши, аммиакли селитранинг ҳаводан намликни ютиш даражаси унинг буғининг маълум бир ҳароратда берилган тузнинг тўйинган эритмаси устидаги намлигига боғлиқлигини, ҳаво ва гигроскопик туз ўртасида намлик алмашинуви содир бўлишини, ҳавонинг нисбий намлиги бу жараёнга ҳал қилувчи таъсир кўрсатишини, аммиакли селитранинг ҳаводан намликни ютиш жараёни икки босқичда содир бўлишини, биринчиси, қурук туз намликни ўзлаштириши, сўнгра адсорбцияланган намлик кристалларнинг бутун юзасини қоплаганлиги сабабли, тўйинган эритма плёнкаси ҳосил

бўлишини, унинг устидаги буг босими, Раул қонунига кўра, ҳар доим юқоридаги тўйинган буғ босимидан паст бўлишини (*Аммиакли селитра омборлар комплекси регламентидан кўчирма*), аммиакли селитра махсулоти 2-2013 Давлат стандарти бўйича ишлаб чиқарилишини ва 50 кг – 1 тонна хажмларда қопларга қадоқланишини, тайёр махсулотни қопларга қадоқлаш талаби 8.579-2019 Давлатлараро стандартини «А» иловадаги жадвалга мувофиқ амалга оширилиши талаб этилишини, 8.579-2019 Давлатлараро стандартни жадвалда кўрсатилган рухсат этилган хатолик қадоқланган тайёр махсулот учун яъни 15000 гр (15 кг) оғирликдан юқориси учун 1 % деб белгиланган, демак 50 кг оғирлик учун эса 0.5 кг деб ҳисобланишини ($50 \times 1/100 = 0,5$ кг /қоп), тайёр махсулот ортилган юк ташувчи транспортлар билан бирга тортилганда тарозининг рухсат этилган хатолиги мавжуд бўлишини, умумий ортилган қоп сонига нисбатан ўзгариши мумкинлигини (Рухсат этилган хатоликлар тарози техник хужжатларида акс эттирилади), ундан ташқари ҳар бир қоп 110-130 граммгача бўлиб, (Биг-Бэг 1,5-2 кг) махсулот билан тортилганда тайёр махсулот тафовутига сабаб бўлиши мумкинлигини, махсулот ишлаб чиқаришда барчаси инобатга олиншини, 1 тонна тайёр махсулот ишлаб чиқариш учун хом-ашё ва энергия реусрлар сарфи ҳисобга олинган ҳолда ҳисобланиши ва тасдиқланишини, юқоридагиларни инобатга олиб, бугунги кунда юклаш ишлари олиб борилаётган 2023-йилда ишлаб чиқарилган аммиакли селитра махсулотини ортишда тафовутлар келиб чиқишини, махсулотни гигроскопиклиги, тарозилардаги рухсат этилган хатоликлар ва қадоқлаш талабларидан келиб чиқиб, кузатилиши мумкинлиги курсатилган.

СЛК томонидан ҳолат юзасидан берилган маълумотномада, аммиакли селитра гигроскопик махсулотлиги, узига ҳаво намлигини тортиши ва таркибида намлик даражаси ортиб боришини, 2023 йил октябр ойида ишлаб чиқарилган ва жамият омборларига саклаш мақсадида юборилган аммиакли селитранинг гигроскопик намлик даражаси уртача 0,25 фоизни ташкил қилишини, 2024 йил феврал ойида шу селитранинг гигроскопик намлиги уртача 0,45 фоизни ташкил қилишини, шундан келиб чиқиб омборларда сакланаётган аммиакли селитранинг намлиги уртача 0,2 фоизга ошганлигини, бу эса 1000 кг. селитрага 2 кг. масса қушилганлигини, 63 тонна аммиакли селитранинг массаси шу даврда уртача 126 кг.га қупайганини курсатган.

ЮЖУ томонидан ҳолат юзасидан берилган маълумотномасида куз-киш мавсумида вагонларни соф оғирлиги намгарчилик сабаб узгарувчан бўлиши, қоплар қадоқлашдаги цех дозаторларидаги белгиланганлиги, бундан ташқари қоплар оғирлиги қаби омиллар тула туқис оғирлик софлигини аниқлаш имконини қамайтиришини, шунингдек, қор ёғиши натижасида вагонлар

устига урнашиши, кейин эса корларни эриб кетиши вагон огирлигига таъсир килиши мумкинлигини, ушбу барча омиллар корхона мутассадилари томонидан урганиб чиқилганлигини ва тегишли хужжатлар билан расмийлаштириб қуйилганлигини, ЮЖУ шу қулланмалар асосида иш олиб боришларини курсатган.

АСУ ТП ва Метролгия томонидан ҳолат юзасидан берган маълумотида вазнларни фарқ қилишига асосий сабаблар сифатида қуйидагиларни, яъни минерал угитларни коповчи ярим автомат программасини эксплуатация даврида ҳозирги вақтларда бир минутда 23-24 коповлашга қуйилганлигини, бу ишлаб чиқарувчи заводнинг техник харақатеристикасидан 30-40 % га юқори эканлигини ва бу ҳолат уз навбатида аниқлик дозировкасини автоматик тарзда назорат қилиш имконини бермаслигини, кейинги сабабларидан бир-бу аммиакли селитрани сақлаш талабларига риоя этилмаганлигини, шунингдек сабаблардан яна бири –бу юк тортиш тарозилар паспортида 50 тонна ва 100 тоннагача булган юқларни тортишда хатолик 50 кг. дан 100 кг. гача булиши тарозининг техник паспортида белгиланганлигини курсатган.

Юқоридаги маъсуллар ва мутахасислар фикрлари ва хулосаларига таянган ҳолда Амиакли селитраларни 2024 йилнинг 18-20 феврал кунлари маҳаллий ва экспортга юбориш ҳолатларида талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа ноқонуний йўллар билан ўзлаштиришга уриниш ҳолатлари мавжуд эмаслиги эътиборга олиб:

1) минерал угитларни кадоклаш учун ишлаб чиқариш хажмидан келиб чиқиб, кадокловчи ярим автомат дастгоҳларини қупайтириш чоралари юзасидан ҳамда минерал угитларни белгиланган талаблар асосида сақлаш учун корхона омборларини жихозлаш чоралари буйича таклифлар ишлаб чиқиш ва қиска муддатлар ишлаб чиқаришга жорий қилиш чораларини қуриш;

2) минерал угитларни корхона омборлари ҳамда ваколатли омборларда сақлаш даврида, тайёр маҳсулотни ярқоксиз ҳолатга келиши ҳамда уни талон-тарож қилинишини олдини олиш масалаларида маъсуллар томонидан мунтазам равишда ҳисоб-китоб қилиш ишлари утқазиш.

3) Минерал угитларни темир йул вагонлари ва юк машиналарига ортиш жараёнларида об-хаво шароитлари эътиборга олиш буйича **таклифлар берилди.**

5) “Фаргонаазот” АЖ нинг ИХКБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раиси номига билдирғи (2024 йил 15 апрел № 1197-сон) билан қайд этилган) билан муружаат этиб, шу йилнинг 12 апрел қуни, тунги соат 00:35 ларда, АС-72 М цехининг смена ишчилари маҳаллий йуналиш учун қуйилган №

23481922-сонли вагонга, аммиакли селитра минерал угитларини махаллий йуналишга юборилиши мулжалланган копларда юклаш урнига, 749 (етти юзи кирк туккиз) дона экспорт копларда юкланганлиги холати аникланганлиги ва бу холат бартараф этилганлиги курсатилган.

Мазкур холатларни урганиш ва натижаси буйича ахборот киритиш хакидаги ёзма курсатмангиз асосида Компаенс назорат хизмати томонидан ички хизмат текшируви ишлари амалга оширилди.

Ушбу тадбирлар давомида, билдиргида курсатилган холатлар юзасидан АС-72 М цехининг маъсул ва бошка дахлдор булган ишчи-ходимларидан тушунтириш хатлари олинди ва тегишли молиявий хужжатлар урганилди.

Жумладан, АС-72 М цехининг смена устаси Э.Холмуродов уз тушунтириш хатида хакикатдан хам шу йилнинг 11 апрел куни, сменага ишга келганлигини ва смена якунигача юкловчилар билан бирга асосан экспорт йуналишида вагонлар хамда транспорт воситаларига минерал угитларни юклаб жунатишганлигини, соат тунги 23-00 ларда тарозихонадан унга цехга иккита вагонлар махаллий йуналишда куйилганлигини айтишганлигини, смена якунида чарчаганлиги сабабли юкловчи ишчи-ходимларга вагонларга махаллий йуналишда минерал угитларни юклаш хакида огохлантирдим деб уйлаб, смена топширишга тайёргарлик курганлигини ва сменани топшириб уйга кетаётган вақтида янги смена устаси Д.Акбаров унга кунгирок килиб, вагонларга махаллий копларда угитлар юкланиш урнига экспорт копларда юкланганлигини маълум килганлигини, бу холат бошка кайтарилмаслигини курсатган.

Холат юзасидан, АС-72 М цехининг шу йилнинг 11-12 апрел кунлари смена ишида булган смена катта усталари О.Зоҳидов, К.Абдиев, смена устаси Д.Акбаров юкловчилар М.Усубжонов, Х.Мирзабоев ва Х.Холиковлардан тушунтириш хатларида олинганда, улар уз тушунтириш хатларида смена устаси Э.Холмуродовнинг кургазмаларини тулик тасдиқлаб, ёзма курсатмалар беришган.

АС-72 М цехининг бошлиги А.Ахунжанов холат юзасидан берган маълумотномасида хакикатдан хам цехнинг ишчи-ходимлари томонидан махаллий йуналишда куйилган вагонларга экспорт копларда минерал угитлар юкланишига йул куйилганлигини ва бу холат смена устаси Д.Акбаров томонидан аникланиб, хатолик бартараф этилганлиги, бундай хатолик натижасида цехнинг ишлаб чиқариш ва юклаш жараёнларига вақт хисобида хеч қандай таъсир курсатмаганлигини, шунингдек юкловчиларга бу холат буйича минерал угитларни вагонларга юклаш ва ортиш учун 10-наряд тулов тури юзасидан туловлар амалга оширилмаслигини курсатган.

Урганиш давомида, АС- 72 М цехининг шу ҳолат билан боғлиқ смена устасининг иш журналлари, китоблари урганиб чиқилди.

Натижада, аниқланишича АС-72 М цехи смена устаси Э.Холмуродов иш сменаси якунида уз хизмат вазифаларини бажаришда эътиборсизлиги сабабли, маҳаллий йуналишга белгиланган вагонларга экспорт копларда минерал угитларни юкланишига йул куйган ва бу ҳолат цехнинг янги смена устаси Д.Акбаров томонидан аниқланиб, хатолик бартараф этилган.

Мазкур ҳолатда, смена устаси Э.Холмуродов ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йуллар билан узлаштиришга уриниш ҳолатлари мавжуд эмаслиги, у хизмат вазифасига маъсулиятсизлик билан қараши оқибатида эътиборсизликка йул куйганлиги, аммо, қорхонага моддий зиён етказилмаганлиги аниқланди. Лекин, смена устаси Э.Холмуродов узига юклатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва интизомий жазога лойиқлик масаласини қуриб чиқиш учун бошқарув раисининг 1-уринбосари У.Миллабоев ҳузурида бош мутахассислар иштирокида муҳокамага қўйилди. Натижада, Э.Холмуродов раҳбарият томонидан **огоҳлантирилиб**, тегишли ишларни амалга ошириш буйича топшириқлар берилди.

Шунингдек, урганиш натижалари асосида юклаш жараёнларида иштирок этган ва бу жараённи назорат қилган ИХКБ ходими нима сабабдан бу хатоликни уз вақтида аниқламаганлиги ҳолати юзасидан Тартиб-махфий бошқармаси томонидан хизмат текшируви утказилиб, тегишли чоралар қурилди.

б) “Фаргонаазот” АЖ нинг ИХКБ бошлиги А.Хамраев бошқарув раиси номига билдирги (**2024 йил 18 апрел №1246-сон**и билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 17 апрел куни, 2-нчи ишлаб чиқариш майдони юкларни жунатиш участкаси мутахассиси Ш.Абдуҳақимова хатоликка йул қуйиб, Литва давлатига 500 кг. ҳажмдаги копларда карбомид минерал угитлари юборилиши белгиланган булсада, талонга 1000 кг. копларда минерал угитларни чиқаришга руҳсат берганлиги ва натижада 4 юк машиналарига карбомид минерал угитлари 1000 кг. ли копларда юкланиб, тарозида тортиш вақтида ИХКБ ва юкларни жунатиш участкаси мутахассиси Ф.Багатская томонидан аниқланганлиги, юқоридаги ҳолатлар мунтазам равишда тақрорланиб келаётганлиги сабабли юкларни жунатиш участкаси бошлиги Ф.Аҳмедова ва мутахассис Ш.Абдуҳақимовага нисбатан тегишли чоралар қурилишини сураган.

Мазкур билдиргида курсатилган ҳолатларни урганиш ва натижаси бўйича ахборот киритиш ҳақидаги ёзма курсатмангизга асосан Комплаенс назорат хизмати томонидан урганиш ишлари утказилди ва қуйидагилар аниқланди.

Жумладан, юкларни жунатиш участкаси бошлиғи Ф.Ахмедова ҳолат юзасидан берган маълумотида ҳақиқатдан ҳам шу йилнинг 17 апрел куни, юкларни жунатиш участкаси ходими Ш.Абдурахмонова экспорт йуналиши бўйича хужжат (талон) расмийлаштириш жараёнида 22 тн. 500 кг. лик коп сонини курсатиб урнига 22 та 1 тн. лик коп деб хато ёзиб киритилганлиги, юкоридаги хато сабаб 4 дона экспорт учун автотранспорт воситасига умумий миқдори узгармаган ҳолда, яъни 22 та 1 тонналик “Биг-бэг” копларига кадокланган махсулот ортилганлиги, юк ортилган 40 439 ЛБА рақамли автотранспорт воситаси автотарозисига юк вазнини аниқлаш учун қуйилганлиги ва вазни аниқлангандан сунг ЮЖУ ходими Ф.Багатская томонидан мухирланганлиги ва ИХКБ ходимлари томонидан корхона ҳудудидан чиқариб юборилганлиги, ушбу жараён корхонамиз ҳудудида урнатилган камералар ва ИХКБ смена ишчи-ходимлари назорати остида амалга оширилганлиги, 2-чи автотранспорт воситаси вазнини аниқлаш учун тарозига қуйилган вақтида, тарозхона ходими Н.Акбарова томонидан талондаги хатолик аниқланиб, ЮЖУ ходими Ф.Багатскаяга маълумот берганлиги, сунгра корхона ҳудудидан чиқиб кетган автотранспорт воситасини заводга қайтариш учун Савдо бўлими ходими Ш.Юлдашевга мурожаат этилганлигини ва автотранспорт воситаси цехга қайтарилганлигини, хужжатлар қайта расмийлаштирилиб, коплар алмаштирилганлигини, бу ҳолатдан корхонага молявий зарар келтирилмаганлигини, хатоликка йул қуйган ходим билан тушунтириш ишлари олиб борилганлигини курсатган.

Шу билан бирга, ЮЖУ бошлиғи Ф.Ахмедова уз маълумотномасида ушбу ҳолат нафақат ЮЖУ ходими, балки ИХКБ смена ходимлари томонидан назоратсиз қолдирилганлиги, ваҳоланки барча жараёнлар видеокамералар остида ва куриқлаш хизмати ходимлари томонидан уяли алоқа воситалари (телефонлар) га расмга олиними, коплар саналими, юк хужжатларига асосан амалга оширилишини курсатиб утган.

Ҳолат юзасидан ЮЖУ мутахассиси Ш.Абдурахмонова уз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан ҳам 17 апрел куни иш вақтида юкларни жунатиш учун хужжатларни расмийлаштириш вақтида хатоликка йул қуйиб, талонга 22 рақамини ёзиб қуйганлигини курсатган.

Назоратчи тарозбон Н.Акбарова уз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни, шу йилнинг 17 апрел куни, кечки соат 20-00 ларда тунги иш сменасига

ишга келганлигини, шу куни Литва давлатига экспорт буйича 4 та машиналарда журналда 22 тн. 44 копларда минерал угитлар булиши кераклигини, хужжатларда эса 22 тн. 22 коплар ёзилган холда келганлигини, коплар сони тугри чикмаганлиги учун ИХКБ ходимларига айтганлигини, кейин эса ташкарига юк билан чикиб кетган 2 та машиналар завод худудига кайтариб олиб келинганлигини курсатган.

Урганиш давомида, маъсуллардан олинган тушунтириш хатларидан ташкари ЮЖУ ва тарозихонани шу холат билан боглик иш журналлари ва китоблари урганиб чикилди. Натижада ЮЖУ мутахассиси Ш.Абдурахимованинг харакатларида мол-мулкни талон-тарож килишга уриниш ёки бошка йуллар билан узлаштиришга харакат килиш холатлари мавжуд эмаслиги, шунингдек, корхонага молиявий зиён етказилмаганлиги, ходим хизмат вазифаларини бажаришда эътиборсизликка йул куйганлиги аникланди.

Шулардан келиб чикиб, ЮЖУ мутахассиси Ш.Абдурахмонова узига юклатилган мехнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик билан ёндошганлик харакатларига бахо бериш ва шундан келиб чикиб унинг хатти-харакатлари интизомий жазога лойиклиги масалалари бошкарув раисининг биринчи уринбосари У.И. Миллабоев хузурида мухокамага куйилди. Натижада, Ш.Абдурахманова рахбарият томонидан **огохлантирилиб**, келажакда бундай холатларга йул куймаслик учун тегишли ишларни амалга ошириш буйича топшириклар берилди.

Шу билан бирга, корхона ЮЖУ бошлиги Ф.Ахмедованинг маълумотномаси хамда урганиш натижалари асосида юклаш, тарозида тортиш ва корхона худудидан чикиш жойидаги назорат утказиш жойида сменада ишда булган ИХКБ ходимларини минерал угитлар юкланган иккита юк машиналари корхона худудидан чикиб кетишига йул куйилганлиги холатлари юзасидан Тартиб-махфий бошкармаси томонидан ички хизмат текшируви утказилиб, тегишли чоралар курилди.

7) “Фарғонаазот” АЖ нинг Тартиб-махфий бошкармаси бошлиғи М.Фузайлов бошкарув раиси номига билдирги (2024 йил 18 апрел №1247-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда ташки сув таъминоти цехи ички худудига 3-нчи ишлаб чиқариш майдонидан тортиб утилган, 76 диаметрлик 200 метр атрофидаги зангламас метал трубалар 2023 йилнинг куз ва 2024 йилнинг феврал ойларида цех ишчилари томонидан рухсатсиз, узбошимчалик билан кесиб олиниб, цех омборхонасига олиб кириб куйилганлиги ва кейинчалик ушбу трубалар цех рахбарлари томонидан бегона шахсларга сотиб юборилганлиги, демонтаж ва монтаж ишлари

тегишли тартибда бухгалтерия оркали хужжатлар расмийлаштирилмаганлиги, демонтаж ва монтаж ишларига сарфланган ишчи кучи ва хом-ашёларни сарф-харажати бошка иш объёмига кушиш йули билан хужжатлар сохталаштирилганлиги, шу сабабли цех рахбари Ж.Рузибоев ва бошка тегишли мутахассисларга нисбатан катъий чора курилишини сўраган.

Мазкур билдиргида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот киритиш ҳақидаги ёзма кўрсатмангизга асосан Комплаенс назорат хизмати томонидан текшириш ишлари ўтказилди ва қуйидагилар аниқланди.

Жумладан, ташки сув таъминот цехи бошлиги Ж.Рузибоев ҳолат юзасидан берган тушунтириш хатида ҳақиқатдан ҳам корхонанинг 3-нчи ишлаб чиқариш майдони фаолияти яқунлангунга қадар ташки сув таъминот цехи шу майдонга тортилган ичимлик сувига уланганлигини, 3-нчи ишлаб чиқариш майдони фаолиятини тухтатгандан сунг, корхона томонидан ичимлик суви берилиши ҳам тухтатилганлиги сабабли цех ичимлик сувисиз қолиб кетганлигини, шу йилнинг феврал ойини бошида, цехнинг ичимлик сувига булган заруратидан келиб чиқиб, инвентар рақами № 030290058 булган, улчами 76 диаметрли, узунлиги 130 метр, шундан 25 метри зангламас металдан, қолган қисми қора металдан булган трубаларни 130 метрини демонтаж қилиб, шу трубалардан монтаж ишларига 55 метрини сарфлаганлигини, демонтаж ва монтаж ишларини сарф-харажати учун 2024 йилнинг 23 феврал кунидан № 99/03-сонли далолатнома расмийлаштирилганлигини ва шу ҳақда ҳисобот бухгалтерияга тақдим этилганлигини, бу ишларни барчасини раҳбариятни оғохлантirmасдан амалга оширганлигини, ҳолат юзасидан Комплаенс назорат хизмати томонидан урганиш ишларини олиб бориш жараёнида мутахассислар таркибида демонтаж ва монтаж қилинган трубалар ҳамда омборда сақланаётган трубаларни улчанганда, жами демонтаж қилинган трубалар узунлиги 115,90 метр, шундан 22,85 метри зангламас, 93,05 метри қора метал қикқанлиги, шундан монтаж ишларига 42 метр қора метал ишлатилганлиги, трубаларни 73,9 метри омборга олиб кириб қуйилганлиги аниқланганлиги, дастлаб демонтаж қилинган трубалар узунлиги 130 метр деб ёзишига сабаб мутахассис улчамни оёқлари билан қадамлаб улчаганлигини, кейинги улчашда эса мутахассис метр улчови ёрдамида улчаганлигини, амалга оширган демонтаж ва монтаж ишлари учун шу йилнинг 24 апрел кунидан корхона раҳбарининг биринчи уринбосари У.Миллабоевни № 122-сонли қарорини чиқартириб, сарф-харажатлар шу йилнинг 30 апрел кунидан №8-сонли далолатнома оркали расмийлаштирилиб, бухгалтерия ҳисоботларидан ўтказганлигини, демонтаж ва монтаж ишларига сарфланган

сарф-харажатларни белгиланган тартибда уз вақтида расмийлаштириш чораларини курмаганлик ҳолатларига йул куйган хатосини тушунганлигини, бошка бундай хатога йул куймаслигини кўрсатиб утган.

Ҳолат юзасидан ташки сув таъминлаш цехининг механиги Э.Болтабоев, пайвандчиси Х.Тулкинов ва ТМБ буйича техниги И.Вишневская уз тушунтириш хатларида, цех бошлиги Ж.Рузибоевни кургазмаларини тулик тасдиклашган.

Шу билан бирга, ташки сув таъминлаш цехида кувир утказгичларни демонтаж ва монтаж килинган жойлари ҳамда омборда сакланаётган трубалар фотосуратлари ҳам иш хужжатларига кушилди.

Шунингдек, Комплаенс назорат хизмати, Тартиб-махфий бошкармаси, Бош энергетик уринбосари, Бош механик булими мутахассислари иштирокида шу йилнинг 6 май куни, ташки сув таъминот цехида демонтаж ва монтаж килинган ҳамда ундан ортган омборда сакланаётган трубалар кайтадан улчовдан утказилганда, ташки сув таъминот цехи 14-сонли камера худудидан маъмурий бино худудигача булган ораликдаги демонтаж килинган 76 диаметрли кувир утказгич узунлиги 115 метрни ташкил этганлиги, шундан 22,85 метри зангламас, 93,05 метри темир эканлиги, бундан 1-сонли участкаси совук сув билан таъминлаш максатида, 5-сонли камерадан 1-сонли участкасигача булган ораликка монтаж килинган кувир утказгич узунлиги 42 метрни ташкил килганлиги, колган кувир утказгичнинг 73,9 метри ташки сув таъминоти цехи омборида иккиламчи ТМБ тарзида фойдаланишга олинганлиги, омбордаги кувирнинг 9,35 метри 76 диаметрли, 13,5 метри 89 диаметрли зангламас эканлиги, 8,5 метри 89 диаметрли, 42,55 метри 76 диаметрли темир эканлиги аникланди ва ушбу ҳақда далолатнома тузилиб, мутахассислар томонидан имзоланди.

Урганиш натижаларига кура, Ташки сув таъминоти цехи бошлиги Ж.Рузибоев ва шу цехнинг бошка маъсуллари ҳаракатларида ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошка йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари мавжуд эмаслиги аникланди.

Лекин, Ташки сув таъминоти цехи бошлиги Ж.Рузибоев раҳбар сифатида меҳнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизликка йул куйиб, корхонанинг асосий воситалар ва номоддий активларни ҳисобдан чиқариш буйича 2024 йил 26 январ кунидан № 88-сонли буйруги талабларига зид равишда ҳаракат килганига, шунингдек демонтаж ва монтаж ишларига сарфланган сарф-харажатларни белгиланган тартибда уз вақтида расмийлаштириш чораларини курмаганлик ҳолатларига баҳо бериш ва шундан келиб чиқиб, унинг ҳатти-ҳаракатлари интизомий жазога лойиқлиги масалалари бошқарув раисининг биринчи ўринбосари У.И. Миллабоев

хузурида муҳокамага қўйилди. Натижада, Ж.Рузибоев раҳбарият томонидан **огохлангирилиб**, келгусида бундай салбий ҳолатларга йул қуймаслик максудида тегишли ишларни амалга ошириши юзасидан топшириқлар берилди.

8) Шу йилнинг май-июнь ойлари давомида Комплаенс назорат хизмати бошлиги Г.Жаббаров бошчилигида “Фаргонаазот” АЖ бошқарув раисининг курсатмасига асосан, корхона номидан ваколат берувчи расмий хатни калбакилаштириш ҳолати юзасидан, Комплаенс назорат хизмати томонидан ички хизмат текшируви утказилганда қуйидагилар аниқланди.

Жумладан, Сурхандарё вилояти, Термиз тумани, “Уч кизил” темир йул станцияси бошлиги А.Дониёров, 2024 йил 24 май куни, “Фаргонаазот” АЖ нинг Логистика бошқармаси бошлиги уринбосари Н.Абдукадировга уяли телефон оркали алоқага чиқиб, унга “Ойбек Ангор” МЧЖ хисобчиси Б.Шайманов “Фаргонаазот” АЖ бошқарув раиси номидан, Сурхандарё вилояти Термиз тумани Паррандачилик маҳалласида жойлашган, “Фаргонаазот” АЖ га қарашли булган минерал угитларни саклаш омборига тортилган темир йули (ветка) дан “Ойбек Ангор” МЧЖ га минерал угитларни ташиб утиш ваколатини берувчи, 20024 йил 8 январь кунидан 26/20-сонли расмий хатни тақдим этганлигини ва шу хат корхона томонидан ҳақиқатда берилганлигини тасдиқлашни сураб мурожаат қилиб, хатни нусхасини тақдим қилган.

Логистика бошқармаси бошлиги уринбосари Н.Абдукаримов, “Фаргонаазот” АЖ томонидан бу мазмундаги расмий хат юборилмаганлигини билдириб, корхона балансидаги темир йул участкасидан бошқа юридик шахслар факат шартнома асосида фойдаланиши мумкинлигини билдириб, корхона номидан шу мазмунда расмий хатни Уч кизил станцияси бошлиги А.Дониёровга юборган.

Лекин, “Ойбек Ангор” МЧЖ узига қаршал булган минерал угитларни, шу йилнинг январь-май ойларида давомида, “Фаргонаазот” АЖ билан шартнома тузмасдан корхона балансида булган темир йул участкасидан, 2021-2023 йиллар ҳамда 2024 йилнинг январь-май ойлари давомида ташиб олиб утиб ноқонуний фойдаланиб келган./ Маълумот учун : “Ойбек Ангор” МЧЖ томонидан қанча вақт мобайнида нечта вагонларни темир йул участкасидан ташиб утганлик ҳолатини “Уч кизил” станцияси томонидан вагонларни ташиш учун ажратилган локомотив (тепловоз) хизмати учун тузилган шартнома асосида аниқланса булади./

Натижада, “Фаргонаазот” АЖ балансида булган темир йул участкасини техник ярқилик (аммортизация) ҳолатларига таъсир қурсатиш билан

бирга ташиб олиб утган хар бир вагонлари учун туловни амалга оширмасдан, корхонага моддий зарар келтирган.

Урганиш давомида, холатга аниклик киритиш мақсадида Сурхандарё вилояти Термиз тумани “Уч кизил” станцияси бошлиги А.Дониёров, “Ойбек Ангор” МЧЖ раҳбари С.Норминглиев ва ҳисобчиси Б.Шайманов ҳамда “Фаргонаазот” АЖ нинг Логистика бошқармаси ва Канцелярия маъсуллари билан суҳбатлар утказилди ва ишга доир маълумотлар олинди.

Жумладан, Сурхандарё вилояти Термиз тумани Уч кизил темир йули станцияси бошлиги А.Дониёровни яшаш ва ишлаш жойи узок масофада жойлашганлиги, уни чакиртириш ёки уни олдига бориш куп вақтни ва маблағ сарфини талаб қилишини эътиборга олиб, у билан уяли телефон орқали суҳбатлашилганда, у “Уч кизил” станцияси бошлиги лавозимида ишлаб келишини, унинг хизмат курсатиш ҳудудида “Фаргонаазот” АЖ балансида булган минерал уғитларни саклаш омборига утган темир йули, яъни веткаси мавжудлигини, унинг хизмат мажбуриятида ушбу темир йулдан фойдаланиш белгиланган тартибда амалга оширилишини назорат қилиш ҳам қиришлигини, шу сабабли “Фаргонаазот” АЖ билан шартнома тузилиши зарурлигини, “Ойбек Ангор” МЧЖ ҳисобчиси Шайманов Бахтиёр 2024 йилнинг январь ойида уни олдига келиб, фирмаларига қарашли булган минерал уғитларни “Фаргонаазот” АЖ балансидаги темир йулдан олиб утишга руҳсат сураганлигини, шунда унга бунинг учун “Фаргонаазот” АЖ раҳбари номидан руҳсатнома қерақлигини тушунтирганлигини, шундан сунг Ойдек январь ойида “Фаргонаазот” АЖ раҳбари номидан “Ойбек Ангор” МЧЖ нинг минерал уғитлари юкланган вагонларни, “Фаргонаазот” АЖ қарашли, Сурхандарё вилояти Термиз туманида жойлашган минерал уғитлар омборига тортилган темир йулдан шартнома асосида олиб утишган вақолат берувчи расмий хатни берганлигини ва шу расмий хат асосида хар хил вақтларда 3-4 (уч-турт) та вагонларда бир неча маротаба, жаъми 20 (йигирма) та вагонларда “Ойбек Ангор” МЧЖ га тегишли булган минерал уғитларни “Фаргонаазот” АЖ балансида булган темир йулдан фойдаланиб олиб утганлигини, кейин эса “Фаргонаазот” АЖ раҳбари номидан расмий хатни “Ойбек Ангор” МЧЖ ҳисобчиси Бахтиёр уз қули билан олиб келиб берганлиги учун унда хатни ҳақонийлигига шубҳа уйғониб, шу хат юзасидан “Фаргонаазот” АЖ нинг Логистика бошқармаси бошлиги уринбосари Нурмухаммадга уяли телефон орқали алоқага чиқиб, ушбу хат ҳақида сураб, унга расмий хатни нусхасини телеграмм орқали ташлаб берганлигини, Нурмухаммад қорхона томонидан “Ойбек Ангор” МЧЖ билан қорхона уртасида темир йулдан фойдаланиш учун ҳеч қандай шартнома

тузилмаганлигини ва бу ҳақда рухсатнома хат юборилмаганлигини билдирганлигини курсатган.

Бундан ташқари, урганиш давомида “Фаргонаазот” АЖ нинг Логистика бошқармаси ҳолат юзасидан берган маълумотида, “Уч кизил” темир йул станцияси бошлиги А.Дониёров шу йил 24 май куни, Логистика бошқармаси бошлиги уринбосари Н.Абдукадировга телефон орқали алоқага чиқиб, “Ойбек Ангор” МЧЖ томонидан корхонага қарашли булган минерал уғитларни сақлаш омборига олиб боровчи темир йулдан фойдаланишга рухсат берувчи “Фаргонаазот” АЖ номидан 2024 йил 8 январь кунидан № 26/20-сони билан қайд этилган расмий хатни корхона номидан тақдим қилганлигини билдирганлигини, ушбу хат урганилганда бу хат корхона томонидан берилмаганлигини, ушбу хат қим ва қандай тайёрланганлиги маълум эмаслигини курсатишган.

Корхонанинг девонхонаси томонидан тақдим қилинган маълумотномада ҳам “Фаргонаазот” АЖ расмий бланқасида 08.01.2024 йилдан № 26/20-сони билан қайд этилган расмий хат рўйхатдан утмаганлиги курсатилган.

Шу уринда, бу ҳолатнинг қелиб чиқишга сабабчи булган шарт-шароит ва омиллар урганилганда, корхона балансида булган, корхона ҳудудидан ташқарида булган темир йул участкаларидан фойдаланиш тартиби, Ўзбекистон Республикаси темир йул Йуриқномаси (Устави) асосида ишлаб чиқилмаганлиги ва қатъий назорат урнатилмаганлиги натижасида, корхонанинг темир йул участкаларидан жисмоний ва юридик шахслар томонидан ноқонуний фойдаланишга шароит яратилган. /Темир йул участкаларига ОНЛАЙН қузатиш учун видеокамералар урнатиш қоралари қурилмаган, шунингдек темир йул участкалари туташ булган темир йул станциялари билан фойдаланиш тартиби бўйича шартномалар тузилмаган ва бошқа назорат механизмлар яратилмаган./

Урганиш натижаларига қура, “Фаргонаазот” АЖ номидан 2024 йил 8 январь кунидан № 26/20-сони билан қайд этилган расмий хат қалбақиллаштирилганлигини ва бу ҳолат Сурхандарё вилояти Термиз тумани ҳудудида содир этилганлигини эътиборга олиб, тупланган ҳужжатларга қонуний баҳо берилиши учун тупланган ҳужжатлар **Сурхандарё вилояти Транспорт прокуратурасига юборилди (Қайд.№ 93/1247, 04.06.2024й.).**

9). Комплаенс назорат хизмати бошлиги Г.Жаббаров “Фаргонаазот” АЖ бошқарув раисининг курсатмасига асосан, жамият ИХКБ бошлиги А.Хамраевнинг /чиқиш № 1980-сонли 2024 йил 20 июнь кунидан қайд этилган/ билдиргиси билан танишиб чиқиб, унда курсатилган ҳолатлар

юзасидан Комплаенс назорат хизмати томонидан урганиш утказилганда куйидагилар аникланди.

Идоравий харбийлаштирилган куриклаш булими бошлиги А.Хамраев корхона бошқарув раисига юборган билдиргисида 2024 йилнинг 11 июнь куни, “Собиржон угли Солижон” Ф/Х № 6958889-сонли олди-сотди шартномасига кура 20 тонна аммиакли селитра минерал угитларини ютиб олиб, иккита буйрук-фактураларга асосан 10 тоннадан юк машиналарига юклаб, иккита юк машиналарида 2024 йил 13 июнь куни олиб чикиб кетганлиги, 2024 йил 12 июнь куни “Саидкамол Имронбек” Ф/Х № 6964989-сонли олди-сотди шартномасига кура 11 тонна аммиакли селитра минерал угитларини ютиб олиб, 2024 йил 16 июнь куни, 2-нчи ишлаб чиқариш майдонидан минерал угитларни олиб чикиб кетганлиги, юкорида курсатилган минерал угитларни 2024 йил 13 июнь куни олиниси лозим булганлари ваколатли омбордан юкланиши керак булганлиги, лекин корхонанинг цехидан юкланганлиги, 2024 йил 16 июндагисини хужжатга асосан пули туланмаган булишига карамай хужжатлаштирилиб берилганлигини курсатиб, шу хужжатларга асосан олдиндан минерал угитларни моддий тулов амалга оширилмай туриб, хужжатлаштириб берган маъсул шахсларга нисбатан хизмат текшируви утказишга керакли булимларга курсатма берилишини сураган.

Урганиш давомида, Бош хисобчи Х.Хайдаров, Бош хисобчи уринбосари Х.Нуриев, Юкларни жунатиш участкаси бошлиги Ф.Ахмедова, Молия ва контракт мажбуриятларининг бажарилишини назорат қилиш булими бошлиги Н.Мамажонов ва Савдо булими етакчи мутахассиси А.Мирзаахмедов билан ҳолатларга аниқлик киритиш мақсадида суҳбатлашилди ва улардан ишга дахлдор булган маълумотлар олинди, урганиш хужжатларига қушилди.

Жумладан, Юкларни жунатиш участкаси бошлиги Ф.Ахмедова билан суҳбат жараёнида, ИХКБ бошлиги А.Хамраевнинг билдиргисида курсатилган ҳолатларга ойдинлик киритиш мақсадида, ЮЖУ да урганиш ишларини олиб борганлигини, 2024 йил 11 июнда биржа савдолари орқали корхона билан “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ва “Саидкамол Имронбек” Ф/Х урталарида аммиакли селитра минерал угитларини сотиш учун олди-сотди шартномалари тузилганлигини, ЮЖУ нинг маъсул ходимлари томонидан 2024 йил 13 июнь куни, корхона ҳудудидан минерал угитларни олиб чиқиш учун “Собиржон угли Солижон” фермер ҳужалигининг 6-сонли ишончномасига асосан № 2/003241 ва № 2/003242-сонли буйрук-(фактура) хужжатлари расмийлаштирилганлигини, бундан ташқари 2024 йил 12 июнь куни, “Саидкамол Имронбек” фермер ҳужалигининг 5-сонли ишончномасига

асосан № 2/003669-сонли буйрук-(фактура) хужжатлари расмийлаштирилганлигини, юкоридаги барча жараён шаффофлик билан амалга оширилганлигини, яъни, махсулот учун туловлар уз вақтида амалга оширилганлигини, ҳеч қандай шубҳа уйғотувчи ҳаракатлар амалга оширилмаганлигини, шартнома шартларига қура барча юклаш тартиби қорхонага қарашли 2-нчи ишлаб чиқариш майдонидан идоравий ҳарбийлаштирилган қуриқлаш хизмати қатъий назорати ва қамралар остида амалга оширилганлигини, барча юклашга оид хужжатлар нусхалари ИХҚБ смена ходимларига тақдим этилишини ва шундан сунг юклаш ишлари амалга оширилишини, биржа савдолари натижасига қура ушбу фермер хужалиқлар билан олди-сотди шартномаларида юклаш жойи қорхонанинг вақолатли оқбори эмас, балки “Фаргонаазот” АЖ қурсатилганлигини, юқларни жунатиш участкаси томонидан хужжатларни расмийлаштириш жараёни client.uzex.uz ва “1 С” программаси орқали амалга оширилишини, юклаш хужжати программа томонидан шаклланишини, агарда махсулот учун битим (сделка) амалга оширилмаса хужжат уз-узидан шаклланмаслигини қурсатган.

Бундан ташқари, Молия ва қонтракт мажбуриятларининг бақарилишини назорат қилиш булими томонидан тақдим қилинган маълумотда, биржа савдолари натижасига қура, “Собиржон угли Солижон” Ф/Х билан олди-сотди № 6958889-сонли шартнома 2024 йил 11 июнь қуни ва “Саидқамол Имронбек” Ф/Х билан олди-сотди № 6964989-сонли шартнома 2024 йил 12 июнь қуни жамиятнинг “1 С” базасига руйҳатга қиритилганлиги қурсатилган.

Шу билан бирга, Бош ҳисобчи Х.Ҳайдаров ва унинг уринбосари Х.Нуриев суҳбат жараёнида, “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ва “Саидқамол Имронбек” Ф/Х лари ҳақиқатдан ҳам биржа савдолари орқали аммиакли селитра минерал угитларини сотиб олишганлиги ва ушбу фермер хужалиқлари томонидан биржа савдолари натижасида қурсатилган пул маблағлари тулик миқдорда қорхона ҳисоб-рақамига қелиб тушганлигини қурсатишган ва ушбу туловларни тасдиқловчи молявий хужжатларни нусхаларини тақдим қилишган.

Бухгалтерия томонидан тақдим қилинган молявий хужжатларга асосан, яъни № 0000252142 ва 0000252474-сонли тулов топшириқлари (платежные поручения) га қура, фермер хужалиқларидан сотиб олган минерал угитлар учун пул маблағлари 2024 йилнинг 20 июнь қуни қорхона ҳисоб рақамига АО УзРТСБ дан тулик қолда қелиб тушганлиги тасдиқланган ҳамда шу фермер хужалиқлари билан қорхона уртасидаги қарздорлик масаласида узаро ҳисоб-қитоб қалолатномаларига қура қарздорлик маъжуд эмаслиги маълум булди.

Савдо булими етакчи мутахассиси А.Мирзаахмедов билан мазкур холатлар юзасидан суҳбатлашилганда, у аммикли селитра минерал угитлари белгиланган тартибда биржа савдоларига куйилганлигини ва “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ҳамда “Саидкамол Имронбек” Ф/Х лари биржа савдоларидан ютиб олган аммиакли селитра минерал угитларини пул маблаглари уз вақтида биржа ҳисоб-рақамига келиб тушганлигини, ушбу фермер хужаликларига ЮЖУ томонидан минерал угитлар тегишли хужжатларни расмийлаштирган ҳолда юклаб бериб юборилгандан сунг, белгиланган хужжатлар биржага такдим қилинганлигини ва шу асосда биржа томонидан минерал угитлар учун пул маблаглари тулик миқдорда корхона ҳисоб-рақамига утказиб берганлигини курсатган.

Урганиш давомида, Юкларни жунатиш участкасидан “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ва “Саидкамол Имронбек” Ф/Х лари билан корхона уртасида минерал угитларни савдосини қонуний булганлигини тасдиқловчи № 6958889-сонли ва № 6964989-сонли биржа олди-сотди шартномалари ва уларга № 616026-сонли ва № 613032, 613033-сонли ҳисоб-варақалари (счёт-фактуралар), тайёр маҳсулотларни чиқариш учун № 2/003241 ва 2/003242-сонли буйруқлар нусхалари, бухгалтериядан № 0000252474 ва 0000252142-сонли тулов топшириқлари (платежные поручения) ҳамда узаро ҳисоб-китоб далолатномалари нусхалари, Савдо булимидан Правила проведения расчётно-клиринговых операций в АО “УзРТСБ” ни қучирмаси олинди, иш хужжатларига қушилди.

Урганиш натижаларига кура, “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ва “Саидкамол Имронбек” Ф/Х томонидан биржа савдоларида ютиб олган № 6958889 ва № 6964989-сонли олди-сотди шартнома (тикет) ларида минерал угитларни олиб кетиш манзили сифатида “Фаргонаазот” АЖ курсатилган булиб, ИХКБ бошлиғи А.Хамраев уз билдиргисида (билдиргига ҳар иккала олди-сотди шартномаси илова қилинган) “минерал угитлар ваколатли омордан юкланиши керак булсада, лекин цехдан юкланган” деб курсатган.

Шунингдек, “Фаргонаазот” АЖ нинг Савдо булими томонидан аммиакли селитра минерал угитлари биржа савдоларига белгиланган тартиб асосида қуйилган булиб, биржа савдоларидан “Собиржон угли Солижон” Ф/Х ҳамда “Саидкамол Имронбек” Ф/Х лари ютиб олиб, биржа савдоси натижаси асосида минерал угитларга белгиланган пул маблаглари “Правила проведения расчётно-клиринговых операций в АО “УзРТСБ”” қоидалари талаблари буйича 3 қунлик муддат ичида биржага утказилган ва 10 қунлик муддат давомида бу пул маблаглари тулик миқдорда корхона ҳисоб-рақамига

келиб тушганлигини эътиборга олиб, бу ҳолатларда корхона маъсулларининг ҳаракатларида **конун бузилиш ҳолатлари мавжуд эмас** деб ҳулоса килинди.

10) Комплаенс назорат хизмати бошлиғи Ғ.Жаббаров, бошқарув раисининг кўрсатмасига асосан, ИХҚБ бошлиғи А.Хамраевнинг /чиқиш № 2395-сонли 2024 йил 25 июль кунидан қайд этилган/ билдиргиси билан танишиб чиқиб, кўрсатилган ҳолат юзасидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Идоравий харбийлаштирилган кўриқлаш бўлими бошлиғи А.Хамраевнинг корхона бошқарув раисига юборган билдиргисида, 2024 йилнинг 23 июнь куни, 50506435 рақамли вагон (цистерна) бўш ҳолда 2-нчи ишлаб чиқариш майдонига темир йўл орқали олиб кирилиб, темир йўл тарозисида тортилганда, вагоннинг бўш ҳолдаги оғирлиги (тараси) 20650 кг. бўлганлиги, 24 июль куни, ушбу 50506435 рақамли вагон-цистернага аммиакли селитра цехидан юкланган серный кислота маҳсулоти, шу куни сменада бўлган юкларни қабул қилиш ва жўнатиш участкаси муҳандиси А.Шарафутдинов томонидан тарозидан ўтказилганда, вагоннинг юк билан оғирлиги 74 400 кг.ни ташкил қилганлиги, лекин юкларни қабул қилиш ва жўнатиш муҳандиси А.Шарафутдинов юкнинг ҳужжатларини расмийлаштиришда хатога йўл қўйиб, юкнинг соф оғирлиги (53 750 кг.) га цистернани бўш ҳолдаги оғирлиги (20 650 кг.) ни қўшиб 74 400 кг. деб қайд қилинганлиги, бу ҳолатга аниқлик киритилганидан сўнг, нотўғри расмийлаштирилган 1003 рақамли ҳужжат бекор қилиниб, юкнинг ҳақиқий вазни (53 750 кг.) 1018 рақамли ҳужжатда қайта расмийлаштирилганлиги, келгусида корхона ҳудудидан олиб чиқилаётган (олиб кириляётган) моддий-товар бойликларга тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришда камчиликларга йўл қўйганлигини олдини олиш мақсадида, юқоридаги ҳолат бўйича чора кўришликни сўраган.

Ўрганиш давомида, ИХҚБ нинг ҳолат юзасидан тўплаган ҳужжатлари билан танишиб чиқилди ва шу асосда Юкларни жўнатиш участкаси бошлиғи Ф.Ахмедова, унинг ходими А.Шарафутдинов билан ҳолатларга аниқлик киритиш мақсадида суҳбатлашилиб, улардан ишга дахлдор бўлган маълумотлар олинди ва ўрганиш ҳужжатларига қўшилди.

Юкларни жўнатиш участкаси бошлиғи Ф.Ахмедова билан суҳбат жараёнида ва ҳолат юзасидан берган маълумотида, ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун шартнома асосида корхонага қатор маҳсулотлар олиб келишини таъминлаш тегишли бўлинмалар зиммасига юклатилганлигини, ушбу маҳсулотлар корхона ҳудудига етказиб бериш темир йўл орқали амалга оширилганда темир йўл электрон юк хати асосида қабул қилинишини, корхона ҳудудига темир йўл станциясидан юкни қабул қилиш ва олиб кириш

ИХҚ бўлими смена бошлиғига темир йўл юк хати бир нусхаси тақдим этилгандан сўнг амалга оширилишини, юкларни жўнатиш участкаси маъсул ходимлари томонидан темир йўл тарозисида барча юкларни тортиш ишлари ИХҚБ катъий назорати остида амалга оширилишини, 2024 йил 24 июл куни корхона эҳтиёжлари учун керак бўлган серный кислота махсулоти аммиакли селитра цехида корхонага тегишли бўлган 50506435 рақамли цистернага юкланиб, 2-нчи ишлаб чиқариш майдони тарозисида ИХҚ ходимлари назорати ва камералар остида соат 11:30 да тортиш учун кўйилганлигини, ЮЖУ ходими А.Шарафутдинов томонидан махсулот юкланган цистерна тортилганлиги ва китобга қайд этилганлигини, ИХҚ бўлими смена ходимига 1003-сонли приказ-фактура тақдим этилганлигини, (ушбу ҳужжат фақат ИХҚБ учун ёзиб берилишини ва ҳеч қандай молиявий аҳамиятга эга эмаслиги) унда брутто ва махсулот номи қайд этилганлигини, шунчаки соф оғирлиги шошилиш ва эътиборсизлик натижасида кўрсатилмаганлигини ва ИХҚБ ходимлари томонидан ўз вақтида аҳамият берилмаганлиги сабаб кейин ёзиб кўйилганлигини, юқорида кўрсатилган цистерна 2-нчи ишлаб чиқариш майдонида жойлашган 26 ва 29-сонли ИХҚБ назорат постидан ўтиб, ундан сўнг 19-сонли ИХҚБ назорат пости орқали 1-нчи ишлаб чиқариш майдони ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун тегишли омборига юборилганлигини, барча жараёнлар ИХҚБ назорати ва ҳамкорлигида вагонларни бўш ҳолатда ва юкланган ҳолатида тарозида тортиш ишлари амалга оширилганлигини, барча жавобгарлик ЮЖУ ишчи-ходимлари зиммасига юклатилиши лозим деб таъкидланиши, агар ИХҚБ ҳеч қандай моддий жавобгарликка тортилмаса унда шунча ҳужжат талаб этиши ва текширишнинг маъноси нималиги, барча хато ва камчиликлар корхона ҳудудида бартараф этилиб, ўз манзилига сифатли етиб боришини таъминлаш барчанинг зиммасида эканлигини, ушбу ҳолат иш жараёнидаги тезкорлик сабаб келиб чиққанлигини, яъни, бир вагон учун кетадиган вақт, унга илинадиган қатор пломбалар, пломба рақамларини ҳужжатга киритиш, ундан ташқари китобга қайд этиш, приказ-фактура ҳужжатиغا реестр ёзиш, рапорт ёзиш ва брутто, нетто, тара оғирлигини аниқлаш ва ҳақозо ишлар амалга оширилишини инобатга олиб ушбу ҳолатда корхонага ҳеч қандай молиявий зарар келтирмаган деб баҳоланишини сўраганлигини, ўз навбатида ЮЖУ ишчи-ходими А.Шарафутдиновга нисбатан бундан аввалги барча хатоликлари юзасидан олинган тушунтириш хатлари йиғилиб бошқарув раисига унга нисбатан тегишли чора кўрилиши ҳақида тегишли бўлинмаларга топшириқ беришини сўраб хизмат хати юборганлигини кўрсатган.

Шу билан бирга, ЮЖУ бошлиғи Ф.Ахмедова катта уста А.Шарафутдиновга тавсифнома, у томондан иш фаолияти давомида муқаддам ҳам хатога йўл қўйганлиги ҳақида 25 июл куни тузилган далолатнома ва шу асосда уни интизомий жазога тортишни сўраб бошқарув раисига 16 июл куни юборган хизмат хати нусхаларини тақдим қилган.

ИХҚБ ходимлари Ш.Холматов, Р.Орипов ва Ш.Атақулов ҳолат юзасидан берган тушунтириш хатларида 24 июл куни, 26 ва 29-сонли назорат постларида хизматда бўлишган вақтида серная кислота махсулоти ортилган вагонни пломбалари ва ҳужжатларини текшириб, вагон ҳамда ҳужжатларини расмга олиб телеграм орқали смена катта кўрикчиси Х.Саидовга юборишганини, лекин вагоннинг ҳужжатига эътиборсизликлари натижасида юкнинг соф вазни ёзилмаганлигини билишмай постдан ўтказишганини кўрсатишган.

Ўрганиш давомида, Юкларни жўнатиш участкаси катта устаси А.Шарафутдинов 24 июль куни, иш фаолияти давомида лавозими бўйича меҳнат мажбуриятига эътиборсиз билан қараши натижасида меҳнат интизомини бузилишига олиб келган ва бу ҳолатда у интизомий жазога лойиқлиги масаласини кўриб чиқиш лозим бўлсада, лекин у муқаддам иш фаолиятида йўл қўйган хатоликлари учун ЮЖУ бошлиғи Ф.Ахмедова уни интизомий жазога тортиш масаласини кўриб чиқиш учун бошқарув раисига хизмати хати юборилганлиги ва бу масала **Ходимлар билан ишлаш бошқармаси томонидан кўриб чиқиляётганлигини** эътиборга олиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Шу ўринда, ИХҚБ нинг 26 ва 29-сонли назорат постларида хизмат олиб борган ходимларнинг юкнинг ҳужжатларини текшириб ўтказишда ушбу хатоликни аниқламаганликлари ҳолати Тартиб ва махфийлик бошқармасида муҳокама қилишни ва келгусида шундай хатоликларга йўл қўймаслик мақсадида, ИХҚБ ходимларини юкларни қабул қилиш ва жўнатиш билан боғлиқ молиявий ҳужжатлар билан ишлаш йўналишида ўқув дарслари программасига Бухгалтерия, Савдо бўлими, Харидлар ва захираларни бошқариш бўлими мутахассислари иштирокида қўшимча дарслар киритиб, ўқитиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

11). Комплаенс назорат хизмати бошлиғи Ғ.Жаббаров, Қозон-буғ цехи ишчилари томонидан товар-моддий бойликларни яширин равишда талон-тарож қилишга уриниш ҳолати юзасидан ўтказилган ички хизмат текшируви давомида қуйидагилар аниқланди.

«Farg'onaazot» АЖ нинг Буғ-қозон цехи смена катта устаси Б.Тўраев, шу йилнинг 15 июл куни, II-нчи ишлаб чиқариш майдонидан 42 (қирқ икки)

турдаги хар-хил товар-моддий бойликларни ўтлар орасига боғлаб яшириб талон-тарож қилиш мақсадини кўзлаб, бошқарув раиси номига хизмат хати чиқариб, унда цех атрофидаги томорқада ўсиб турган ўтларни ўз эҳтиёжи учун ўриб олиб, уйига олиб кетишга рухсат сўрайди.

Буғ-қозон цехи смена катта устаси Б.Тураевнинг хизмат хати тегишли тартибда ўрганилиб рухсат берилганидан сўнг, у шу йилнинг 17 июл куни тунги ишга келиб, кечки соат 18 лардан 20 ларга қадар цехнинг томорқа ерларидан ўтларни ўриб олиб, ўтлар орасига 42 (қирқ икки) турдаги хар-хил товар-моддий бойликларни боғлаш йўли билан яшириб қўяди. Шундан сўнг, 18 июл куни, кундуз соат 10 лар чамасида, АТЦ га қарашли бўлган, хайдовчи Э.Турсунов бошқарувидаги “ИСУЗУ” русумли 40 364 ТВА давлат белгили юк машинасига, олдиндан тайёрлаб қўйилган ва ўтлар боғлами орасига яширилган товар-моддий бойликларни ишчилар ёрдамида юклаётган вақтида, ўтлар боғлами орасидан яширилган товар-моддий бойлик бир донаси тушиб кетиши натижасида, ушбу жараёни хизмат заруратидан келиб чиқиб назорат қилаётган ИХҚБ ходимлари томонидан аниқланиб, ўтлар орасига яширилган 42 (қирқ икки) турдаги хар-хил товар-моддий бойликлар ашёвий далил тариқасида олиниб, ҳолат юзасидан тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилиб, тўпланган ҳужжатлар тегишли чора кўриш учун бошқарув раисига тақдим қилинган.

Бошқарув раиси томонидан, Комплаенс назорат хизматида ушбу ҳолат юзасидан қонуний чора кўриш ҳақида ёзма кўрсатма берилганлиги сабабли ҳолатни холис, шаффоф ва адолатли кўриб чиқиш мақсадида, шу йилнинг 25 июл кунидан № 696-сонли буйруқ билан мутахассислардан иборат ишчи гуруҳи тузилиб, буйруқ имзоланган кундан ички хизмат текширувида киришилиб, ўрганиш 7 август кунига қадар ўтказилди.

Ички хизмат текширувида Б.Тураевдан ҳолат юзасидан олинган тушунтириш хатида ҳақиқатдан ҳам цех атрофидаги томорқада ўсиб чиққан ўтларни ўриб олиб, уйига олиб кетиш учун шу йилнинг 15 июл куни, бошқарув раиси номига хизмат хати ёзганлигини, ёзган хизмат хати бўйича ўтларни ўриб олиб чиқиб кетишга рухсат берилганидан сўнг, 18 июл куни бошқа ишчилар ёрдамида ўтларни юк машинасига юклаётган вақтида, битта боғланган ўт орасидан темир бўлаги тушиб кетганлигини, бу ҳолатни кўрган кўриқлаш хизмати ходими юкклашни тўхтатиб, машинага юкланган ўтларни текширишганда ўтлар орасидан 42 хил хар-хил товар-моддий бойликларни чиққанлигини, ўтларни бир ой давомида ўриб қуритганлигини, 42 хил турдаги товар-моддий бойликларни турли вақтларда цех ичидан ва атрофидаги ерлардан топиб, цехда бўлган фосфад маҳсулотини ҳам раствор тайёрлаётган жойидан олганлиги, фосфадни кир ювишда ишлатиш учун

олганлигини, барча тўплаган нарсаларини томорқа чеккасида сақлаб келганлигини, сўнг уларни қуриган ўтлар орасига яшириб, боғлаб уйига олиб кетмоқчи бўлганлигини, бу буюмларни уйида ўз эҳтиёжи учун ишлатиш мақсади бўлганлигини, қилган ишидан пушаймон эканлигини кўрсатган.

Ҳолат юзасидан Буғ-қозон цехи ишчилари, оператор Ж.Умурзақов, навбатчи чилангар М.Қурбонов, машинист назоратчиси О.Тўланов ва кўкаламзорлаштириш ишчилари Х.Холмашрапов ҳамда А.Халиловлардан тушунтириш сўралганда, улар ўз тушунтиришларида ҳақиқатдан ҳам шу йилнинг 18 июл куни, кундуз соат 10 лар атрофида, цех олдида смена катта устаси Б.Тўраевга тегишли бўлган, боғланган ҳолатдаги ўтларни юк машинасига юклашда ёрдам берганликларини, юклаш вақтида битта боғланган ўт орасидан темир бўлаги ерга тушиб кетганлигини, бу ҳолатни кўрган кўриқлаш хизмати ходими юклашни тўхтатиб, ўтларни машинадан тушириб орасини текширганда, ўтлар орасидан 42 турдаги хар-хил товар-моддий бойликлар чиққанлигини, улар бу товар-моддий бойликлар ўтлар орасига яшириб қўйилганлигидан хабарлари бўлмаганлигини, ўтларни машинага юклаш вақтида ҳам ўтлар катта боғламда, тўрт томондан боғланганлиги сабабли улар орасида товар-моддий бойликлар яширилганлигини сезишмаганлигини кўрсатишган.

Инвентаризация натижасида, тринатрийфосфатнинг цехдаги қолдиғи 29 июл санасига қолдиқ 315 кгни ташкил қилган, 1 июл ҳолатига қолдиқ 48 кг ташкил қилган, июл ойининг 18.07 санасида 300 кг цехга кирим қилинган, 29-июл санасига қадар 19 757 Гкалл буғ ишлаб чиқарилган, 2024-йил учун тасдиқланган сарф меъёрга асосан 1 Гкалл буғ ишлаб чиқариш учун тринатрийфосфат сарфи 0,0022 кгни ташкил қилади, 19 757 Гкалл буғ ишлаб чиқариш учун тасдиқланган сарф меъёрга асосан 43,46 кг тринатрийфосфат сарфланиши керак бўлган, натижада цехда 10,5 кг тринатрийфосфат ортиқча эканлиги аниқланди.

Харидлар ва захираларни бошқариш бўлими мутахассислари томонидан 42 (қирқ икки) турдаги хар-хил товар-моддий бойликларни бугунги кундаги қиймати чиқарилганда, уларнинг жами нархи **4 миллион 382 минг 400 сўмни** ташкил қилган.

Ички хизмат текшируви давомида товар-моддий бойликларни талон-тарож қилинишини олдини олиш мақсадида, Буғ-қозон цехи маъсуллари ва ишчи-ходимлари билан профилактик суҳбатлар ўтказилди.

Ички хизмат текшируви натижаларига кўра, Буғ-қозон цехи смена катта устаси Б.Тўраев корхонанинг 4 миллион 382 минг 400 сўмлик, 42 (қирқ икки) турдаги хар-хил товар-моддий бойликларини талон-тарож қилганлик

ҳолатлари тўпланган ҳужжатлар, ўзининг ва гувоҳларнинг тушунтириш хатлари, ИХҚБ нинг билдиргиси, ходимларнинг тушунтириш хатлари ҳамда Жиноят ишлари бўйича Фарғона шаҳар Судининг шу ҳуқуқбузарлик бўйича **маъмурий жавобгарликка тортиш** ҳақидаги қарори билан ўз тасдиғини тўлиқ топди.

Бундан ташқари, Буғ-қозон цехида ўтказилган инвентаризация натижасида ортиқча сифатида аниқланган 10,5 кг. тринатрийфосфатни вужудга келиш сабабларини, яъни ундан ишлаб чиқарилган маҳсулотга белгиланган меъёр асосида қўшилганлик масалалари, сифати ва стандартга жавоб бериши мутахассислар томонидан қўшимча ўрганиш талаб этилади.

12). Шу йилнинг 9 август куни жамият раҳбарияти номига «Ишонч минерал савдо» МЧЖ нинг таъминотчиси У.Қудратуллаев (мурожаати 2024 йил 9 август куни №07-37-сони билан қайд этилган), «Шабнам омад қувонч» МЧЖ нинг экспедитори А.Рахимов (мурожаати 2024 йил 9 август куни №07-38-сони билан қайд этилган.), «Смарт актив» МЧЖ таъминотчиси Б.Зокиров (мурожаати 2024 йил 9 август куни №07-39-сони билан қайд этилган), «Учқўрғон электролюкс сервис» МЧЖ нинг экспедитори Ж.Дадабоев (мурожаати 2024 йил 9 август куни №07-40-сони билан қайд этилган), «Смарт Улуғнор Агро» МЧЖ экспедитори М.Абдуманнонов, «Шерзодбек Ислонбек Файз» МЧЖ таъминотчиси М.Орифжонов (мурожаати 2024 йил 9 август куни №07-42-сони билан қайд этилган) шикоят-хати билан мурожаат этишиб, унда ҳар бири битта масалада шикоят қилган, яъни қонуний асосларда, биржа савдолари орқали корхонадан сотиб олган минерал ўғитларни 8 август куни, кундузи юк машиналарида олиб кетгани келишиб, соатлаб навбат кутишиб, барча ҳужжатларни расмийлаштиришиб бўлишганидан сўнг, тунги соат 01-00 лар бўлиб қолганлигини, уларни қўриқлаш хизмати ходимлари корхона ҳудудига киритишмаганини, сабабини сўрашган вақтида улар «ҳужжатларни муддати ўтиб кетганлигини, буйруқ шунақа бўлган деб» жавоб қилишганини, ваҳоланки ўша вақтда корхона ҳудудида минерал ўғитларни юклаш учун шароит бўлганлигини, бундай ҳолатлар тез-тез такрорланиб туришини кўрсатишиб, бу ҳолатларни бартараф этиш учун тегишли чора кўрилишини сўрашган.

Шу ўринда, ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раиси номига билдиргилар билан мурожаат этиб, (билдиргилар 12 август куни № 2573 ва № 2574-сонлари билан қайд этилган.) шу йилнинг 6 ва 8 август кунлари, 2-нчи ишлаб чиқариш майдонида юкларни қабул қилиш ва жўнатиш базаси томонидан экспорт ҳамда маҳаллий йўналишларда темир йўл транспорт воситалари орқали олиб чиқилиши учун режалаштирилган вагонлар

хисобини инобатга олмасдан, шу билан бир вақтни ўзида автотранспорт воситаларида минерал ўғитларни олиб чиқиш учун ҳам ҳужжатлар расмийлаштирилганлиги ва биринчи ишлаб чиқариш майдонида ҳам юклаш ва жўнатиш ишлари амалга ошириш жараёнида (тунги вақтда) тарозибонни йўқлиги, сабаби биринчи майдондан махсулот олиш учун келган барча автотранспорт воситалари бўш ҳолда ва юк билан тортиш ишлари 2-нчи майдон тарозисида амалга оширилаётганлиги сабабли тарозини иш хажми кўпайиб, транспорт воситаларини тарозидан ўтказишда кўп вақт сарфланганлигини, минерал ўғитлар вагонларга юкланаётганлиги сабабли, 2024 йилнинг 8 август куни расмийлаштирилган ҳужжатга асосан юк олиш учун келган автотранспорт воситаларидан 20 таси ҳудудга ҳужжатда белгиланган вақтгача кириб улгирмаганлиги, келгусида юқоридаги ҳолатлар сабабли махсулот сотиб олувчилар эътирозига йўл қўймаслик мақсадида транспорт воситаларини хисобини олмасдан юк олиш учун ҳужжат расмийлаштирган юкларни қабул қилиш ва жўнатиш базаси ходимларига нисбатан тегишли чоралар кўришни сўраган.

Жамият Бошқарув раиси томонидан тадбиркорларнинг шикоят-хатлари ва ИХҚБ бошлиғи А.Хамраевнинг билдиргилари юзасидан ўрнатилган тартибда кўриб чиқиш ҳақидаги кўрсатма асосида, Комплаенс назорат хизмати томонидан тегишли ўрганиш ўтказилди.

Ўрганиш давомида, бу ҳолатларнинг келиб чиқиш сабаблари объектив кўриб чиқилди ва куйидагилар аниқланди. Кўриб чиқиш жараёнида, тадбиркорлар биржа савдоларида сотиб олган ёки тўғридан-тўғри шартнома асосида тайёр махсулотларни олиб кетиши, шунингдек корхона иш фаолиятига зарур бўлган товар-моддий бойликларни топшириш масалаларига дахлдор бўлган Логистика бошқармаси, Савдо бўлими, Харидлар ва захираларни бошқариш бўлими, Юкларни жўнатиш участкаси ҳамда цехлар маъсуллари билан суҳбатлашилди.

Шу билан бирга бу масалада яратилган шарт-шароитлар кўриб чиқилганда, куйидаги ҳолатлар маълум бўлди.

Корхонада ИХҚБ ва Логистика бошқармаси, Савдо бўлими, Харидлар ва захираларни бошқариш бўлими, Юкларни жўнатиш участкаси, цехлар маъсуллари ўртасида йиллар давомида келишмовчиликлар сабабли бир-бирларини тушуниш ва бир-бирларига кўмаклашиш мухити мавжуд эмаслиги, уларнинг ўртасида ўзаро хурмат йўқлиги, асосий эътиборлари бир-бирларини иш фаолиятидан камчилик топиш ва айблаш ишларига қаратилганлиги аён бўлди.

Тадбиркорларнинг мурожаатларида ва ИХҚБ нинг билдиргиларида кўрсатилган ҳолатларни ечимини топиш жуда оддий бўлган булиб, бу масала

иш жараёнда хал этилса бўлар эди, лекин соҳа раҳбарларида бир-бирларини тушуниш, бир-бирларига кўмаклашиш муҳити мавжуд эмаслиги сабабли ҳолат шу даражага етиб келган. Бунинг натижасида, корхонанинг иқтисодий истиқболи учун барча маъсуллар «бир ёкадан бош чиқариб ҳаракат қилиш» зарур бўлган бир вақтда, бундай муҳитнинг мавжудлиги фақат ва фақат корхонанинг обрўсига ҳамда иқтисодий ривожланишига тўсиқ бўлмоқда. Шу сабабли бундай муҳитни узил-кесил ҳал қилиш вақти келган, акс ҳолда натижа салбий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Бугунги кунда, давлатимизда Президент раҳбарлигида тадбиркорлар фаолиятини ривожлантириш давлат сиёсати даражасига кўтарилганлиги, улар учун ҳар йили қонунлар, қонун ости ҳужжатлар чиқарилиши ва шу йўналишда тадбиркорлик-омбутсмени ташкил қилинганлиги, тадбиркорлик-омбутсмени ва жойлардаги ҳоким, прокурори, адлияга тадбиркорлар ривожини учун қонуний асосларда кўмак бериш ва уларни ҳимоя қилиш вазифалари юклатилганлигини эътиборга олган ҳолда корхонада «**мижоз - доим ҳақ**» принципи асосида иш фаолиятини ташкил этиш чорасини кўриш зарур бўлади.

Бунинг учун эса, энг аввало корхонанинг кириш дарвозалари яқинида тадбиркорларни кутиш хоналарини ташкил қилиш, бу хоналар ёз-қишда совитиш-иситиш жихозлари билан, шунингдек телевизор, корхонада ишлаб чиқарилаётган тайёр маҳсулотлар ҳақида, маъсул хизматларнинг хизмат ва уяли телефонлари ҳамда ишонч телефонлари туширилган баннерлар ўрнатиш, кутиш хонаси ёнида ҳожатхона куриш, вхк ишларини ташкил қилиш керак. Шунингдек, тадбиркорларга қулайлик яратиш мақсадида шу хоналарда корхонадан юқларини олиш ва улар томонидан корхонага ТМБ ларни топшириш учун зарур бўлган барча ҳужжатларни расмийлаштириш хоналарини ташкил этиш, уларни овозни ёзиб олувчи видеокамералар билан жихозлаш чораларини кўриш лозим.

Ўрганиш давомида, корхонада тадбиркорлар томонидан юқларни олиш ва ТМБ ларни топшириш масалаларини белгиловчи, яъни ҳар бир маъсул соҳа ходимларининг аниқ вазифалари ва мажбуриятларини белгиловчи меёрий ҳужжат ишлаб чиқилмаганлиги аниқланди.

Шу сабабли, корхонада Логистика бошқармаси, Юридик бўлим, Бухгалтерия, Тартиб ва маҳфий бошқармаси, Харидлар ва захираларни бошқариш бўлими, Савдо бўлими, ИХҚБ маъсулларида иборат ишчи гуруҳи тузиш ва улар томонидан тадбиркорлар корхонадан тайёр маҳсулотларни олиш ёки корхонага ТМБ ларни топшириш жараёнларини тартибга солувчи, яъни бу жараёнларга маъсул соҳаларнинг ҳар бирини аниқ

вазифаси ҳамда мажбуриятлари чегарасини белгиловчи ягона меёрий ҳужжат **(Положения) ишлаб чиқиш кераклиги таклифи** берилди.

13). Тартиб-махфий бошқармаси бошлиғи М.Фузайлов жамият бошқарув раисига билдирги билан мурожаат килиб, унда корхонага тегишли бўлган, Фарғона шаҳар Саккокий кўчасида жойлашган, шаҳар сув олиш иншоотларига қарашли «ЛУЧ-2» генераторли насос станциясидан «Алкомаркет» магазинининг омборига, ташқи сув таъминоти цехи энергетика мутахассислари томонидан яширинча юқори кучланишли кабел орқали, ўғрилиқ йўли билан электр энергияси уланиб берилганлигини, бу ҳолат доимий равишда амалга ошириб келинаётганлигини, юқоридагиларга асосланиб корхонага тегишли ташқи сув таъминоти цехи иншоотлари бўйича назоратни кучайтириш ва кўрсатиб ўтилган ҳолат бўйича аниқлик киритиб айбдор шахсларга нисбатан чора кўришни сўраган ва билдиргига «Луч-2» генераторли насос станцияси локацион жойлашуви фотосурати ва «Алкомаркет» магазининг омборига яширинча ўтказилган юқори кучланишли кабел кўринишини фотосурати илова қилинган.

Бошқарув раиси ушбу ҳолат юзасидан текширув утказиб, қонуний чора кўриш учун Комплаенс назорат хизматига кўрсатма берганлиги сабабли, ҳолатни объектив кўриб чиқиш учун ўрганиш ишлари амалга оширилди.

Ўрганиш давомида, бу соҳага маъсул бўлган Бош энергетикдан ҳолат юзасидан тушунтириш сўралганда, у ҳолат юзасидан берган маълумотида қуйидагиларни кўрсатган. Жумладан, «шаҳар» сув олиш иншооти Фарғона шаҳрида жойлашганлигини, 1960 йилларда қуриб фойдаланишга топширилганлигини, ушбу сув иншоотлари «Фарғонаазот» АЖ нинг эҳтиёжлари учун техник сув етказиб беришини, сув иншоотининг сув чиқариш қудуқлари «Фарғона НЕТК» АЖ тасарруфидаги кучланишли 110/6 кВ бўлган «Саккокий» подстанциясининг 6 кВ кучланишли тарқатиш қурилмасидан чиқувчи ф.»Лучевая-1», ф.»Лучевая-2» ва ф.»Водозабор» узатмаларидан электр энергияси билан таъминланганлигини, жорий йилнинг 25 май куни ф.»Лучевая-2» узатмасининг кабель тармоғида носозлик юзага келганлиги сабабли ушбу узатма соат 05.18 да максимал ток ҳимоясидан авариявий ўчганлиги ва кучланиш узилганлигини, кабель тармоғида юз берган носозлик жойини аниқлаш, носозликни бартараф қилиш ва кучланишни тиклаш мақсадида электр таъминоти цехи ходимларидан иборат бригада кўчма электротехник лабораториясида (махсус жихозланган машина) жойига чиқиб таъмирлаш-тиклаш ишлари олиб борилганлигини, бригада иш олиб борадиган ҳудудда иш олиб бориш учун кўчма электротехник лабораторияга, яқин атрофда бошқа электр таъминоти йўқлиги сабабли,

«Алкомаркет» МЧЖ дан вақтинча электр таъминоти тортиб келинганлигини, «Алкомаркет» МЧЖ асосий электр тармоғига эга бўлиб, ушбу тармоқ алохида ва «Фарғонаазот» АЖ электр тармоғига боғлиқ эмаслигини, асосий электр тармоғида электр энергияси ўчганда захира тармоқ сифатида электр энергиясидан фойдаланиш учун «Фарғонаазот» АЖ билан 2022 йил 28 март куни №06-02/186-сонли шартнома тузилганлигини, ф.»Лучевая-2» узатмасида таъмирлаш-тиклаш ишлари олиб борилганда кўчма электротехник лаборатория «Алкомаркет» МЧЖ нинг асосий электр тармоғи орқали вақтинча электр энергияси билан таъминланганлигини, ф.»Лучевая-2» узатмасида таъмирлаш-тиклаш ишлари 3 июнь санасида якунланганлигини ва соат 14.52 да узатмага кучланиш берилганлигини, ф.»Лучевая-2» узатмаси 25 май кунидан 3 июнь кунигача ўчиқ ҳолатда бўлганлигини ва электр энергияси сарфи бўлмаганлигини, ушбу узатма хисоблагич кўрсаткичлари ҳамда электр таъминоти цехи тезкор диспетчерлари журналида қайд этилганлигини кўрсатиб, маълумотномага диспетчерлик журналдан ҳолат қайд этилганлигини тасдиқловчи ёзувни ксеронусхасини, корхона билан «Алкомаркет» МЧЖ ўртасида электр таъминоти ҳақидаги шартномани ксеронусхасини ва сув иншоотларини электр энергияси билан таъминот схемасини нусхасини ҳамда ф.»Лучевая-2» сув иншоотининг электрщитини, «Алкомаркет» МЧЖ нинг элетрщитидан махсус машинага тортилган кабель уланган электрщитни фотосуратларини тақдим этган.

Энергетика бўлимининг маълумотномаси асосида, таъмирлаш-тиклаш ишларида иштирок этган Электр таъминоти цехи синаш ва ўлчаш бўлими устаси О.Қодировдан ҳолат юзасидан тушунтириш сўралганда, у ўз тушунтириш хатида ҳақиқатдан ҳам шу йилнинг 26 май куни, Электр таъминоти цехи синаш ва ўлчаш участкаси бўлим энергетиги буйруғига асосан «Луч-2» подстанциясида 6 кВ.ли электр энергияси билан таъминловчи кабель яроқсиз ҳолга келганлиги сабабли бригада аъзолари билан, яъни хайдовчи Х.Абдуллаев бошқарувидаги махсус лаборатория машинасида синовчи Ш.Комилов, участка энергетиги У.Маллаев билан жойига боришганлигини, у ерда автомашинадаги ускуналарни улаб ишлатишда 220 кВ.ли манба йўқлиги сабабли яқиндаги «Алкомаркет»ни иккинчи манбаси орқали ускуналарни улаб ўша жойдан «Луч-2» дан «Саккокий» подстанциясига қараб кабелни яроқсиз жойини аниқлашга киришишганлигини, ускуналар имконият чекланганлиги сабабли 5 кун давомида ишлаб кабелни яроқсиз жойини топиб таъмирлашганлигини, шу ишлаш жараёнида «Алкомаркет» ва «Луч-2» подстанцияси ўртасида ҳеч қандай ноқонуний уланишлар бўлмаганлигини кўрсатган.

Электр таъминот цехи синаш ва ўлчаш бўлими устаси О.Қодировнинг ҳолат юзасидан берган кўргазмаларини Электр таъминот цехининг синаш ва ўлчаш бўлими синовчиси Ш.Комилов, бўлим энергетиги У.Маллаев, машинистлари Х.Абдуллаев, Ф.Мўйдинов, М.Маткаримов, Ш.Назаров ва электрмонтери Х.Абдулхаев ўз тушунтиришларида тўлиқ тасдиқлаб кўргазма беришган.

Бош энергетикнинг мутахассислари шу йилнинг 13 август куни ф.«Лучевая-2» узатмасига боришиб, узатмада ноқонуний уланиш ҳолатларини кўздан кечиришганда, ноқонуний уланиш ҳолатлари мавжуд эмаслиги аниқланган.

Бухгалтерия томонидан корхона билан «Алкомаркет» МЧЖ ўртасида тузилган шартнома асосида электр энергия сарфи учун тўловлари юзасидан 2024 йилнинг 1 январь кунигача ва 2024 йилнинг 1 август кунигача алоҳида-алоҳида қиёсий далолатнома (“акт сверки взаиморасчетов”) тузилиб, тақдим қилинганда, ҳар иккала далолатномада «Алкомаркет» МЧЖ томонидан сарфлаган электр энергияси учун тўловларни ошиғи билан тўланганлиги ва шу йилнинг 1 август куни ҳолатига у корхонадан ҳақдор эканлиги маълум бўлди.

Ўрганиш натижаларининг якунига кўра, Фарғона шаҳар Саккокий кўчасида жойлашган «Алкомаркет» МЧЖ томонидан ф.«Лучевая-2» узатмасидан ноқонуний равишда электр кабелига уланган деб кўрсатилган фотосуратдаги ҳолат, аксинча корхонанинг таъмирлаш-тиклаш бригадаси махсус лаборатория машинасида содир бўлган носозликни бартараф этиш учун 26 май куни боришиб, 3 июнь кунига қадарлик носозликни жойини аниқлаш ва бартараф этиш ишларини олиб боришган вақтида махсус лаборатория машинасини ускуналарини қувватлаш учун «Алкомаркет» МЧЖ дан машинага тортилган кабель эканлиги маълум бўлди ва шуларга асосан, ф. “Лучевая-2” узатмаси электр кабелига «Алкомаркет» МЧЖ ноқонуний равишда **уланганлик ҳолати ўз тасдиғини топмаган** деб ҳисобланди.

14). “Фарғонаазот” АЖнинг ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раиси номига билдирги (2024 йил 5 сентябр куни № 2853-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 27 август куни, 2-нчи ишлаб чиқариш майдонида 50 килограммли копларга кадокланган аммиакли селитра махсулотларини маҳаллий йуналиш буйича чиқариш учун № 24250110-ракамли вагонга АС-72 М цехига карашли АФУ бўлими юклаш қурилмасига қуйилган ва АФУ юк юкловчилари томонидан ушбу вагонга 1350 дона коплар юкланиши белгиланган булсада, 1367 дона, яъни ҳужжатдаги коплар сонидан 17 дона коп ортикча юклаб юборганлиги

аникланганлиги, вагонга юкланган ортикча 17 дона коплар туширилиб, вагон тарозидан утказилиб, юкнинг соф огирлиги хужжатларда курсатилган микдорга тенглаштирилиб йуналиш буйича чиқарилганлигини, келгусида шунга ухшаш хатоликларни олдини олиш мақсадида юкоридаги ҳолат буйича чора куришингизни сўраган.

Мазкур билдиргида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси буйича ахборот киритиш ҳақидаги бошқарув раиси ёзма кўрсатмасига асосан Комплаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, билдиргида кўрсатилган ҳолатлар юзасидан АС-72 М цехи маъсуллари ва бошка дахлдор бўлган ишчи-ходимларидан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, АС-72 М цехи бошлиги А.Ахунджанов ҳолат юзасидан берган маълумотномасида куйидагиларни курсатган, яъни АС-72 М цехида аммиакли селитра маҳсулотини юклаш жараёнини жадаллаштириш мақсадида АФУ курилмасидан фойдаланган ҳолда 2024 йил 27 август куни, соат 08.00 дан 16.00 гача № 3—сонли сменада худудий йуналиши учун № 24250110-ракамли темир йул вагонига (темир йул вагон 22,7 тн) аммиакли селитра маҳсулотларини АФУ ва натрий нитрат курилмалари смена устаси Б.Абдурахимов, юкловчилар Д.Ёдгоров, Д.Джабборов, Т.Юлдашев ва Т.Абдурахмонов томонидан юкланганлиги, аммиакли селитра маҳсулотлари темир йул вагонларига юклаш жараёнида тасдиқланган схема асосида ҳар бир каторини ИХКБ сокчиси И.Умаралиев томонидан уяли телефон ёрдамида овозли видео ёзувини юкоридаги бошлиқларига хабар бериб боришини, юклаш жараёни тулик якунлангач цех юкчилари томонидан аркон сеткалар билан боғланишини ва ИХКБ сокчиси томонидан якунланганлиги тугрисида алоқа телефон ёрдамида видео ёзув килинишини, барча юкланган каторлари ва умумий сони буйича ёзма маълумот килиниб, вагон эшигини иккала томонига ёпиштириб куйишини, ушбу жараён якунлангандан сунг темир йул вагон эшиқлари беркитилишини ва темир йул цехини смена катта устасига хабар берилишини, ушбу юкорида курсатилган вагон тортиш учун темир йул цехига карашли тарозига олиб утилишини (темир йул вагон тарозибони А.Кодиров) амиакли селитра маҳсулотларини № 24250110-ракамли темир йул вагонига юкланган ҳолдаги умумий огирлиги 91,25 тн ташкил этганлигини (маҳсулотни соф огирлиги $91,25 - 22,7 = 68,55$ тн ташкил этганлиги, бундан 1 дона буш копнинг огирлиги $0,12 \times 1350 = 162$ кг, 1 дона химоя сетка огирлиги 2 кг, умумий сетка сони 2 дона булиб, $2 \times 2 = 4$ кг, темир йул тарозисини рухсат этилган хатолиги -0,15 тн.лиги темир йул вагонига ортикча юкланган аммиакли селитра маҳсулотлари микдори $68,55 - 0,162 - 0,004$, - $1350 \times 0,05 = 0,884$ тн. ташкил этиши, вагонга аммиакли селитра

махсулотлари куп юкланганлик ҳолати темир йул цехи тарозбони А.Кодиров томонидан вагон тарозида тортилганда аникланганлиги, сунг ИХКБ сокчиси И.Умаралиев томонидан бошликларига хабар берилганлигини, шундан сунг иккинчи саноат майдонига ИХКБ бошлик уринбосари М.Мирзаев етиб келганлигини, вагон эшиклари очилиб кайта саналганда ҳақиқатдан ҳам охириги юкланган каторларда 16 дона 50 кг.ли коплар ортикчаси туширилганлигини, ундан сунг вагон эшиклари беркилиб, темир йул цехига топширилганлигини, юклаш жараёнида юкловчи Т. Юлдашев адашиб, 16 дона 50 кг.ли копларда аммиакли селитраларни куп юклаганлиги аникланганлигини курсатган.

Ушбу ҳолат юзасидан 2024 йилнинг 27 август куни, юкларни қабул қилиб жунатиш участкаси муҳандиси Р.Марупова, тарозбон А.Кодиров, натрий-нитрат смена устаси Б.Абдурахимов ва ИХКБ сокчиси М.Алижонов иштирокида далолатнома тузилиб, унда № 24250110-ракамли вагонга 800 кг. 16 копларда аммиакли селитра маҳсулотлари куп юкланганлиги аникланиб, вагондан ортикча юкланган минерал угитлар тушириб қолдирилганлиги курсатиб утилган.

Ҳолат юзасидан АС-72 М цехи АФУ ва натрий-нитрат смена устаси Б.Абдурахимов ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан ҳам 2024 йилнинг 27 август куни соат 08 дан 16 гача ишда бўлганлигини, АФУ қурилмасидан аммиакли селитра маҳсулотларини вагонга юклаш учун смена бошлигидан буйруқ олганлигини, № 24250110-ракамли вагон юклаш жойига тортилганлигини, вагонга юклашни назорат қилиш учун сокчи чақирганлигини, сокчи И.Умаралиев келиб, буш вагонни видеоёзувга олиб юклашга руҳсат берганлигини ва у хар бир каторни видеоёзувга олиб смена бошлигига юбориб турганлигини, шу пайитда натрий-нитратда ремонт ишлари кетаётганлиги сабабли у ердаги ремонт ишларини боришини ҳам назорат қилиб турганлигини, бунинг сабаби натрий-нитратга бўлган талаб қуплиги учун, ишлаб чиқаришни туширмаслик мақсадида натрий-нитратда бўлганлигини, охириги каторни юклаш вақтида барча юкловчиларни ишлаши ноқулай бўлганлиги сабабли битта юкловчи Т.Юлдашев юклашни яқунлаганлигини ва тусик сеткасини маҳкамлаганлигини, сокчи видеога олгандан сунг вагон эшиклар ёпилганлигини, вагон юки билан тарозида тортилганда минерал угитлар ортикча юкланганлиги аникланганлигини, вагон эшиклари очиб қурилганда 16 дона копларда куп юкланганлиги маълум бўлганлигини, ортикча юкланган минерал угитлар вагондан тушириб қолдирилганлигини курсатган.

Ҳолат юзасидан АС-72 М цехи АФУ қурилмаси юкловчиси Т.Юлдашев уз тушунтириш хатида 2024 йилнинг 27 август куни, соат 8.00 дан 16.00 гача

ишда булганлигини, АФУ курилмасидан аммиакли селитраларни кадоклаш ва юклаш жараёни бошланганлигини, соат 8 ларда уларнинг чакирувига кура сокчи М.Умаралиев келганлигини ва унинг назоратида №24250110-ракамли вагонига юклашни бошлаганликларини, юклаш жараёнини хар бир катори тулгандан сунг сокчи томонидан юклаш тухтатилиб, катор видеоёзувга олиниб, уз бошлигини юбориб турганлигини, видеоёзувга олиб булгандан сунг кейинги каторга рухсат берганлигини, вагонни эшик олдидаги охирги каторини бир киши юклаганлиги сабабли бир узи колиб юклаганлигини, сунг сокчи назоратида аркон тусикларлари богланиб, сокчи каторлар тугрилиги тугрисидадаги когозни жойига куйгандан сунг вагонни эшиги ёпилганлигини, тахминан 30 минутларда смена устаси Б.Абдурахимов темир йул тарозисига чакирганлигини, тарозига борган вактида вагон огирлиги белгилангандан куплигини айтганлигини, сокчи иштирокида вагон эшиклари очиб каторлар кайтадан саналганда хакикатда 16 дона копларга адашганлиги аникланганлигини, вагондан ортикча юкланган коплар тушириб колдирилганлигини ва вагоннинг огирлиги меёрига келтирилиб, вагон темир йул цехига топширилганлигини кўрсатган.

Холат юзасидан АС-72 М цехи АФУ курилмаси кадокловчиси М.Мамадиева уз тушунтириш хатида хакикатдан хам 2024 йилнинг 27 август куни, соат 08.00 дан 16.00 гача ишда булганлигини, иш вактида АФУ курилмасидан аммиакли селитра кадоклаш ва юклаш жараёни бошланганлигини, вагон тулгандан сунг электрон хисоблагич 1350 дона курсатгандан сунг кадоклашни тухтатганлигини, юкловчи Т.Юлдашев суровига асосан яна кушимча коп кадоклаб жунатганлигини, унинг фикри буйича вагонга юкланган копларнинг айримлари яроксиз холда келганлиги сабабли яна кушимча сураган деб уйлаб, яна кадоклаб жунатганлигини кўрсатган.

Шунингдек, урганиш давомида маъсуллардан маълумотнома ва ишчи-ходимлардан тушунтириш хатлари олинганидан ташкари, тарозихонанинг №24250110-ракамли вагонга минерал угитларни ортикча юкланганлигини тасдикловчи далолатнома нусхаси хамда аммиакли селитра махсулотларини 2024 йил 27 август куни жунатиш хакидаги хисоботи нусхаси олиниб урганиш хужжатларига кушилди.

Урганиш натижаларига кура АС-72 М цехининг маъсуллари ва ишчи-ходимларининг харакатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга харакат қилиш ҳолатлари мавжуд эмаслиги ва корхонага молиявий зиён етказилмаган булсада, лекин минерал угитларни кадоклаш, юклаш жараёнларида вагонни юклаш буйича схема мавжуд булсада, шу схема асосида хар бир катор саноги аник курилиб

турсада, кадоклашда элетрок хисоблагич коплар микдорини 1350 дона деб курсатиб турган булсада, кадоклаш ва юклаш жараёнларига маъсул булган смена бошлиги К.Абдиев, смена устаси Б.Абдурахмонов рахбар сифатида каттик назоратни таъминламаганликлари, юкловчи Т.Юлдашев ва кадокловчи М.Мамадиева эса хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизликка ва эътиборсизликка йўл қуйганликлари аниқланди.

Шулардан келиб чиқиб, смена бошлиги К.Абдиев, смена устаси Б.Абдурахмонов ва юкловчи Т.Юлдашев ҳамда кадокловчи М.Мамадиевани ўзларига юклатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва уларнинг ҳатти-ҳаракатлари интизомий жазога лойиқлиги масаласини бошқарув раисининг биринчи ўринбосари **У.И. Миллабоев** хузурида муҳокамага қўйиш таклифи берилди.

15). Корхона бошқарув раиси номига ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев хизмат хати (2024 йил 12 сентябр куни № 2896-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 6 август кунидан 28 август кунигача 1-нчи ишлаб чиқариш майдонидаги автомашиналарни назорат утказиш 7-нчи постидан 2 август кунигаги № 7062998-сонли биржа оркали олди-сотди шартномасига асосан, “Иссиклик электр станциялари” АЖ корхонаси 100 (юз) дона кислород маҳсулотини сотиб олувчини 6 куб.м.ли балонларига дамлаб бериш шарти билан шартнома тузилган булиб, шартномага асосан сотиш булими иктисодчиси Н.Зоҳидов жамият худудидан тайёр маҳсулотларни олиб чиқишга асос булувчи куйидаги, яъни № 1/011184, 1/0111708, 1/012111, 1/012230 ва 1/012591-сонлари билан буйрук-фактураларни расмийлаштириб бериб ва мазкур ҳужжатларга асосан 108 (бир юзи саккиз) дона кислород билан тулдирилган балонлар чиқариб юборилганлиги, бу эса 8 (саккиз) дона кислород маҳсулотини ортикча чиқиб кетишига сабаб булганлигини, Сотиш булими иктисодчиси Н.Зоҳидовдан нимага асосан ортикча ҳужжат расмийлаштирилиб берилганлиги суралганда, у 6 август куни расмийлаштирилган № 1/011184-сонли буйрук-фактурани бухгалтерия булими “1-S” тизимида киритмаганлиги сабаб булганлигини таъкидлаганлигини, юкоридагиларни инобатга олиб, бу каби ҳолатлар бир неча бор такрорланганлигини сабабли ушбу ҳолат юзасидан одилона хизмат текшируви утказилишига маъсул булимларга курсатма беришингизни сураган.

Сиз томондан мазкур хизмат хатида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот киритиш ҳақидаги ёзма кўрсатмангиз асосида Компаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, билдиргида кўрсатилган ҳолатлар юзасидан Савдо булими, МваКМБНКБ ҳамда бухгалтерия маъсуллари ва бошқа дахлдор бўлган мутахасислардан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, Савдо булими бошлиги Б.Кадилов ҳолат юзасидан берган маълумотномасида куйидагиларни, яъни 28 август куни, № 7062998-сонли олди-сотди шартномасига асосан Савдо булими иктисодчиси Н.Зоҳидов томонидан жамиятнинг 1-худудидан кислород тайёр маҳсулотини ортиш учун буйрук-фактураларни “Иссиклик электр санциялари” АЖ га расмийлаштирилганлигини, харидор томонидан № 1/011184, 1/0111708, 1/012111, 1/012230 ва 1/012591-сонли буйрук-фактураларни расмийлаштирилган ҳужжатларга асосан 108 (бир юзи саккиз) дона чиқариб юборганлигини, бу эса 8 (саккиз) дона кислород маҳсулотини ортикча чиқиб кетишига сабаб бўлганлигини, бундай хатога йул қуйилишига сабаб “1-S” тизимида 1 дона шартномани 2 дона контрагентга киритилганлиги ва бухгалтерия томонидан “1-S” тизимида руйхатга олинганлиги асос бўлганлигини, юқоридагиларни инобатга олиб Н.Зоҳидов Савдо булими бошлигининг 6 сентябрдаги № 3-сонли ички фармойишига кура бириктирилган иш вазифасидан, яъни тайёр маҳсулотларни ортиш учун ҳужжатлар расмийлаштиришда ва ҳисоботларни тайёрлашдан четлаштирилганлигини, ҳозирги кунда у бошқа вазифада, яъни маҳсулот турлари билан ишлаш вазифаси юкланганлиги курсатган.

Ушбу ҳолат юзасидан Савдо булими иктисодчиси Н.Зоҳидов уз тушунтириш хатида куйидагиларни, яъни “Иссиклик электр станциялари” АЖ билан 2024 йил 2 август санасида № 7062998-сонли биржа шартномаси 100 дона кислород маҳсулоти учун расмийлаштирилганлигини ва шартнома бўйича 5-дона фактураларга асосан 108 дона кислород маҳсулотлари олиб чиқиб кетилганлигини, бунга йул қуйилишига сабаб “1-S” тизимида руйхатга олинганлиги асос бўлганлигини, 2 сентябр куни суриштирув ишлари бошлангандан сунг руйхатга олиб қуйганлиги кузатилганлигини кўрсатган.

Ҳолат юзасидан МваКМБНКБ етакчи мутахасиси Ю.Мукаррамов берган маълумотномасида куйидагиларни, яъни корхона “1-S” бухгалтерия дастурида контрагент “Иссиклик электр станциялари” АЖ (инн 306349304) Тошкент Бош офиси ва Навоий, Турақургон, Фаргона филиаллари битта СТИР билан руйхатда туришини, 2 август куни № 7062998-сонли биржа олди-сотди шартномаси “1-S” бухгалтерия дастурига киритиш жараёнида “Иссиклик электр станциялари” Тошкент Бош офиси контрагентига автоматик тарзда саклашини, биржа савдоларида ютиб олинган (кислород

технический газообразный) олди-сотди шартнома (тикет)ни Савдо булими иктисодчилари тегишлилиги буйича “Ишончнома” (доверенность) оркали кайси филиалга берилишини бизни булимга маълум қилишларини, МваКМБНК булими ушбу олди-сотди шартномани махсулот олиб кетилишидан олдин Савдо булими иктисодчиси айтган филиалига утказиб қуйилганлигини, “ 1-S “ бухгалтерия дастури бир марта руйхатдан утган олди-сотди шартномани иккинчи марта қайта руйхатдан утказмаслигини, биржа олди-сотди шартномаларини назорат қилиш Савдо булими зиммасида эканлигини, “ 1 – S “ бухгалтерия дастури буйича автоматик тарзда сакланган 2 август кундаги № 7062998-сонли биржа олди-сотди шартномасини 13 август куни Савдо булими иктисодчиси Н.Зоҳидов “Иссиклик электр станциялари” Фаргона филиали хисобига утказиб қуйишини айтганлигини, чунки махсулотни канча (дона.тн.) микдорда, кайси филиалга беришни савдо булими иктисодчиси ишончнома билан келган филиал вакили оркали хужжатлаштирилишини, “Иссиклик электр станциялари” Фаргона филиали ушбу 2 август кунги № 7062998-сонли биржа олди-сотди шартномасидан 01 сентябр ҳолатига ҳеч қандай қарздорлик мавжуд эмаслиги курсатган.

Шунингдек, Бош хисобчи Х.Хайдаров ҳолат юзасидан берган маълумотномасида “Иссиклик электр станциялари” АЖ Фаргона Иссиклик электр маркази филиали билан 2 август куни № 7062998-сонли олди-сотди шартномаси буйича 01 сентябр кунига қарздорлик мавжуд эмаслиги курсатилган.

Бундан ташқари, урганиш давомида шу ҳолатга дахлдор булган хужжатлар, яъни № 7062998-сонли олди-сотди шартномаси нусхаси, № 1/011184, 1/0111708, 1/012111, 1/012230 ва 1/012591-сонли буйруқ-фактуралар нусхалари ҳамда бухгалтериянинг қарздорлик мавжуд эмаслиги ҳақида маълумотнома нусхалари, шунингдек Савдо булими бошлиги Б.Қадиловнинг 2024 йил 6 сентябр кунидан № 3-сонли ички фармойиши нусхаси олиниб ўрганиш хужжатларига қўшилди.

Ўрганиш натижаларига кўра, Савдо булими маъсуллари ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари мавжуд булмасда, лекин Савдо булими иктисодчиси Н.Зоҳидов иш фаолияти давомида хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик ва эътиборсизликка йўл қуйганликлари аниқланди.

Шулардан келиб чиқиб, Савдо булими иктисодчиси Н.Зоҳидов иш фаолиятида йўл қуйган хатоси учун интизомий чора қўрилиши масаласини кун тартибига қуйиш мақсадга мувофиқ булар эди, лекин Савдо булими бошлиги Б.Қадилов уз ваколат доирасида 2024 йилнинг 6 сентябр куни № 3-

сонли ички фармойишига кура, уни бириктирилган **иш вазифасидан четлатилиб**, бошка вазифага утказганлиги маълум булди ва шуни эътиборга олиб, Савдо булими иктисодчиси Н.Зохидовни иш фаолиятида йул куйган хатоси учун чора курилган деб хисобланди.

16. “Фарғонаазот” АЖ нинг ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раисига билдирги (2024 йил 4 октябр куни № 3195-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 3 октябр куни, эрталаб соат 03.20 ларда Латвия Республикасига экспортга чиқаётган № 28346856-сонли вагонни Идоравий харбийлаштирилган куриклаш шахсий таркиби томонидан текширилганда, “ЛД” пломбасини раками хужжатда хато ёзилганлиги аниқланганлигини, Юкларни кабул қилиш ва жунатиш базаси мухандиси Н.Ботирова худудда вагон қолиб қетишига сабабчи булганлигини, юкоридагилардан қелиб қикиб, Юкларни кабул қилиш ва жунатиш базаси мухандисига нисбатан чора курилишини сураган.

Мазкур билдиргида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот қиритиш ҳақидаги ёзма кўрсатмангиз асосида Компаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, билдиргида кўрсатилган ҳолатлар юзасидан Юкларни жунатиш участкаси маъсуллари ва бошка дахлдор бўлган ишчи-ходимларидан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, ЮЖУ бошлиғи Ф.Ахмедов ҳолат юзасидан берган маълумотномасида қуйидагиларни қурсатган, яъни 2024 йилнинг 3 октябр куни, Латвия Республикаси йуналиши бўйича ортиб берилиши керак булган № 28346856-сонли юкланган вагон уз вақтида юкланиб, расмийлаштирилиб, пломбалар илиниб жунатилганлигини, темир йул тарозисидаги барча жараёнлар оператив равишда юкларни жунатиш участкаси ходими ва ИХК ходими ҳамкорлигида ва камералар назорати остида амалга оширилганлигини, барча ортиш жараёнини ташкиллаш ва амалга ошириш Савдо булими, Логистика бошқармаси, Темир йули цехи, ишлаб чиқарувчи цехлар ва Юкларни жунатиш участкаси ҳамкорлигида амалга оширилишини, барча вагонлар туриб қолиши ёки пломбалар бузилиши ва ҳақозо юклаш-тортиш ишлари юкорида айтиб утилган булинмаларга бириктирилганлигини, юклатилган ва жавобгарлик ҳам уз навбатида ушбу булинма ва цехларга юклатилганлигини, шу сабабли хар қандай темир йул тарозихонасида булаётган жараёндаги хато ва камчиликлар раҳбариятга ёзиб маълумот берилиши лозим эмас деб хисоблашини, чунки бу ҳолат иш жараёнида булиб турадиган жараён эканлигини ва қорхонага ҳеч қандай молявий зарар

келтирмаслигини, ИХБ 2-чи ишлаб чиқариш майдони бошлик уринбосарлари ва смена бошликлари етарлича тушунмаслиги ва уз рахбарларига нотугри маълумот етказиши оқибатида тинимсиз равишда билдирги ёзиб корхона рахбарига етказиши тушунарсиз ҳолат эканлигини ва бу ҳолатни бартараф этишда ёрдам беришни сураб қолишини, бундан ташқари кунда малакали ходимни ишга олиш имкони йўқлигини, бир ишчи ходимни ишга олиш ва уни ҳар ҳафта янгилаш ҳеч қандай натижа бермаслиги барчага маълумлигини, шу сабаб уларда мавжуд малакали ишчи ходимлардан воз кечиш мақсадга мувофиқ эмаслигини, билдиргида исми, шарфи курсатилган Н.Ботирова малакали ходим эканлигини ва ЮЖУ да 20 йил мобайнида ҳалол ва сифатли ишлаб келаётганлигини, иш фаолияти давомида узини яхши ишчи сифатида курсатганлигини, ҳар қандай топшириқни ва агар қасбдошлари ишга сабабли келмаганда доимо шеригини урнига ҳам ишлашдан ҳеч қачон бош тортмаганлигини, олдинги маълумотномаларида экспортга оид жараёнлар ҳақида айтиб утганлигини, яъни барча пломбалар номерлари ҳонадаги мавжуд телефонлар орқали экспорт ходимига маълумот учун оғзаки айтиб берилишини ва шу сабаб қайсидир сон нотугри эшитиши мумкинлигини, чунки интернет ва бошқа ишлаш учун шароит қилиш биров қийинроклигини, сабаби мобил алоқа ҳам 2-нчи ишлаб чиқариш майдонида яхши ишламаслигини, бундан ташқари “ЭЛДА-100” пломбалари экспорт учун муҳим пломба эмаслигини ва асосий ургунни “ХУМО” пломбалари белгилаши ва инобатга олинишини, шу билан бирга Савдо бўлими томонидан ҳужжатларга компьютер орқали киргизилишини, “ЭЛДА-100” пломбалари ЮЖУ ходимлари томонидан илинишини ва ёзма равишда юк хати махсус графасига ёзиб қуйилишини, бу пломбаларни илиш ИХБ рахбари томонидан тавсия этилганлигини ва вагон ҳавфсизлигини таъминлаш мақсадида илиниши жорий этилганлигини, “ЭЛДА-100” пломбалари брак куп бўлишини инобатга олинишини курсатиб утилган.

Юқларни жунатиш участкаси бошлиғи Ф.Ахмедова томонидан муҳандислар А.Қоидров, Н.Ботирова ва Н.Махмудовага берилган тавсифномада улар куп йиллардан бериш корхонада ишлашлари, тажрибали мутахассис эканликлари ва меҳнат мажбуриятларига виждонан ёндашишлари курсатилган.

Шунингдек, урганиш давомида маъсуллардан маълумотнома ва ишчи-ходимлардан тушунтириш хатлари олинганидан ташқари, тарозихонанинг № 28346856- сонли вагонни экспортга жунатиш ҳақидаги молявий (накладной) ҳужжатлари нусхалари, Логистика бошқармасидан маълумотнома ҳамда ЮЖУ муҳандислари А.Қодировга, Н.Ботирова ва Н.Махмудовага тавсифномалар олинди, урганиш ҳужжатларига қушилди.

Урганиш натижаларига кура, ЮЖУ цехининг маъсуллари ва ишчи-ходимларининг ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари мавжуд эмаслиги ва корхонага молиявий зиён етказилмаган бўлсада, лекин ЮЖУ мухандиси А.Кодиров пломба ракамини руйхатга олиш китобига хато киритганлиги ва бу хатони смена яқунига қадар аниқламаганлиги, ЮЖК мухандислари Н.Ботирова ва Н.Махмудова смена ишини қабул қилишда бу хатоликни уз вақтида аниқламаганликлари ҳолати, уларни иш фаолиятлари давомида хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик ва эътиборсизликка йўл қуйганликлари аниқланди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, ЮЖУ мухандислари А.Кодиров, Н.Ботирова ва Н.Махмудовани ўзларига юклатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва уларнинг ҳатти-ҳаракатлари интизомий жазога лойиқлиги масаласи Ходимлар билаш ишлаш хизмати, МТЭваИХБ (ОТЗ), Юридик булим ҳамда Касаба уюшмаси томонидан куриб чиқилиши ва натижаси юзасидан бошқарув раисига таклиф беришлари мақсадга мувофиқ деб ҳисобланди.

17. “Фарғонаазот” АЖ нинг Тартиб-махфий бошқармаси бошлиғи М.Фузайлов бошқарув раиси номига билдирги билан мурожаат этиб, унда Ташки сув цехи омборларида руйхатда мавжуд бўлмаган ва келгусида ноқонуний равишда талон-тарож қилишга тайёрлаб қуйилган моддий товар бойликлар сақланаётганлиги ҳақида маълумот олинганлигини, шу маълумотни текшириш ва Сизнинг топширигингиз асосида ишчи гуруҳ тузилганлигини, 2024 йилнинг 23 сентябр куни, Ташки сув омборларида текшириш утказилганлигини, натижада белгиланган тартибда руйхатдан утказилмаган ва бухгалтерия ёки цех ҳисобидан утмаган жами 19 (ун туккиз) номланишдаги умумий қиймати 28 209 407 (йигирма саккиз миллион икки юз туккиз минг тўрт юз етти) сум бўлган товар моддий бойликлари сақланаётганлиги аниқланганлиги, текширув натижалари тегишли шаклдаги далолатномалар билан расмийлаштирилганлиги ва Ташки сув таъминоти цехига топширилганлигини, юқоридагиларни инобатга олиб, корхонада товар моддий бойликларнинг талон-тарож қилиш ҳолатларини олдини олиш мақсадида, курсатиб утилган товар моддий бойликларини бухгалтерия ҳисобидан утказишга ва ушбу ҳолатга йўл қуйган мансабдор ҳамда моддий жавобгар шахсларга нисбатан белгиланган тартибда чора куришлик учун курсатма беришингизни сўраган.

Мазкур билдиргида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот киритиш ҳақидаги ёзма кўрсатмангиз асосида Комплаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, билдиргида кўрсатилган ҳолатлар юзасидан Ташки сув таъминоти цехи маъсуллари ва бошқа дахлдор бўлган ишчи-ходимларидан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, Такши сув таъминоти цехи бошлиги Ж.Рузибоев ҳолат юзасидан берган маълумотномасида куйидагиларни курсатган, яъни Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ер ости сув ресурсларини муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланишни тартибга солиш бўйича қушимча чора-тадбирлар тугрисида” 2022 йил 7 декабрдаги ПК-439-сонли Қарори ва Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 28 декабрдаги № 683-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида, “Ўзкимёсаноат” АЖ 2024 йил 2 февралдан № 11-3-0132-сонли хати юборилган бўлиб, унда корхона тасаруфидаги ер ости сув олиш иншоотларини (ер ости сув олиш бурги кудуги, кудук, булок ва ҳакозо) хатловдан ўтказиш ва ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичлар урнатилиши курсатилганлигини, шу асосда бошқарув раисининг биринчи уринбосари томонидан тасдиқланган техник шартга асосан корхона томонидан ООО “ЭЛЕКТРОНАСБОББУТЛАШ” билан 50 дона ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичлари урнатишга 2024 йил 9 феврал куни № 36-сонли шартнома тузилганлигини, ушбу ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичларидан Ташки сув таъминоти цехига 2024 йил 26 апрел, 12 ва 14 июн саналарида № 55-72-76-сонли талабномаларга асосан жами 40 дона ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичлар № 1457-2150-2188-сонли йул варақалари орқали олиб келинганлигини, ТСТ цехига қарашли “Аввал” сув олиш иншоотида жойлашган 26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-сонли кудукларга 10 дона ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичлар шу йилнинг 6 май санасидан бошлаб 3 июнь санасигача урнатилганлигини, қолган 30 дона ультра товушли ракамли сув ҳисоблагичлар “Аввал”, “Беш-бола” сув олиш иншоотлари кудукларига 2024 йилнинг июнь ойидан сентябр ойига қадар босқичма-босқич урнатиб келинганлигини, “Аввал” сув олиш иншооти жойлашган 26, 35-сонли кудукларда кудукдан чиқиш қувурлари, ҳисоблагич урнатиш талабларига қура вертикал йуналиш бўйича, қолган 30 донаси горизонтал йуналишда урнатилганлигини, айнан 10 дона вертикал йуналишда урнатилган ҳисоблагичлар позициясидаги 10 дона задвижкалар олинганлигини, қолган 30 дона горизонтал урнатилган ҳисоблагич задвижкалари бино ичида мавжудлигини, “Аввал” сув олиш иншоотида жойлашган 26 ва 35-сонли кудуклардан демонтаж қилинган 10 дона

задвижкалар б/у Ду 150 мм, жорий таъмирлаш ва 2, 24-сонли кудукларда яроксиз холга келиб колган улчами Ду 150 мм.ли тускичларни алмаштириш учун механик хизматига карашли эхтиёт кисмлар саклаш жойига олиб келинганлигини, хозирда ЖМТ цехидан техник хулоса олиш учун хужжатлар расмийлаштирилаётганини, текширувчиларнинг далолатномасида руйхатга олинмаган сифатида курсатилган колган 18 та номланишдаги товар моддий бойликлари 2022 йил август ойида цехга бошлик булиб келганда ҳам булганлигини, уларни қачон ва қандай ҳолатда цехда тупланиб колганлигини билмаслигини, хозирда бу товар моддий бойликларни хизмат хати асосида нархлатиб, цех балансига қирим қилинганлигини курсатган.

Урганиш натижаларига қура, Ташки сув таъминоти цехининг маъсуллари ва ишчи-ходимларининг ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари булмасида, ТСТ цехи бошлиғи Ж.Рузибоев раҳбар сифатида назоратни таъминламасдан, жами нархи 28 209 407 сумлик булган 19 та номланишдаги товар моддий бойликларни уз вақтида яроқчилиги ҳақида мутахассис хулосаларини олиш ва шу асосда уларни цех балансига олиш ёки металлومга топшириш чораларини қурмаганлиги, шунингдек ТСТ цехининг механиги Э.Болтабоев ва ТМБ буйича техниги И.Вишневская меҳнат мажбуриятларидан келиб чиқиб, шу масалаларга дахлдор булган маъсул шахслар була туриб, ТМБ ларни руйхатга олиш ёки яроқлигига қараб металлومга топшириш чораларини қурмаганликлари ҳолатлари ҳамда уларни хар икки йилда қорхонада утқазиладиган инвентаризацияда бу ТМБ ларни руйхатга олинмаганлигини била туриб, совуққонлик билан қараганлик ҳолатлари уларни хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизликка ва эътиборсизликка йўл қўйганликларидан далолат беради.

Шулардан келиб чиқиб, ТСТ цехи бошлиғи Ж.Рузибоев, цех механиги Э.Болтабоев ва ТМБ буйича техниги И.Вишневскаяни ўзларига юклатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришга маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва шу асосда уларнинг ҳатти-ҳаракатларига муносаиб равишда интизомий жазога лойиқлиги масаласи Ходимлар билан ишлаш бошқармаси, Юридик булим, МТЭваИХБ (ОТЗ), Қасаба уюшмаси, Бош мутахассислар иштирокида бошқарув раисининг биринчи ўринбосари У.И. Миллабоев ҳузурида муҳокамага қўйиш мақсадга мувофиқ ҳисобланди.

18. “Фарғонаазот” АЖ нинг ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раиси номига билдирги (2024 йил 9 октябр куни № 3257-сон билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 8 октябр куни, кеч соат 17.00 ларда Афғонистон Республикасига қарбomid махсулоти экспортга чиқарилаётганда № 24437006-сонли вагонни Идоравий харбийлаштирилган қуриқлаш булими

шахсий таркиби томонидан текширилганда, ЛД пломбаси хужжатда хато ёзилганлиги аниқланганлигини, Юкларни қабул қилиш ва жунатиш базаси муҳандиси А.Шарафутдинов томонидан вагон 18:30 гача хужжатларни тугрилагунга қадар бир ярим соат ҳудудда қолиб қетишига сабабчи бўлганлигини, бундан ташқари жорий йилнинг 9 октябр куни, соат 03:00 ларда № 24700155-сонли вагон текширилганда, Афғонистон Республикасида қарбomid маҳсулоти экспортга чиқарилаётганда, “ХУМО-1” пломбасида хатолик борлиги аниқланганлиги, Юкларни қабул қилиш ва жунатиш базаси муҳандиси А.Шарафутдинов экспорт бўлимига берган пломба номерлари хато берилганлиги сабабли вагон ҳудудда қолиб қетишига сабаб бўлганлигини, тарозибонлар савияси керакли даражада эмаслиги оқибатида қорхонадан бугунги кунда экспортга чиқарилаётган маҳсулотларни темир йул транспорт воситалари орқали мана шундай қамчиликларга йул қўйилаётганлигини, бу ҳолатлар 2024 йил мобайнида бир неча бор такрорланиб қелаётганлигидан қелиб қикиб, Юкларни қабул қилиш ва жунатиш базаси муҳандисига нисбатан тегишли чора қурилишини сураган.

Мазкур билдиргида қўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот қиритиш ҳақидаги ёзма қўрсатмангиз асосида Қомплаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, билдиргида қўрсатилган ҳолатлар юзасидан Юкларни жунатиш участкаси маъсуллари ва бошқа дахлдор бўлган ишчи-ҳодимларидан тегишли равишда маълумотнома ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, ЮЖУ бошлиғи Ф.Аҳмедов ҳолат юзасидан берган маълумотномасида қўйидагиларни қўрсатган, яъни 2024 йилнинг 8 октябр куни, қорхона ҳудудидан 15 та вагонларда аммиакли селитра Латвия Республикаси ва 14 та вагонларда қарбomid минерал угитлари Афғонистон йуналишида жунатилганлигини, пломбалари сони уртача 180 тани ташқил қилганлигини, барча вагонлар уз вақтида ИХБ ҳодимлари ва камералар остида тарозида тортилиб, қорхонага ҳеч қандай молявий зарар етказмаган ва пломбалар бузилмаган ҳолда “Қирғули” станциясига олиб чиқарилганлигини, шу йилнинг 9 октябр куни ИХБ ҳодимлари қайси хатолик ҳақида айтиб ўтишгани ва ҳеч қандай асос қўрсатилмаганлигини, бундан ташқари уларни савдо бўлимига нотугри маълумот берганликда ва узаро бўлган мобил телефон орқали суҳбатимиз ҳақида ҳеч қандай маълумотга эга бўлмасдан туриб тухмат қилишни этика ва қонунчиликка тугри қелмаслигини, ИХБ ҳодимлари раҳбарлари бошчилигида ЮЖУ ҳодимларига ҳамқорлик ва ҳамжихатлик билан ишлаш урнига тушунарсиз адовати ачинарли эканлигини, улар ишлаш жараёнларида қонунчиликка, меҳнат

йуриқномасига ва темир йул низомида (Низомдан кучирма : “7.3-бандида ; - На станции отправления исправление сведений, внесенных в накладную, производится отправителем и перевозчиком путём зачеркивания и внесения новых сведений. При этом каждый из них исправляет те сведения, которые он внес в накладную. Отправитель может сделать исправление не более чем в одной графе или двух взаимосвязанных графах, а в графе “Заявления отправителя” проставляет отметку “Внесены исправления в графу__”. Перевозчик свои исправления заверяет штемпелем. 7.4-бандида ; Превозчик, внося предусмотренные настоящими Правилами изменения и дополнения сведений и накладную, заверяет их штемпелем.”) курсатиб утилган барча ишлаш тартибидан четга чикилмаган холда иш юритишга харакат килишларини, хар кандай хато деб курсатиб утилаётган холатлар механик хатолар хисобланиб, улар уз вақтида бартараф этилганлиги ва конунга зид эмаслигини хамда билдирги ёзишга арзимаслигини, бу холатлар “инсон омили” булиб хар кандай булим ва цехларда учраб туришини, шу жумладан ИХБ ходимлари томонидан хам содир булишини, бунга ИХБ га қарши миждозлар ёзган шикоят хатлари ва шунга ухшаш қатор шикоятлардан хулоса килиш мумкинлигини, уларнинг бугунги кундаги долзарб вазибалари ишлаб чиқарилаётган тайёр махсулотларни уз вақтида сотиш ва ортишни ташкиллаш эканлигини, минерал угитларни савдоси мавсумийлигини инобатга олиб, барча булим ва цехлар хамкорликда ортиш ишларини ташкиллаш ва шу билан бирга сифатли миждозларга хизмат курсатиш деб хисоблашларини, юқоридаги холатларни инобатга олиб ИХБ томонидан тинимсиз ва асоссиз адоватни четга суриб, меҳнат йуриқномасида белгиланган ишлар билан шугилланиш лозимлиги тақлиф этган.

Ҳолат юзасидан Юқларни жунатиш участкаси қатта устаси А.Шарафутдинов ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан хам шу йилнинг 8 октябр куни, кеч соат 17.00 ларда документ тулдириш жараёнида Афғонистон давлатига экспорт йуналишида жунатилаётган минерел угитлар ортилган №24437006-сонли вагонга “ЭЛДА-100” пломбасини рақамини хато ёзиб қуйганлигини, хатолик аниқлангандан сунг хужжатга девонхонани печатини “исправлено верно” деб ёзиб қуйганлигини, бу ишларга 1 соат вақт кетганлигини, бу ҳолат бошқа қайтарилмаслигини курсатган.

Логистика бошқармаси бошлиги А.Исмаилов томонидан берилган маълумотномада, 2024 йил 8 октябр куни, № 24437006-сонли усти ёпик вагонга қарбomid махсулоти экспорт йуналиши буйича ортилганлиги, ушбу вагонга нисбатан меъеридан ортик туриб қолганлиги ҳақида жарималар

куйилмаганлиги, бу ҳолат бўйича корхонага ҳеч қандай моддий зарар етказилмаганлигини кўрсатилган.

Шунингдек, урганиш давомида маъсуллардан маълумотнома ва ишчи-ходимлардан тушунтириш хатлари олинганидан ташқари, тарозихонанинг №24437006 - сонли вагонни экспортга жўнатиш ҳақидаги молявий (“накладной”) ҳужжатлари нусхалари, Логистика бошқармасидан маълумотнома олинди, урганиш ҳужжатларига қўшилди.

Урганиш натижаларига қўра, ЮЖУ цехининг маъсуллари ва ишчи-ходимларининг ҳаракатларида мол-мулкни талон-тароғ қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари мавжуд эмаслиги ва корхонага молявий зиён етказилмаган бўлсада, лекин ЮЖУ қатта устаси А.Шарафутдинов қўмба қўрамани ҳато қиритганлиги ва бу ҳатоликни ўз вақтида аниқламаганлиги ҳолати унинг иш фаолияти давомида хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик ва эътиборсизликка йўл қўйганлигини кўрсатади.

Шундан қелиб қўқиб, ЮЖУ қатта устаси А.Шарафутдинов ўзига юқлатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришга маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва унинг ҳатти-ҳаракатлари интизомий жазога лойиқлиги масаласи Ходимлар қилаш ишлаш хизмати, МТЭВАИХБ (ОТЗ), Юридик бўлим ҳамда Қасаба уюшмаси томонидан қўриб қўқилиши ва натижаси юзасидан бошқарув қўрасига тақлиф бериш мақсадга мувофиқ ҳисобланди.

19. “Фарғонаазот” АЖ нинг ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув қўраси номига қилдириш (2024 йил 19 сентябр қўни №3028-қўни қилдирилган) қилдириш билан қўроғат эътиб, унда шу йилнинг 18 сентябрь қўни Латвия Республикасига “Амиачная Селитра” маҳсулоти вагонларда юқланиб экспортга қўқарилаётган вақтда 28349074 ва 28814648 сонли вагонларга 6 тадан қилинган “НУМО-1” қўми 12 та қўмба қўрамлари ҳужжатда ҳато ёзилганлиги Идоравий ҳарбийлаштирилган қўриқлаш шахсий тарқиб томонидан аниқланганлигини, Юқларни қўбул қилиш ва жўнатиш базаси муҳандислари С.Отаназарова, Р.Марупова ва А.Қодировлар ушбу вагонлар ҳудудда соат 19:00 дан шу вақтга қадар қўлиб қетишига сабабчи бўлганлигидан қелиб қўқиб, Юқларни қўбул қилиш ва жўнатиш базаси муҳандисларига қисбатан тегишли чора қўрилишини сўраган.

Мазкур қилдиришда қўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича аҳборот қиритиш ҳақидаги ёзма қўрсатмангиз асосида Қўмплаенс қўзорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, қилдиришда қўрсатилган ҳолатлар юзасидан Юқларни жўнатиш участкаси маъсуллари ва бошқа даҳлдор бўлган ишчи-

ходимларидан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, ЮЖУ бошлиғи Ф.Ахмедова ҳолат юзасидан берган маълумотномасида қўйидагиларни кўрсатган, яъни тайёр маҳсулот экспортига оид барча юклаш-жўнатиш ҳужжатлари расмийлаштириш жараёнини жадаллаштириш мақсадида, савдо бўлими ходимлари билан ҳамкорликда мобил телефон орқали вагон номерлари пломба рақамларини олдиндан, яъни вагонлар юклаб тугатилмасидан бўлим ходимлари томонидан оғзаки равишда айтиб берилиши ва ўз навбатида санаб ўтилган пломбалар, экспорт бўлими томонидан талаб этилган темир йўл ҳужжатларида қайд этилиб, ҳужжатларни оператив тайёрлаш ишлари амалга оширилиши ҳамда тарозихонага тақдим этилиши, юқоридаги жараён мобайнида баъзи вагонларга юклаб улгурмаган бўлиниши, шу сабаб вагонлар юклангандан сўнг тамғалаш (пломбалаш) ишлари амалга оширилиши, бу ҳолатларда хатоликларга олиб келиш эҳтимоли юқорилиги, ҳужжатларни вагонлар ортиб бўлинганидан сўнг тайёрланса вагонлар жаримага тушиб қолиши, шу боисдан ҳужжатларни олдиндан тайёрлашга тўғри келишини, баъзи ҳолларда пломбалардаги нуқсонлар сабаб, темир йўл ҳужжатларида кўрсатиб ўтилган пломбаларни алмаштиришга тўғри келишини ва шу билан биргаликда корхона ҳудудидан тайёр маҳсулот юклаб чиқаётган вагонларни тортиш, ҳужжатларни расмийлаштириш ва пломбалаш жараёни ИХБ ходими билан биргаликда кузатув камералари назорати остида амалга оширилишини курсатиб ўтган.

Ф.Ахмедова маълумотномасига кўра сменадаги тарози ходими вагон маълумотлари ва пломба номерларини уяли телефон орқали берган ҳамда вагонлар юклаб бўлингандан сўнг кейинги смена ходимлари томонидан соқчи назоратида пломбалар илинган. Смена алмашишда булган тушунмовчилик сабабли вагонларга илинган пломбалар алмаштириб қўйилган ва хатоликни темир йўл ҳужжатларидаги ўзгартириш Низомида кўрсатилган талабларга биноан бартараф этилган.

Юқоридаги каби хатоликлар кўп ҳолларда такрорланганлиги сабабли Ўзбекистон Темир Йўллари Низомида алоҳида кўрсатилганлиги, низомларда кўрсатилганлигига қарамасдан ИХБ ходимлари вагон ҳужжатларини кўп ҳолларда алмаштиришни талаб этишаётганлигини, экспорт учун расмийлаштирилган ҳужжатларни алмаштириш мураккаб жараён бўлиб, ортилган вагонлар меъёридан ортиқ туриб қолишига ва катта миқдорда жаримага ва шу билан бирга ҳужжатларни алмаштириш божхона рўйхати билан амалга оширилганлиги учун божхона томонидан қизил йўлакка тушишига сабаб булишини таъкидлаб ўтган.

Мазкур ҳолат корхонага моддий зарар келтирмаганлиги ва вагонлар меъёрдан ортиқ туриб қолишига олиб келмаганлигини ҳамда бундай ҳолат барча ташкилот ва ишлаб чиқарувчиларда учраб туришини инобатга олиш лозимлигини, шу ўринда ИХБ ходимлари томонидан ўз раҳбарларига тинимсиз нотўғри маълумотлар етказиб, ҳар-ҳил майда хатоликлар юзасидан тушуниб етмаган ишларига аралаштиришлари оқибатида тушунмовчиликлар

келиб чиқаётганини инобатга олиб, ҳар бир бўлим ўз меҳнат йўриқномасида кўрсатиб ўтилган вазифалари билан шуғулланишини таъминланишида амалий ёрдам берилишини сўраган.

Ҳолат юзасидан Юкларни жўнатиш участкаси муҳандиси С.Отаназарова ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан ҳам шу йилнинг 17 сентябри куни, эрталабки соат 08-00 дан кечқурунги соат 20-00 ларгача ишда сменада бўлганлигини, шу иш вақтида AS-72 цехида экспорт йўналиши бўйича 28814648, 28349074 рақамли вагонларга экспорт бўлимига маълумотларни бериб, пломбаларини ажратиб эҳтиётсизлиги сабабли рўйхатга олиш китобига ёзмаганлиги, шу сабабли навбатдаги смена ишчи-ходимлари юқорида кўрсатилган вагонларга соқчилар ва камера назорати остида бошқа пломбалар илганликларини курсатган.

Ҳолат юзасидан Юкларни жўнатиш участкаси муҳандиси Р.Марупова ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан ҳам у шу йилнинг 17 сентябри куни, тунги сменага келганида олдинги смена ишчилари экспорт вагонларига “НУМО” пломбаларни тайёрлаб топширганлигини, смена давомида Юкларни жўнатиш участкаси муҳандиси А.Қодиров билан биргаликда вагонларни ечиб, соқчи ва камералар назорати остида торганликларини, ҳамда “НУМО” пломбалари билан соқчи назорати остида пломбалаганликларини, битта вагон пломбаси чиқмаганлиги сабабли унга ўзлари тайёрлаб, китобга ёзганликларини ва соқчи назорати остида пломбалаганликларини, эртаси куни ушбу вагонга пломба ажратилганлиги ва кундузги смена ишчилари вагон рақамини китобга ёзмаганлиги сабабли, пломбалар экспорт ҳужжатида алмашиб қолганлигини кўрсатган.

Ҳолат юзасидан Юкларни жўнатиш участкаси муҳандиси А.Қодиров ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан ҳам у шу йилнинг 17 сентябри куни, тунги сменага келганида олдинги смена ишчилари экспорт вагонларига “НУМО” пломбаларни тайёрлаб топширганлигини, Юкларни жўнатиш участкаси муҳандиси Р.Марупова билан биргаликда смена давомида вагонларни ечиб, соқчи ва камералар назорати остида торганликларини, ҳамда “НУМО” пломбалари билан соқчи назорати остида пломбалаганликларини, битта вагон пломбаси чиқмаганлиги сабабли унга ўзлари тайёрлаб, китобга ёзганликларини ва соқчи назорати остида пломбалаганликларини, эртаси куни ушбу вагонга пломба ажратилганлиги ва кундузги смена ишчилари вагон рақамини китобга ёзмаганлиги сабабли пломбалар экспорт ҳужжатида алмашиб қолганлигини кўрсатган.

Шунингдек, ўрганиш давомида маъсуллардан маълумотнома ва ишчи-ходимлардан тушунтириш хатлари олинганидан ташқари, тарозихонанинг 28349074 ва 28814648 сонли вагонларни экспортга жўнатиш ҳақидаги молиявий (“накладной”) ҳужжатлари нусхалари, Логистика бошқармасидан маълумотнома ҳамда ЮЖУ муҳандислари С.Отаназарова, Р.Марупова ва А.Қодировларга тавсифномалар олинди, ўрганиш ҳужжатларига қўшилди.

Ўрганиш натижаларига кўра, ЮЖУ цехининг маъсуллари ва ишчи-ходимларининг ҳаракатларида мол-мулкни талон-тарож қилишга уриниш ёки бошқа йўллар билан ўзлаштиришга ҳаракат қилиш ҳолатлари мавжуд

эмаслиги ва корхонага молиявий зиён етказилмаган бўлсада, лекин ЮЖУ муҳандиси С.Отаназарова пломба рақамини рўйхатга олиш китобига киритмаганлиги, ЮЖУ муҳандислари Р.Марупова ва А.Қодировлар смена ишини қабул қилишда бу камчиликни ўз вақтида аниқламаганликлари ҳолати, уларни иш фаолиятлари давомида хизмат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик ва эътиборсизликка йўл қўйганликлари аниқланди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, ЮЖУ муҳандислари С.Отаназарова, Р.Марупова ва А.Қодировларни ўзларига юклатилган меҳнат мажбуриятларини бажаришда маъсулиятсизлик билан ёндошганлик ҳаракатларига баҳо бериш ва уларнинг ҳатти-ҳаракатлари интизомий жазога лойиқлиги масаласи Ходимлар билаш ишлаш хизмати, МТЭ ва ИХБ (ОТЗ), Юридик бўлим ҳамда Касаба уюшмаси томонидан кўриб чиқилиши ва натижаси юзасидан бошқарув раисига таклиф беришлари мақсадга мувофиқ деб ҳисобланди.

20. “Фарғонаазот” АЖ нинг ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев бошқарув раиси номига хизмат хати (2024 йил 15 октябр куни № 3310-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 12 октябр куни, тахминан соат 14:00 ларда жамиятнинг автотранспортларни назорат-утказиш жойида (7-пост), АТЦ хайдовчиси У.Хасанов бошқариб келган 40 837 ЕАА давлат белгили “НЕФАЗ” автобуси тухтатилиб текширилганда, юкхона ичида 3,5 см калинликда 55x48 см хажмдаги темир листни олиб чиқиб кетмокчи булганлиги аниқланганлиги, юқоридагиларни инобатга олиб, келгусида жамият ходимлари орасида бу каби салбий ҳолатларни олдини олиш мақсадида, АТЦ хайдовчиси У.Хасановга нисбатан конунда белгиланган тартибда таъсирчан чора курилишида амалий ёрдам беришингизни сураган.

Мазкур хизмат хатида кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш ва натижаси бўйича ахборот киритиш ҳақидаги ёзма кўрсатмангиз асосида Комплаенс назорат хизмати томонидан ўрганиш ишлари ўтказилди.

Ўрганиш давомида, Ходимлар билан ишлаш бошқармаси бошлиғи Ф.Сайфутдинов Сизнинг номингизга хизмати хати (2024 йил 16 октябр куни № 3320-сони билан қайд этилган) билан мурожаат этиб, унда шу йилнинг 16 октябр куни, АТЦ ходими У.Хасанов Ходимлар билан ишлаш бошқармаси бошлиғига мурожаат қилиб, юқоридаги ҳолат, яъни корхонадан темир листини олиб чиқилиши ҳолати буйича тушунтириш хатини узи ёзмаганлигини, тушунтириш хатини ИХҚБ бошлиғи уринбосари М.Мирзаев ёзиб, унга имзо қуйдирганлигини, темир листни корхонадан утрилик қилиш мақсадида олиб чиқишга ҳаракат қилмаганлигини, темир листи аввалдан хизмат автобусида булганлигини курсатганлигини, шу билан бирга У.Хасанов билан суҳбат давомида у ишдан бушаш ҳақидаги аризани АТЦ бошлиғи Ш.Зокиров кистови билан ёзганлигини маълум қилганлигини ва ишдан бушаш учун ёзган аризани қайтариб берилишини талаб қилганлигини,

юкоридагилардан келиб чикиб, юзага келган холатга аниклик киритиш максадида тегишли булимларга мазкур холатларга аниклик киритилиши буйича курсатма беришингизни сураган.

Сиз томонидан мазкур хизмати хатида курсатилган холатларни урнатилган тартибда куриб чикиш хакидаги ёзма курсатмангиз асосида, Комплаенс назорат хизмати мукаддам ИХКБ нинг хайдовчи У.Хасановнинг бошқарувидаги автобус юкхонасидан топилган темир листи буйича ёзган хизмати хати юзасидан урганиш указаётганлиги ва иккала хизмат хатларида кутарилган масалалар бир-бирига боглик булганлиги учун Ходимлар билан ишлаш бошқармасининг хизмат хатини урганиш хужжатларига кушган холда текшириш ишлари давом эттирилди.

Текшириш давомида, хизмат хатларида кўрсатилган холатлар юзасидан Автотранспорт цехи маъсуллари ва бошка дахлдор бўлган ишчи-ходимларидан тегишли равишда маълумот ҳамда тушунтириш хатлари олинди.

Жумладан, АТЦ хайдовчиси У.Хасанов холатлар юзасидан берган тушунтириш хатларида куйидагиларни, яъни бир неча ой олдин автобусни таъмирлаш вақтида АТЦ худудидан темир листини топиб, бирон нарсага яраб колар деб автобус юкхонасига солиб куйганлигини, шу буйича темир листи автомашина юкхонасида юрганлигини, хар сафар назорат утказиш жойларидан утаётганда гохи вақтларда ИХК сокчилари бу темир листини куришганлигини, лекин айнан кайси сокчи курганлигини эслай олмаслигини, шу йилнинг 12 октябр куни, соат 14-00 лар чамасида йуналиш буйича ишчиларни заводга олиб келиш учун автотранспорт цехидан чикканлигини ва назорат утказиш пунктдан утаётганда харбийлаштирилган куриклаш хизмати сокчилари бу темир листини куриб, ундан нима учун автобусда олиб юрганлигини сураганлигини, уни бу саволига бу темир листи купдан бери автобус юкхонасида юрганлигини ва керак булганда ишлатишини айтганлигини, лекин сокчи бу темир листини автобусда олиб юриш мумкин эмаслигини айтиб, холат юзасидан хужжат расмийлаштиришганини, ИХК бошлиги уринбосари М.Мирзаев унинг номидан тушунтириш хати ёзиб, унга кучиртирганлигини, шу холат буйича ёзган тушунтириш хатини йиртиб ташлаганлигини, унга “сизга хеч нарса булмайти” деб тушунтириш хатига имзо куйдирганлигини, 14 октябр куни уни АТЦ бошлиги Ш.Зокиров олдида чакириб, унга “агарда уз хохишингиз билан ишдан бушашга ариза ёзсангиз жиноий жавобгарликка тортилмайсиз ва осонгина ишдан чикиб кетасиз” деб уз хохишим билан ишдан бушашга ариза ёздирганлигини, бу темир листини автобусни таъмирлашда дамкрат тагига куйиб фойдаланиш учун олиб юрганлигини, темир листини автобусда юрганлигини смена хайдовчилари

“Комил” ва “Отамурод” курганлигини, бундан ташкари автобусни таъмирлаш ишларида темир листидан фойдаланаётганини слесарлар “Хусан” ва “Илхом” исмли шахслар ҳам курганлигини курсатган.

Ҳолат юзасидан АТЦ бошлиги Ш.Зокиров берган билдиргисидан, 2024 йилнинг 12 октябр куни, сокчилар томонидан тухтатиб колинган, корхонага карашли “НЕФАЗ” русумли, давлат белгиси 40 837 ЕАА давлат белгили автобусда хайдовчи У.Хасанов иштирокида темир лист махсулоти олиб чиқишга уриниш булганлигидан хабар топганлигини, жорий йил давомида АТЦ ходимлари орасида олиб борилган ички меҳнат тартиби коидалари тугрисида тушунтиришлар ва ҳар бир хайдовчи билан алоҳида олинган тилхатларга карамасдан хайдовчи У.Хасанов ушбу ҳолатни содир этганлигини, мазкур ҳолат юзасидан “Фаргонаазот” АЖ ички меҳнат тартиби коидалари 5.4-банди асосида хайдовчи У.Хасановга келиб чиқадиган ҳуқуқий оқибатлар, яъни, унга маъмурий жазо кулланилиши мумкинлигини тушунтирганлигини ва ишдан бушаш тугрисида ҳеч қандай тазйик утказмаганлигини курсатган.

Ҳолат юзасидан АТЦ иктисодчиси А.Собирова ҳолат юзасидан берган тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни 2024 йилнинг 14 октябр куни, хайдовчи У.Хасановнинг уз хоҳиши билан ишдан бушаш ҳақидаги аризасини унинг илтимосига кура ёзиб берганлигини, бунга сабаб У.Хасанов лотин алифбосида ёза олмаслигини билдирганлиги, 15 октябр куни цех бошлигининг топширига асосан У.Хасановнинг ишдан бушаш ҳақидаги аризасини ҳисобчидан қарзи, алименти ва кредити йуклиги ҳақидаги маълумотни ёздириб, кадрлар булими бошлигига имзо қуйдириб, кадрлар булими мутахассисларига топширганлигини курсатган.

Ҳолат юзасидан АТЦ нинг хайдовчи К.Иминов уз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни “НЕФАЗ” русумли 40 837 ЕАА давлат белгили автобусда хайдовчи булиб ишлаб келишлигини, шу йилнинг 10 октябр куни тунги сменага келганлигини ва автобусни сменшик билан қабул қилиб олишда ҳар бир соз, носоз жойларини бир-бирларига айтиб, курсатиб қабул қилиб олишларини, автобусда ҳеч қандай ортикча темир ва бошқа буюмлар булмаганлигини курсатган.

Ҳолат юзасидан АТЦ хайдовчиси О.Халимбеков ҳам уз тушунтириш хатида “НЕФАЗ” русумли 40 837 ЕАА давлат белгили автобусни хайдовчиси вазифасида ишлаб келишлигини, 12 октябр тунги сменага қабул қилиш даврида ҳеч қандай ортикча темир ва бошқа буюмлар булмаганлигини, автобусни қабул қилишда барча соз, носоз жойларини бир-бирларига айтиб қабул қилишларини курсатган.

Ҳолат юзасидан АТЦ колонна бошлиги У.Умаров уз билдиригисида “НЕФАЗ” русумли автобус хайдовчиларини хар куни сменага келишини назорат килишини, уларга хар сменада автобусда ортикча нарсалар юрмасликлари хакида тушунтиришлари олиб борилишини, хайдовчи У.Хасанов бошқарувидаги автобусдан топилган темир листи автобус учун кераксиз нарса эканлигини, эхтиёт кисм сифатида фойдаланишга яроксиз эканлигини, бундай темир листлар автотранспорт цехида ишлатилмаслигини курсатиб утган.

Ҳолат юзасидан АТЦ чилангарлари Х.Юсупов ва И.Саидов уз тушунтириш хатларида куйидагиларни, яъни автотранспортларни таъмирлаш жараёнларида керакли асбоб ва ускуналардан фойдаланишларини, бундай темир листлар керак эмаслигини, сабаби таъмирлаш ишларида техника хавфсизлигига тугри келмаслигини курсатишган.

АТЦ мутахассислари томонидан берилган маълумотномада, хайдовчи У.Хасанов узига бириктирилган транспорт воситасида корхона худудидан олиб чикиб кетмокчи булган металл буюм автотранспорт цехи транспорт воситаларига тегишли эмаслигини ва транспорт воситаларини таъмирлаш ишларини бажариш давомида фойдаланишга эхтиёж йуклиги курсатилган.

Шунингдек, урганиш давомида маъсуллардан маълумотнома ва ишчи-ходимлардан тушунтириш хатлари олинганидан ташқари, 2024 йилнинг 10 январ куни У.Хасановдан иш фаолияти давомида талон-тарожлик холатларига йул куймаслик хакида тилхат нусхаси, 2024 йил 12 октябр куни йуналишга асосли чикканлигини тасдиқловчи “Йул варақаси” нусхаси, темир листни олиш хакидаги далолатнома ва темир лист фотосуратлари олиниб, урганиш хужжатларига кушилди.

Урганиш давомида хайдовчи У.Хасанов билан холатлар юзасидан савол-жавоблар килиниб, ундан тушунтириш хати олишга харакат килинганда, у узини ёзишга саводи йуклигини важ килиб, тушунтириш хати ёзишдан узини олиб кочишга уринди. Бу холат ИХКБ бошлиги уринбосари М.Мирзаев унинг номидан тушунтириш хатини ёзишга мажбур булганлигидан далолат бермокда.

Бундан ташқари, хайдовчи У.Хасановнинг уз хохиши билан ишдан бушаш хакидаги аризани АТЦ бошлиги Ш.Зокиров тазйики билан ёздирганлиги хакидаги важи юзасидан уни АТЦ бошлиги Ш.Зокиров билан юзлаштириб, шу холат тугрисида суралганда У.Хасанов тазйик булмаганлигини, факат у конуний чора курилса унга яхши булмаслигини айтиб, ишдан бушаш хакида ариза ёзишни тушунтирганлигини билдирди.

Шунингдек, хайдовчи У.Хасановнинг темир листи автобус юкхонасида

шу йилнинг ёз фаслидан бери юрганлиги сменшик хайдовчилар О.Халимбеков ва К.Иминов тасдиклаши ҳамда таъмирлаш ишларида бу темир листдан фойдаланганлигини АТЦ чилангарлари Х.Юсупов ва И.Саидов тасдиклаши хакидаги кургазмалари хайдовчилар О.Халимбеков, К.Иминов ҳамда чилангарлар Х.Юсупов, И.Саидовларни тушунтириш хатларида уз тасдигини топмади.

Шу уринда, хайдовчи У.Хасанов темир листдан автобусни таъмирлашда фойдаланиши хакида важ келтирган булсада, лекин темир листнинг вазни огир булганлиги холати хам бир шахснинг бу темир листни кутаришга катта куч сарфлаши зарурлиги холати хам бу важни асосли эмаслигини курсатмокда.

Урганиш натижаларига кура, АТЦ хайдовчиси У.Хасановнинг харакатларида майда ташмачилик аломатлари булганлиги сабабли, айнан темир листни автобусдан топилганлик холати билан боглик хужжатларни нухалари, унга нисбатан Жиноят ишлари буйича Фаргона шахар Суди томонидан УзР. МЖТК нинг 61-моддаси билан жавобгарликка тортиш масаласини куриб чиқишлик учун Миллий гвардиянинг Куриклаш батальонига юбориш мақсадга мувофик булади.

Юкоридагилардан келиб чиқиб, корхонанинг Ички мехнат тартиби коидаларининг 5.4-банди буйича, яъни ходим билан тузилган мехнат шартномасини бекор килишга олиб келиши мумкин булган мехнат мажбуриятининг бир марта купол равишда бузилишлари руйхатида –“иш жойида гувохлар томонидан тасдикланган корхона мол-мулкени угрилаш курсатилган” лиги асосида, АТЦ хайдовчиси У.Хасанов билан мехнат шартномасини бекор килиш ёки интизомий жазога лойиклиги масалаларини куриб чиқиш Ходимлар билаш ишлаш бошкармаси, МТЭваИХБ (ОТЗ), Юридик булим ҳамда Касаба уюшмаси томонидан куриб чиқилиши ва натижаси юзасидан бошқарув раисига таклиф бериш мақсадга мувофик ҳисобланди.

21. Комплаенс назорат хизмати бошлиғи Ғ.Жаббаров, Тартиб-махфий бошқармаси бошлиғи М.Фузайлов ва ИХҚБ бошлиғи А.Хамраев томонидан корхона билан «Темирйўлинфратузилма» АЖ ҳамда «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ уртасида жорий йилда хизмат курсатиш юзасидан тузилган шартномалар буйича ортикча маблаг туланганлиги хакида ёзган хизмат хати ва шу холат юзасидан тўпланган хужжатлар билан танишиб чиқиб, ушбу холатни холис, шаффоф ва адолатли кўриб чиқиш мақсадида ички хизмат текшируви ўтказилди.

Шу муносабат билан, «Фарғонаазот» АЖ бошқарув раисининг 2024 йил 30 октябрдаги буйруғи билан, бошқарув раисининг уринбосари

Т.Р.Мигманов рахбарлигида ишчи гуруҳи тузилиб, ички хизмат текшируви шу йилнинг 30 октябр куни бошланиб, 31 октябр куни якунланди.

“Фаргонаазот” АЖ нинг Тартиб-махфий бошқармаси бошлиғи М.Фузайлов ва Идоравий харбийлаштирилган куриклаш булими бошлиғи А.Хамраев 2024 йилнинг 21 октябр куни, корхона бошқарув раиси номига хизмат хати билан (2024 йил 21 октябр куни № 57/10-сони билан кайд этилган) мурожаат этиб, унда юкори турувчи рахбарият курсатмасига асосан, Тартиб-махфий бошқармаси ва Идоравий харбийлаштирилган куриклаш булими томонидан корхонанинг ташки омборларига темир йул оркали юборилган минерал угитларни темир йул вагонларидан тушириш, омборларга жойлаш юзасидан корхона билан хизмат курсатувчи ташкилотлар билан тузилган шартномалар буйича тулик текширув утказилганлигини, текширув натижасига кура, 2024 йилнинг 19 апрел куни корхона билан “Темирйўлинфратузилма” АЖ билан темир йул вагонларида водий худудларида жойлашган 6 та омборларда саклаш учун юборилган минерал угитларни вагонлардан тушириш, ташиш ва омборларга жойлаш буйича № 09-05/326-сонли шартнома тузилганлигини, мазкур шартнома асосида 2024 йилнинг апрел ойидан июл ойига кадар курсатилган хизматлар учун “Темирйўлинфратузилма” АЖ га 1 (бир) тонна юк учун 98 209,86 сум хисобида, корхона томонидан жами 4 584 460,56 (турт миллиард беш юз саксон турт миллион турт юзи олтмиш минг турт юзи ун олти) сум утказиб берилганлигини, шу йилнинг 30 июл куни, “Темирйўлинфратузилма” АЖ корхонага № 207-сонли хабарнома хати юбориб, иш хажми купайиб кетганлигини важ килиб курсатиб, бир томонлама шартномани бекор килганлигини, шундан сунг корхона рахбарияти “Темирйўлинфратузилма” АЖ нинг огзаки тавсиясига асосан «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан шартнома тузганлигини, шу йилнинг август ойидан сентябр ойига кадарлик, хар 1 (бир) тонна юк учун 106 245,18 (бир юзи олти минг икки юзи кирк беш) сум хисобида, курсатилган хизмат учун корхона томонидан жами 2 831 851 565,33 (икки миллиард саккиз юзи уттиз бир миллион саккиз юзи эллик бир минг) сум утказиб берилганлиги, корхона томонидан 2024 йилнинг апрел ойидан сентябр ойига кадар, юкоридаги ташкилотларга курсатган хизматлари учун жами 7 416 311 981,89 (етти миллиард турт юзи ун олти миллион уч юзи ун бир минг) сум утказиб берилганлиги, тупланган хужжатлар урганиб чикилганда, шартномалар белгиланган меъерий хужжатлар талаблари купол равишда бузилган холда тузилганлиги маълум булди. Жумладан:

- «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ ning керакли хужжатлари, яъни ташкилотни Низоми кушилмаганлиги ҳамда тендир факат 2 та ташкилот уртасида утказилганлиги;
- ушбу ташкилотларнинг жойлашув манзиллари Андижон вилоятининг Избоскан туманида эканлиги;
- “Темирйўлинефратузилма” АЖ ning минерал угитларни вагондан омборга тушириш буйича 1 тонна юк учун калькуляция нархи курсатилмаганлиги;
- «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ томонидан 1 тонна юкни вагондан омборга тушириш нархи 106 245 18 сум курсатилганлиги.

Ушбу ташкилотлар билан транспорт воситалари хизматини курсатиш учун шартномаларни келишиш ва тузилишига рухсатнома корхонанинг молиявий директори Джейн Шайлеш ҳамда Савдо булими рахбари Чайил Арундоян томонидан олинган булиб, шартномалар улар томондан урганиб чикилиб, шахсан имзоланган.

Шунингдек, 1 тонна минерал угитни тушириш ошириб курсатилганлиги, шу билан бирга бир тонна юкнинг нақд пулга ҳисоби курилганда 47 000 (қирқ етти минг) сумни, ундан 7000 суми транспорт харажати, 40 000 сум эса юкловчилар харажати эканлиги, агарда ишчиларни фукаровий ҳуқуқий шартнома (ГПХ) асосида ёлланганда, бир тонна юкни тушириш ва жойлаш харажати 12 фоиз қушимча қиймат соғлиги (НДС) билан ҳисоблаганда 52 000 (эллик икки минг) сум эканлиги, агарда юкорида курсатилган ишларни барчасини хизмати фукаровий ҳуқуқий шартнома (ГПХ) буйича ҳисобланганда $52\,000 \times 73\,340 \text{ тн.} = 3\,813\,680\,000$ сумни ташкил қилиши, корхона томонидан курсатилган хизматлар учун туланган $7\,416\,311\,981,89 - 3\,813\,680\,000 = 3\,602\,631\,981,89$ сумни ташкил қилганлиги ва корхонага тахминан 3 602 631 981,89 сум миқдорида моддий зарар етказилганлиги курсатилган.

Ишчи гуруҳ томонидан ички хизмат текшируви давомида хизмат хатида курсатилган ҳолатларга аниқлик киритиш мақсадида Логистика бошқармаси, ИЧ-ТБ, Савдо булими, Бош бухгалтер, Кишлоқ хужалиги билан ишлаш булими ва Юридик булим раҳбарлари ҳамда мутахассислари билан суҳбатлашилди. Шу билан бирга, улардан курсатилган ҳолатларни аниқлаштирувчи маълумотлар ҳамда тушунтириш хатлари ёзма равишда олиниб, ички хизмат текширув ҳужжатларига қушилди.

Ҳолат юзасидан Логистика бошқармаси бошлиғи А.Исмаиловдан тушунтириш хати олинганда, у уз тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни, “Фаргонаазот” АЖ томонидан 2024 йил апрел-июл ойларида ишлаб чиқарилган аммиакли селитра маҳсулотини корхонага қарашли бўлган Фаргона вилояти Фуркат, Кува, Наманган вилояти Турақургон, Чортоқ

станциялари ва Андижон вилояти Жалакудук тумани темир йул станциясида жойлашган омборларга ёпик вагонларда ортиб юборилган минерал угитларни вагонлардан тушириш ҳамда махсулотларни омборга жойлаштириш ишлари 2024 йил 19 апрел кундаги № 09-05/226-сонли шартномага асосан “Ўзбекистон темир йуллари” АЖ га карашли “Темирйўлинфратузулма” АЖ томонидан амалга оширилганлиги, мазкур шартнома “Темирйўлинфратузилма” АЖ нинг 2024 йил 30 июл кунги № 201-сонли хатига асосан бекор қилинганлиги курсатиб утган.

Шунингдек, корхонанинг технологик омборларида махсулотлар тулалигини инобатга олиб, махсулот ишлаб чиқариш жараёнига салбий таъсир қилмасликни таъминлаган ҳолда ҳамда омборларга етиб борган вагонларни тушириш жараёнида меъёридан ортик туриб қолишини олдини олиш мақсадида ва корхонага темир йуллари томонидан ҳеч қандай жарималар қўйилмаслиги шарти билан 2024 йил 28 август куни «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан № 09-05/723-сонли шартнома имзоланганлигини, ушбу шартнома лойиҳасини икки ҳафта давомида шартнома шартлари ва қиймати экспертлар Шайлеш Джейн ва Арудоян Чайил томонидан чуқур урганиб чиқилганлигини курсатиб утган. Ш.Джейн ва А.Чайиллар хизмат сафарига булганликлари сабабли улар билан суҳбатлашишнинг имкони булмади.

Шу билан бирга, «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ томонидан август-октябрь ойларида 412 та вагонларда 26 минг тоннадан ортик минерал угитлар омборларга сифатли жойлаштирилганлигини, агар барча омборларда кунлик вагонлардан махсулотларни тушириш қуввати 2-3 та вагон эканлигини ҳисобга олган ҳолда ҳамда вагонларни омборларга тупланиб етиб бориши натижасида жарималар прогнози ҳисобланса, ушбу курсаткич ҳар бир омбор учун уртача 350-360 млн сумни, жами 1 800 млн. сумдан ортик суммани ташкил этишини, омборларда битта вагонни тушириш меъёрий вақти 2 соат 30 дақикани ташкил этишини, «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан “Фаргонаазот” АЖ уртасида шартнома имзолангунга қадар технологик омбор тулалиги сабабли, Фуркат туманида жойлашган омборга 18 дона, Кува туманида жойлашган омборга 15 дона, Турақургон туманида жойлашган омборга 25 дона, Чорток туманида жойлашган омборга 31 дона ва Жалакудук туманида жойлашган омборга 38 дона, жами 127 дона вагонларга аммиакли селитра махсулоти ортиб юборилганлигини темир йул ҳужжатларида қуриш мумкинлигини таъкидлаб утган.

Ушбу вагонлар жаримада (“простой”да) қолганлигини, жами август-октябрь ойларида жамият томонидан юқоридаги омборларга ортиб юборилган аммиакли селитра махсулотини тушириш жараёнида ҳисобланган жарималар

тугрисида тахлилий жадвал илова килинишини, «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан омборларга етиб борган аммикли селитра махсулотини тушириш ва сифатли жойлаштириш ишларини тугри ташкил этилиши натижасида корхонага ҳисобланиши мумкин булган жами 1 млрд 23 млн. сум микдоридаги жарималарнинг олди олинганлигини курсатиб утган.

Шу билан бир каторда, «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ томонидан 1 тонна аммиакли селитра махсулотини вагондан тушириш ва омборга жойлаштириш хизмати учун 106 245,18 сум килиб белгиланганлигини, жамият уз ички имкониятларидан келиб чикиб ҳисобланганда эса 118 065,37 сумни ташкил этганлигини (тахминий жадвал илова килинишини) жами 26 661 тонна махсулот учун 315,1 млн сум пул маблаги тежаб колинганлигини курсатган.

Холат юзасидан Савдо булими бошлиғи Б.Кадиров ва Кишлоқ хужалиги билан ишлаш булими бошлиғи Б.Ахмедов уз маълумотномаларида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021-йил 15-июлдаги “Республикада ўсимликлар карантини ва химояси тизимини тубдан такомиллаштириш чора тадбирлари тўғрисида” ПФ-6262 сон фармонига мувофиқ “Ўзагрокимёҳимоя” АЖ ва ҳудудий “Агрокимёҳимоя” АЖ лар тугатилиши назарда тутилганлигини, “Ўзагрокимёҳимоя” АЖ ҳудудий омборлари, савдо дўконлари ва бошқа зарурий объектларини “Ўзкимёсаноат” таркибига кирувчи ташкилотлар олдидаги мавжуд қарздорликларни қисқартириш ҳисобига берилиши белгиланганлигини маълум килишган.

Корхонанинг ишлаб чиқариш узлуксизлигини таъминлаш, корхонанинг технологик омборларида минерал ўғитлар қолдиғи ортиб кетишини олдини олиш, келгуси йил ҳосили учун жойларда етарли даражада захира яратиш мақсадида ишлаб чиқарилаётган минерал ўғитларни “Farg‘onaazot” Аж нинг Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятида жойлашган темир йўл изи кирган 5 та омборларига жўнатилган. “Farg‘onaazot” Аж ва “Темирйўлинфратузилма” АЖ Қўқон минтақавий темир йўл узели филиали ўртасидаги 2022-йил 28-июлдаги 01-05/398-сонли шартномага асосан Корхонадан сақлаш учун жўнатилган минерал ўғитларни вагондан автомашинага юклаш, автомашинада омборга ташиш ҳамда тушириб тахлаш хизматларини “Темирйўлинфратузилма” АЖ Қўқон минтақавий темир йўл узели филиали амалга оширган бўлиб, 1-тонна махсулотни вагондан автомашинага юклаш, автомашинада омборга ташиш ҳамда тушириб тахлаш хизмати нархи 76 170,20 сўм этиб белгиланган. Юкорида кўрсатилган Президент қарорига асосан “Ўзагрокимёҳимоя” АЖ ва ҳудудий “Агрокимёҳимоя” АЖлар тугатилганга қадар кимё корхонлари томонидан ишлаб чиқарилиб, сақлаш учун жўнатилган махсулотларни омборга жойлаш,

сақлаш ва фермер хўжаликларига етказиб бериш ишларини “Агрокимёҳимоя” АЖ томонидан амалга оширилганлигини, корхона томонидан аввал бундай ишлар, яъни вагондан автомашинага юклаш, автомашинада омборга ташиш ҳамда тушириб тахлаш ишлари бажарилмагани сабабли “Темирйўлинфратузилма” АЖ Қўқон минтақавий темир йўл узели филиали давлат корхонаси билан шартнома тузилганлигини курсатиб утишган.

Корхона томонидан темир йул оркали вагонларда водий омборларига юборилган минерал уғитларни тушириш ва жойлаштириш масалалари билан боғлиқ шартномаларни тузилишида йул куйилган камчиликларни келиб чиқиш сабаблари ва омиллари куйидагилар:

- Корхона билан “Темирйўлинфратузилма” АЖ ҳамда «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ уртасида хизмат курсатиш юзасидан тузилган шартномалар, ҳозирги кунда кучда булган “Шартномаларни имзолаш ва ижро этишни тасдиқлаш сиёсати”нинг 1-сонли шартномаларни келишиш жадвалида узгартириш киритилиш ҳақидаги 2021 йил 17 декабрдаги № 2063-сонли буйруғига қушимча киритиш ҳақидаги 2022 йил 10 январ кундаги № 41-сонли буйруғи талаблари тулик бажарилмаган, яъни шу масалага тугридан-тугри дахлдор булган, хизмат курсатишнинг калькуляция нарҳини мутахассис сифатида урганиб берадиган маъсул Ишлаб чиқариш харажатларини таҳлил қилиш, стратегик режалаштириш, таннарҳини қискартириш ва ресурсларни тежаш бошқармаси бошлиғи Э.Сеитов билан шартнома, хизмат курсатишнинг калькуляция нарҳлари келишилмаган;

- Шартномалар тузилишида корхона манфаатларига зид булган ҳолатларни олдини олишга қаратилган шартномаларни тузиш комиссияси таркиби ва мажбуриятларини белгиловчи буйруқ ҳамда Низом ишлаб чиқилмаган. Шу сабабли шартномалар тузиш комиссиясини қарори тузилмаган;

- “Темирйўлинфратузилма” АЖ ва «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан хизмат курсатишга шартномалар тузилишида корхона маъсуллари томонидан тендир ёки танлов утказиш талабларига тулик риоя қилган ҳолда утказилмаган. Масалан, корхона томонидан айнан шу турдаги хизмат курсатиш учун ОАВ ларида тендир ёки танлов шартлари эълон қилинмаган. Лекин шундай булсада, «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ билан утказилган танловда камида учта ташкилот иштирок этиши керак булган булсада, танловда иккита ташкилот иштирок этган. Таъкидлаш жоизки, бу танловда қатнашган иккала МЧЖ бу ҳолатдан қандай хабар топгани номаълум булиб, факат конкурент варағи билан чекланилган. Шу сабабли тендир ёки танлов комиссиясини қарори қабул қилинмаган;

- Шартномалар тузилишида ва хизмат курсатишнинг калькуляция нарҳларини муҳокамасида корхонанинг молявий ҳолатига бош маъсул булган Молия буйича бош мутахассиси Ж.Шайлеш ҳамда Савдо булими раҳбари Ч.Арундоян, шунингдек бошқа маъсул шахслар иштирок этган булсада, лекин шу ҳолатни тасдиқловчи, белгиланган меъёрий ҳужжатлар

буйича хужжатлаштирилмаган, яъни мухокама баёни ва карори қабул қилинмаган.

Ички хизмат текшируви натижасига кура, ишчи гуруҳ томонидан ваколат доирасида булган барча масалалар куриб чиқилди. Хозирги вақтда “Темирйўлинфратузилма” АЖ ва «QUALITY BRICKETTE» МЧЖ томонидан “Фаргонаазот” АЖ урталарида хизмат курсатиш юзасидан тузилган шартномалар, калькуляциялар юзасидан Тартиб-махфий бошқармаси ҳамда ИХҚБ томонидан бошқарув раисига юборилган хизмат хатида корхонага етказилган жуда кўп миқдордаги зарар суммаси тугри ҳисоб-китоб қилинганлигига баҳо бериш учун Транспорт вазирлиги ва Меҳнат бандлиги, Солиқ қўмитаси, Молия вазирлиги йўналишидаги экспертлар фикри зарур булишини, шунингдек, шартномалар, калькуляцияларни қонунийлигига баҳо бериш ҳамда бу масалаларда корхона маъсул шахсларининг хатти-ҳаракатларида ноқонуний ҳаракатлар булиши мумкинлиги ҳолатларини, шартномалар буйича корхона томонидан утказилган маблағлардан солиқ туловлари тулик миқдорда амалга оширилганлиги ҳамда шартномалар тузилишида моддий манфаатдорлик масалаларини куриб чиқиш масалалари ҳуқуқ тартибот идоралари ваколатида булганлиги сабабли тўпланган хужжатларни ҳудудий тегишлилиги буйича Фаргона шаҳар прокуратурасига юбориш мақсадга мувофиқ ҳисобланди.

22. Комплаенс назорат хизмати бошлиғи Ғ.Жаббаров, Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш бўлими бошлиғи Н.Мамажонов томонидан бошқарув раисига (№ 3771-сон билан 2024 йил 25 ноябр куни қайд этилган) мурожаати ва шу ҳолат юзасидан тўпланган хужжатлар билан танишиб чиқиб, бошқарув раисининг кўрсатмасига асосан ушбу ҳолатни ҳолис, шаффоф ва адолатли кўриб чиқиш мақсадида ички хизмат текшируви ўтказилди.

Шу муносабат билан, «Farg‘onaazot» АЖ бошқарув раисининг 2024 йил 25 ноябр кундаги № 1134-сонли буйруғи билан ишчи гуруҳи тузилиб, ишчи гуруҳ таркибига Комплаенс назорат хизмати бошлиғи Ғ.Жаббаров, Ходимлар билан ишлаш бошқармаси етакчи мутахассиси Я.Махмудов, Касаба уюшмаси қўмитаси йўриқчиси А.Марасулов, Комплаенс назорат хизмати етакчи мутахассиси Ш.Бобоевлар киритилиб, ички хизмат текшируви шу йилнинг 25 ноябрдан 28 ноябр кунига қадар утказилди.

“Farg‘onaazot” АЖнинг Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш бўлими бошлиғи Н.Мамажонов 2024 йилнинг 25 ноябр куни, корхона бошқарув раисига маълумотнома билан мурожаат этиб, унда Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш бўлими етакчи мутахассиси А.Ҳожикамоловда шу йилнинг 1 октябр ҳолатига иш ҳақидан 174,3 миллион қарздорлик мавжуд булганлигини, бу қарздорликни қоплаш

хакида бир неча маротаба огохлантирилгандан сунг, 118 миллион сумни кайтарганлигини ва 25 ноябр холатига бу карздорлик 56,3 миллион сумни ташкил килишини маълум килган.

Ишчи гурух томонидан ички хизмат текшируви давомида Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат килиш булими бошлиги Н.Мамажонов маълумотномада кўрсатилган ҳолатларга аниқлик киритиш мақсадида, унинг узи ва Бош бухгалтер Х.Хайдаров, Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат килиш булими етакчи мутахассиси А.Хожикамолов, шу булим газначилари А.Халилова, Д.Нишонова, марказлашган бухгалтерия етакчи мухандиси У.Муллажонов ва хисобчиси Г.Холматовалар билан суҳбатлашилди. Улардан кўрсатилган ҳолатларни аниқлаштирувчи маълумотлар ҳамда тушунтириш хатлари ёзма равишда олиниб, ички хизмат текширув хужжатларига қўшилди.

Молия ва контракт мажбуриятларини бажарилишини назорат килиш булими етакчи мутахассиси А.Хожикамолов уз тушунтириш хатида 2003 йилдан буён корхонада ишлаб келишини, 2010 йилдан бери хозирги лавозимида ишлашини, 2023-2024 йиллар давомида иш хаки хисобидан карзга 174 миллион 300 минг сум олганлигини, шу йилнинг октябр ойи холатига 118 миллион сум карзини тулаганлигини, хозирги кунда 56 миллион карзи колганлигини, бу карзларини 2025 йилнинг январ-феврал ойлари давомида коплаб беришини, унинг иш хаки 5 миллион 500 минг сумни ташкил килишини курсатиб утган. Шунингдек, А.Хожикамолов оиласида турт нафар фарзандлари борлигини, улардан иккита фарзанди контракт-тулов асосида Тошкент шаҳрида олийгоҳларда уқишларини, колган икки нафар фарзанди урта мактабга боришларини, уларни барчасини сарф-харажатларига ойлик маоши етмаслигини, шу сабабли ойлик маошларини олдиндан олиб келишга мажбур булганлигини, иш хакларини ведомостда уз номига олиб келганлигини, шу сабабли хар ойда бухгалтерияни дебиторлик карзлари руйхатида уни фамилияси чикиб келганлигини, унинг бу ишларидан бош бухгалтери ва булим бошлигини хабари булганлигини, шу йилнинг май ойида Молиявий директор Д.Шайлеш бош бухгалтер оркали уни иш хакидан булган карзини коплаш хакида огохлантирилганлигини, бу пулларни угрилик килиб олмаганлигини маълум килган.

Молия ва контракт мажбуриятларини бажарилишини назорат қилиш бўлими бошлиғи Н.Н.Мамажонов холат юзасидан берган маълумотида Молия ва контракт мажбуриятларини бажарилишини назорат қилиш бўлими етакчи мутахассиси А.Хожикамолов бухгалтерия бўлими томонидан шакллантирилган иш хаққи ведомостини ўзбошимчалик билан ўзгартириб, яширин холда ўзини пластик карта рақамларини қуйиб, ўзи хохлаган

суммани ёзиб олиб, банкга тақдим қилганлигини ва бу сурункали равишда хар ойда давом этиб келганлигини, иш ҳаққи ведомостларга имзо қўйиш жараёнида бир кун ёки икки кундан сўнг хабар топганлигини, бу вақтда А. Хожикамолов пластик картасидаги қолдиқни тўлик ишлатиб ёки қисман ишлатиб бўлган бўлишини, ундан “нега бундай қилгани хақида” сўраганида, у “мени ўзимни шахсий ишим, ўзим қилган ишимга ўзим жавоб бераман, сизга гап тегмайди ва қарздорликни ойни охирида ёпиб қўяман” деган важлар билан хар ойда шу ишни давом эттирганини ва хар ойда ведомостни кечиктириб ёки пластик картасидаги пулни ишлатиб бўлиб сунгра имзога, унга ва бош бухгалтер ёки унинг ўринбосарига тақдим қилиб келганлигини таъкидлаб утди. Шунингдек, у иш ҳаққи ведомостида кўрсатилган ишчи ва ходимларни қарздорликлари бор ёки йўқлигини ўша кунда текширишни ва тўғри шакллантирилганлигини кўришни унинг имконияти йўқлигини А.Хожикамолов билганлигини, бу ҳолатни тўхтатиш учун заводнинг иқтисод бўйича ўринбосари мистер Д.Шайлишга 2024 йил май ойи бошларида хабар берганлигини, шундан сўнг ишчи ходимларни иш ҳаққи қарздорликлари бўйича ўтказилган ўрганишлардаги барча қарздорларни қолдиқларини 6 ой ичида камайтиришга оғзаки кўрсатма олганлигини ва бу ҳақда барча қарзи бор ишчи ходимларга, жумладан Алишер Хожикамоловга ҳам етказганлигини маълум килди. Шундан сўнг, қарзи бор қолган барча ишчи ходимлар иш ҳаққи қарздорлиги 6 ой мобойнида камайганлигини, лекин А.Хожикамолов ва бухгалтерия етакчи муҳандиси Улугбек Мулажоновнинг қарзи купайганлигини айтиб утди. Шу билан бирга, У.Мулажонов бўйича ўрганиш қилинганда у банкка тақдим қилинадиган ведомостга Молия ва контракт мажбуриятларини бажарилишини назорат қилиш бўлимига тақдим қилгунга қадар ведомостни ўзгартириб, ўзини Ф.И.О. ва пластик карта рақамини, суммасини қўшиб берганлигини, бу ҳолатни тўғрилигини текшириш уни бўлиминини ваколатида эмаслигини, лекин унинг бўлими етакчи иқтисодчиси А.Хожикамолов бу ишни иш ҳаққи ведомостини бухгалтериядан олгандан сўнг ўзгартиришлар қилганлигини, банкка тақдим қилинадиган иш ҳаққи дастури бўйича рухсат (“доступ”) фақат шу ходимда бўлганлигини, мистер Д.Шайлишдан оғзаки огохлантирилишга ҳам қарамасдан бу ишларни тўхтамаганлигини, хар сафар ушбу ҳолатни кечикиб кўрганидан сўнг ундан сабабини сўраганида яна ўша юқорида айтилган важларни А.Хожикамолов келтираверганлигини, шу сабабдан ушбу ҳолатларни тўхтатиш учун иқтисод бўйича ўринбосарга маълум қилганлигини курсатган.

МКМБНКБ газначилари А.Халилова ва Д.Нишанова уз тушунтириш хатларида қуйидагиларни, яъни А.Хожикамолов кассадан унинг ойлик

маошлари хисобидан нақд пул маблағларни унинг талабига биноан, ведомостга кайд этилган ҳолда берганликларини, тахминан ойига уртача 3-4 (уч-турт) миллион сум атрофида булганлигини, уни пулларни олишига сабаб уни ҳам пулларни бошқариш ҳуқуқига эга эканлигини курсатишган.

Марказлашган бухгалтерия ҳисобчиси Г.Холматова уз тушунтириш хатида куйидагиларни, яъни ҳисобот даврида ходимларнинг пластик карточкаларига утказилган иш хақи туловларини Молия булими томонидан такдим этилган тулов ведомостларига асосан ходимлардан иш хақи учун ушланма амалга оширилганлигини, ҳар ойнинг ҳисобот давридан сунг ой бошида Молия булими бошлигига иш хақидан қарздорлик мавжуд булган ходимлар руйхати ва қарздорлик миқдори такдим этилишини, А.Ҳожикамолов ва У.Муллажоновнинг қарздорлик миқдори ҳам руйхатда булганлигини курсатган.

Ички хизмат текшируви давомида ҳолатга дахлдор бўлган молиявий ҳужжатлар, яъни 2024 йил учун иш хақи туланиши хақидаги ведомостлар, қарздорлар руйхати, мансаб йуриқномалари ҳамда бошқа дахлдор ҳужжатлари нусхалари олиниб, ўрганиб чиқилди ва ички хизмат текшириш ҳужжатларига қўшилди.

Иш хақидан қарздорлар руйхати кутарилганда, қорхона буйича жами 191 ишчи-ҳодимларда қарздорлик мавжудлигини, уларнинг умумий миқдори 704 461 586 сумни ташкил қилиши ва бу қарздорлардан 13 тасида 10 миллион сумдан 70 миллион сумгача, 9 тасида 5 миллион сумдан 9 миллион сумгача, 15 тасида 2 миллиондан 5 миллион сумгача, 12 тасида 1 миллиондан 2 миллион сумгача, қолган 142 тасида 1 миллион сумгача қарздорлик мавжудлиги, Бош ҳисобчи маълумотиға қура А.Ҳожикамоловдан ташқари барчасида иш хақи хисобидан қарз олишға рұхсати булганлиги ва бу қарздорликлар ишчи-ҳодимлар томонидан оилавий шароитларида моддий қийинчилик сабабли иш хақи хисобидан ёрдам сураганликлари учун берилганлиги ёки хизмат сафари учун берилган пуллардан ташкил топганлиги аниқланди.

Шу уринда Марказлашган бухгалтерия етакчи муҳандиси Улугбек Муллажоновни иш хақидан қарздорлиги 49 947 685 сумни ташкил қилганлиги сабаби урганилганда, у томондан қарзлар ариза орқали олганлиги маълум булди ва марказлашган бухгалтерия томонидан у томондан ёзилган 22 та аризалар нусхалари такдим қилинди.

Марказлашган бухгалтерия етакчи муҳандиси У.Муллажонов ҳолат юзасидан ёзган тушунтириш хатида куйидагиларни, яъни иш хақидан булган қарздорлик оилавий шароити моддий томондан қийналганлиги сабабли вужудға келганлигини, моддий қийинчиликларни келиб чиқиш

сабаблари олийгохни сиртки булимида контракт асосида укишини, кандли диабет касали булганлиги учун дори-дармонларга хар куни 600 минг сумдан пул сарфлашини, карзи камайиб бораётганлигини, иш хакини 50 фоиз микдорини карзи хисобига ушлаб қилинишига рози эканлигини курсатган.

Марказлашган бухгалтерия ҳамда Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш булими иш фаолиятларида молявий операцияларни амалга оширишда йул қуйилган камчиликларни келиб чиқиш сабаблари ва омиллари қуйидагилар:

- корхона ва хизмат курсатувчи Саноат қурилиш банки уртасида молявий операциялар (иш хаклари, коммунал туловлар, солиқ туловлар, шартномалар асосида туловлар ва бошка туловлар) ни амалга оширишни тартибга солувчи, шунингдек молявий хавф-хатарлар (банкротлик ёки фаолиятини тақикловчи лицензияни махрум қилиш ва бошка ҳолатлар)ни назарда тутувчи қафолат шартлари белгиланган шартнома ёки қилишув қуринишидаги меърий ҳужжат тузилмаганлиги;

- газначилик фаолиятини амалга ошириш хакида лавозим йуриқномаси мавжуд булсада, уни 2.3-бандида “ишчиларга иш хаки, муқофот пуллари, хизмат сафарлари сарф-харажатлари ва бошка сарф-харажатлар” деб ёзилган булиб, “бошка сарф-харажатлар” сузлари хар-хил қуринишдаги ноқонуний молявий операцияларга йул очиб бериши мумкинлигини эътиборга олиб, “бошка сарф-харажатлар” сузини олиб ташлаб, урнига мақсадлари курсатилган молявий операциялар турлари аниқ курсатилмаган. Бундан ташқари, юқорида курсатилган молявий операцияларни амалга оширишда нақд пулларни чегараси курсатилмаган ҳамда бу ҳужжатда газна буйсунувчи Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш булими маъсулларини лавозим мавқеидан фойдаланиб ноқонуний аралашувини олдини олишга қаратилган шартлар қиритилмаганлиги;

- етакчи мутахассис А.Ҳожикамолов фаолияти устидан назорат сустиги сабабли у томондан иш хаки учун ажратилган молявий ресурсларни уз манфаати йулида фойдаланишга имкон берилганлиги;

- А.Ҳожикамолов томонидан иш хакини белгилаш дастурий-программаларига ягона назоратчи сифатида қуйилганлиги, уни фаолияти устидан юқори турувчи раҳбарларни назорат механизми урнатилмаганлиги;

- А.Ҳожикамолов мансаб мавқеидан фойдаланиб уз манфаати йулида иш хаки фондидан узок вақт давомида фойдаланаётганлиги аниқланган булсада, Бош бухгалтер Х.Ҳайдаров ҳамда Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш булими бошлиги Н.Мамажонов томонларидан уни дастурий-программага рухсати (доступи)ни тухтатиш юзасидан чора қурилмаганлиги;

- А.Хожикамоловда иш хакидан карзини ундиришни аниқ механизми ишлаб чиқилмаганлиги ҳамда карзларни сундириш учун иш хакини 50 фоиз миқдорини йуналтириш чораси қурилмаганлиги сабабли унинг карзи ойма-ой усиб боришига йул қуйилганлигидир.

Ички хизмат текшируви натижасига кўра, Молия ва контракт шартларини бажарилишини назорат қилиш бўлими етакчи мутахассиси А.Хожикамоловни содир этган хатти-харакатлари Ички меҳнат қоидалари талаблари асосида қорхонанинг Қасаба уюшмаси қумитасида у билан тузилган меҳнат шартномасини бекор қилиш масаласини қуриб чиқиш мақсадга мувофиқ ҳисобланди.

23. Тартиб-махфий бошқармаси бошлиғи М.Фузайлов, шу йилнинг 2 декабр куни «Фарғонаазот» АЖ бошқарув раисининг хавфсизлик ва ходимлар бўйича ўринбосари Т.Р.Мигмановга билдирги билан мурожаат этиб, унда 2024 йил бошида, қорхонанинг Асосий технологик цехларнинг ускуналарини диагностика қилиш ва сифат назорати, станокдаги ишларни механик синов ва сифат назорати участкасининг буюртмасига асосан Харидларни трансформация қилиш бошқармаси томонидан 1 (бир) дона қаттиқликни (тврдомер) ўлчовчи мослама 21 000 000 сўмга сотиб олинганлиги, 1 (бир) дона қалинликни (толциномер) ўлчовчи мослама 15 000 000 сўмга сотиб олинганлиги, интернетдан олинган маълумотларга кўра, қаттиқликни ўлчовчи (тврдомер) мосламаси нархи 5 512 000 сўмни, қалинликни (толцинамер) ўлчовчи мосламаси нархи 483 000 сўмни ташкил қилишини аниқланганлигини, буюртмани ўрганиш ва юқори нархда харид қилишга шартномасини тузиш билан Харидларни трансформация қилиш бошқармаси ходими П.Гофурова шуғилланганлигини маълум қилган.

Қорхона бошқарув раисининг ўринбосари Т.Р.Мигманов билдирги билан танишиб чиқиб, унда кўрсатилган ҳолатларни ўрганиш юзасидан Комплаенс назорат хизматида хизмат текшируви утказишга кўрсатма берган.

Курсатмага асосан, Комплаенс назорат хизмати томонидан Тартиб-махфий бошқармаси М.Фузайловнинг билдиргисида кўрсатилган ҳолатлар бўйича ўрганиш ўтказилди ва Харидларни трансформация қилиш бошқармаси ходими П.Гофуровадан, Асосий технологик цехларнинг ускуналарини диагностика қилиш ва сифат назорати, станокдаги ишларни механик синов ва сифат назорати участкаси бошлиғи Д.Биляевдан ҳолатларга аниқлик киритиш мақсадида суҳбатлар утказилди. Шунингдек, улардан ёзма маълумотлар ҳамда ўлчов мосламаларини буюртмаси, уни ўрганиш ва шартнома тузиш билан боғлиқ бўлган ҳужжатлар, яъни қорхона бошқарув раиси томонидан 2024 йил 12 май куни тасдиқланган буюртма ва шу

буюртма асосида тижорат таклифлари, 2024 йил 12 сентябр куни корхона билан «Etalon Supplier» МЧЖ ўртасида ўлчов мосламаларини етказиб бериш ҳақида тузилган №43-сонли шартномани асли, шунингдек «Фарғонаазот» АЖ бошқарув кенгаши йиғилишининг 2023 йил 13 июн кунидаги №1-сон баённомаси нусхаси билан танишиб, уларни нусхалари олинди ва иш хужжатларига қўшилди.

Асосий технологик цехларнинг ускуналарини диагностика қилиш ва сифат назорати, станокдаги ишларни механик синов ва сифат назорати участкаси бошлиғи Д.Беляев ҳолат юзасидан берган тушунтиришида ҳақиқатдан ҳам ишлаб чиқариш заруратидан келиб чиқиб, шу йилнинг май ойида «МЕТ-УДА» номли қаттиқликни ўлчовчи (твердомер) мосламасини ҳамда ультратовушли «Olympus 27 MG» номли қалинликни ўлчовчи (толщинамер) мосламасини харид қилишга буюртма берганлигини, дастлаб бу буюртмага розилик бўлмаганлигини, кейин эса Бош механик билан корхона раҳбариятига бу ўлчов мосламалари фойдаланиш учун зарурлигини тушунтирганларидан сўнг буюртмага розилик олинганлигини, шундан сўнг бу ўлчов мосламалари шу йилнинг сентябр ойида харид қилинганлигини ва қабул қилиб олганлигини, шу вақтгача фойдаланиб келинган эски ўлчов мосламалари маънан эскириб, яроқсиз ҳолга келиб қолганлигини, уларни ҳозирда рўйхатдан чиқариш учун хужжатларни тайёрлаётганлигини кўрсатган.

Харидларни трансформация қилиш бошқармаси етакчи мутахассиси П.Гофурова ҳолат юзасидан берган тушунтириш хатида қуйидагиларни, яъни ҳақиқатдан Асосий технологик цехларнинг ускуналарини диагностика қилиш ва сифат назорати, станокдаги ишларни механик синов ва сифат назорати участкаси бошлиғи Д.Беляевнинг қаттиқликни ўлчовчи (твердомер) «МЕТ-УДА» номли мослама ҳамда қалинликни ўлчовчи (толщинамер) ультратовушли «Olympus 27 MG» номли мосламани харид қилишга берган буюртмаси ўрнатилган тартибда тасдиқланиб, ижросини таъминлаш учун унга чиқарилганидан сўнг, шу йилнинг август ойида буюртмани ўрганишни бошлаганлигини ва интернет сайтига кириб, шу турдаги мосламалар бўйича таклифларни ўрганиб, улардан нархи жихатдан бошқа таклифларга кўра арзонроқ бўлган ва мосламаларнинг русумлари ҳам корхона буюртмасига тўғри келганлиги учун «Global Parts Hub» МЧЖ, «Energopribor» МЧЖ ва «Etalon Supplier» МЧЖ ларни таклифларини танлаб олиб, улар билан музокаралар олиб борганлигини, яъни уларга интернет орқали танловда иштирок этиш ҳақида таклифни жўнатганлагини маълум қилди. Шу билан бирга, унинг таъкидлашича музокаралар олиб бориш ваколоти 2023 йил 13 июн куни «Фарғонаазот» АЖ бошқарув кенгашининг № 1-сон баённомасида

унга берилганлигини, яъни бу йиғилиш кун тартибида корхона учун сотиб олиниши режалаштирилган буюртмаларни тўғри расмийлаштириш, ишлаб чиқарувчиларни излаб топиш, улар билан музокаралар олиб бориш, камида учта тижорат таклифлар олиш белгиланганлиги, излаб топган учала МЧЖ лар розилигидан сўнг рақобат варақаси (конкурентный лист) ларини шакллантирганлигини, сўнг рақобат варақаларини харидга маъсул бўлган барча раҳбарлар эътиборига тақдим қилганлигини, уларнинг розилигидан сўнг рақобат варақасида мосламаларни энг арзон нархда таклиф қилган «Etalon Supplier» МЧЖ билан 2024 йилнинг 12 сентябр куни № 43-сонли шартнома тузилганлигини айтиб утди.

Шу билан бирга, бу шартнома корхонанинг барча маъсуллари розилигидан ўтиб имзолатилганлигини, унда мосламаларни таклиф қилган МЧЖ билан моддий манфаатдорлик масаласида ҳеч қандай келишув бўлмаганлигини, интернет сайтида таклиф қилинган барча тижорат таклифлар ўз тасдиғини топмаслигини, кўп ҳолатларда таклиф қилинган нархлар кўп вақт олдин қўйилганлиги сабабли нархлари эски нархда қолиб кетишини, у мосламаларни харид қилиш мққсадида шу йилнинг август ойида интернет сайтига кирган вақтида, рақобат варақасида кўрсатилган МЧЖ ларни тижорат таклифлари, яъни нархлари арзон бўлганлигини, шунингдек уларнинг русумлари ҳам корхона сўраган русумга тўғри келганлиги сабабли уларни танлаб олганлигини кўрсатган.

«Фарғонаазот» АЖ бошқарув кенгашининг 2023 йил 13 июнь куни №1-сон баённомаси билан танишиб чиқилганда, кенгаш йиғилиши кун тартибига учта масала қўйилганлиги, яъни биринчи масала :

- корхонадаги сотиб олиниши режалаштирилган буюртмаларни тўғри расмийлаштириш, иккинчи масала :

- буюртмалардаги товарлар, хом-ашё, асбоб-ускуналар ва бутловчи қисмлар бозорини ўрганиш, учинчи масала :

- ишлаб чиқарувчиларни излаб топиш, улар билан музокаралар олиб бориш ва камида 3 та тижорат таклифлар олиш ҳолатлари муҳокама қилинган ва тегишли қарорлар қабул қилинган.

«Фарғонаазот» АЖ билан «Etalon Supplier» МЧЖ ўртасида 2024 йил 12 сентябр куни тузилган №43-сонли шартнома ва унга илова қилинган, яъни бошқарув раиси томонидан 2024 йил 12 май куни тасдиқланган буюртма, рақобат варақ (конкурент лист) лари ўрганилганда, буюртма тегишли маъсуллар томонидан ўрганилиб имзоланганлиги, бошқарув раиси томонидан тасдиқлаганлиги ва Захираларни бошқариш бошқармасида 2024 йил 13 май куни № 317-сони билан рўйхатдан ўтганлиги, рақобат варақлари тегишли тартибда кириш рақами билан рўйхатдан ўтганлиги ва тегишли

маъсуллар томонидан ўрганилиб имзоланганлиги, мосламаларни етказиш ҳақида «Фарғонаазот» АЖ билан «Etalon Supplier» МЧЖ ўртасида 2024 йил 12 сентябр куни №43-сонли шартнома белгиланган тартибда расмийлаштирилганлиги ва корхонанинг харидга дахлдор бўлган барча маъсуллари томонидан имзоланганлиги аниқланди.

Ўрганиш давомида, корхона томонидан харид қилинган «Olympus 27 MG» ва “МЕД-УДА” номли мосламаларни нархини ўрганиш мақсадида «Aliexpress» сайтига шу йилнинг 4-декабр кунида кириб, Ўзбекистон давлати бўйича таклифлар ўрганилганда, бу сайтда ҳақиқатда мосламалар нархи ишлаб чиқарилган давлат ва русумига қараб қалинликни (толщиномер) ўлчовчи мосламалари нархлари ўртача 2 500 000 сўмдан 3 800 000 сўмгача атрофида, қаттиқлигини ўлчовчи (твердомер) мосламаси нархи ўртача 400 000 сўмдан 500 000 сўмгача атрофида эканлиги маълум бўлди.

Харидларни трансформация қилиш бошқармаси томонидан корхонага харид қилинган қаттиқлигини ва қалинлигини ўлчовчи мосламалари харид қилинишида, уларнинг нархлари корхона маъсулларининг розилигидан ўтганлиги ва шартнома асосида сотиб олинган. Лекин шу уринда харид қилинган мосламаларни техник паспорти-сертификати, эксплуатация муддатини белгиловчи қафолат талонлари мавжуд булмаган, фақат қалинликни ўлчовчи мосламада сертификат булган.

Урганиш натижаларига кура, Харидларни трансформация қилиш бошқармаси маъсуллари келгуси иш фаолиятларида тижорат таклифларини ўрганишда кенг доирада ва атрофлича ўрганиш, харидларни амалга оширишдан олдин имкон қадар барча ОАВ ларида танлов эълон қилиш, харидларни таклиф қилувчи барча интернет сайтларни таклиф қилинаётган товар-моддий бойликларни сифати, нархини чуқур таҳлилдан утказиш, сифати ва нархлари бўйича мутахассислар фикрларини олиш мақсадга мувофиқ ҳисобланди.

Утган ҳисобот даврида амалга оширилган 23 нафар ички хизмат суриштирувлари давомида аниқланган **6 та коррупцион ҳолатлар** асосан маҳсулотларни темир йул орқали юбориш вақтида руй берган салбий ҳолатлар, корхона мулкани талон-тарож қилиш ва қалбаки ҳужжатлар асосида корхонага моддий зарар келтириш, корхона пулларини ноқонуний равишда олиш каби салбий ҳолатлар ҳисобланади.

VII. Мониторинг ва назорат³

Жамият комплаенс назорат хизмати ходимлари томонидан утказилган мониторинг ва назорат тартибидаги текширувлар натижасида:

- Минерал угитларни юбориш жараёнида – “Узимпекс” МЧЖ томонидан экспортга юборилган минерал угитлардан кам чиқиш ҳолатлари;
- Омборлар хужалиги цехида - Корхона “Дугоба” ёш мутахассислар ётоқхонаси қурилиш материалларини талон-тарож қилиш ҳолати;
- Корхона темир йул шахобчасидан калбаки хужжатлар асосида фойдаланиш жараёнида жамиятга моддий зарар келтириш ҳолатлари аниқланди.
- Минерал угитларни истеъмолчиларга жунатиш жараёнига масъул булган шахслар эътиборсизлиги ва уз вазифаларига совуққонлик билан қарашлари оқибатида вагонларга ортикча юк юклаш ҳолатлари;
- Корхона цехларидан катта миқдордаги ТМБ ларини угирлаб олиб чиқиб кетишга уриниш ва омборларда ортикча ТМБ сақлаш ҳолатлари.(Буг-қозон цехидаги угирлик)
- Бухгалтерия ходими томонидан ноқонуний равишда пулларни узлаштириш ҳолати.

Бундан ташқари, ўтган ҳисобот даврида “Фарғонаазот” АЖ Комплаенс назорат хизмати томонидан 2024 йил давомида ваколатли омборларни ўрганиш бўйича тегишли ишлар амалга оширилди ва қуйидагилар аниқланди.

Корхона томонидан минерал ўғитларни захира қилиш учун ваколатли омборларни танлаб олиш мақсадида “Ўзкимёсаноат” АЖ нинг 2021 йил 27 апрелдаги 49-сон бўйруғи талабларига мувофиқ танлов асосида хусусий тадбиркорлар билан сақлаш шартномалари тузилиб, 25 та ваколатли омборлар (жами омборлар сони 33 та) ташкил этилган.

Тузилган шартномаларга асосан нотариусда ипотека шартномаси тузилиб, тадбиркорга тегишли мол-мулкларни гаровга қўйиш эвазига техник соз, темир йул йулакчаси мавжуд ва минерал ўғитларни сақлаш учун яроқли бўлган, онлайн камералар билан таъминланган омборларда 31.12.2024й. ҳолатига 179 минг 295 тонна аммиачли селетра ва 15 829 тонна АФУ минерал ўғитлари сақланмоқда.

VIII. Аниқланган қоидабузарликлар ва уларга таъсир чоралари

Юқорида амалга оширилган тадбирлар тахлили шуни кўрсатадики, корхонада коррупцияга қарши кураш сиёсатига («Farg‘onaazot» АЖ нинг

коррупцияга қарши сиёсати (Буйруқ №1274, 09.11.2020 й.) амал қилинмоқда ва **2024 йил давомида** коррупцион хавф-хатарлар асосан:

- 1) Минерал угитларни юбориш жараёнида – “Узкимёимпекс” МЧЖ томонидан экспортга юборилган минерал угитлардан кам чиқиш ҳолатлари;
- 2) Омборлар хужалиги цехида - Корхона “Дугоба” ёш мутахассислар ётоқхонаси қурилиш материалларини талон-тарож қилиш ҳолати;
- 3) Корхона темир йул шахобчасидан қалбаки хужжатлар асосида фойдаланиш жараёнида жамиятга моддий зарар келтириш ҳолатлари;
- 4) Минерал угитларни истеъмолчиларга жунатиш жараёнига масъул бўлган шахслар эътиборсизлиги ва уз вазифаларига совукконлик билан қарашлари оқибатида вагонларга ортикча юк юклаш ҳолатлари;
- 5) Корхона цехларидан катта миқдордаги ТМБ ларини угирлаб олиб чиқиб кетишга уриниш ва омборларда ортикча ТМБ сақлаш ҳолатлари.(Буг-қозон цехидаги угирлик).
- 6) Бухгалтерия ходими томонидан ноқонуний равишда пулларни узлаштириш ҳолати (бухгалтерия ходими А.Ҳожикамолов).

Аниқланган коррупцион хавф-хатарларни олдини олиш ва уларга йўл қўймаслик мақсадида қўлга олинган нозират хизмати томонидан амалга оширилган ички хизмат суруштирувлари ҳуқуқсалаҳида жамият раҳбариятига ҳар бир суриштирув ишлари ҳуқуқсалаҳида тегишли **таклифлар** берилган.

Юқорида қўрсатилган қўнунбузарликларни олдини олиш ва қўлқўсида йўл қўймаслик мақсадида:

- 2022 йилнинг 6 июнь қўни, қўрқўна раҳбарининг № 980-қўнли қўйруғи билан тасдиқланган “Хизмат одоби қўидалари” ни тушунтириш ишларини давом эттириш;

- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 31 декабрдаги “Қўрқўнияга оид ҳуқуқбузарлик ҳақида ҳабар берган ёки қўрқўнияга қарши қўрашишга бошқа тарзда қўмақлашган шахсларни рағбатлантириш тартиби тугрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида” ги № 829-қўн Қарорини барча раҳбарлар ва ишчи-қўдимларнинг эътиборига етқазиб қўриб, амалиётга қўрий қилиш.

-Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 6 июль қўнидан “Қўрқўнияга қарши қўрашиш фаолиятини самарали ташқил этишга доир қўшимча қўра-тадбирлар тугрисида” ги № ПҚ-5177-қўн Қарори ижросини таъминлаш мақсадида “Фаргонаазот” АЖ бошқарув раисининг 2021 йил 12 август қўнидан № 1259-қўн қўйруғи ишлаб қўкилиб, ушбу қўйруқ талаблари асосида 2021 йилнинг 20 август қўнидан бошлаб, қўрқўнага ишга қўбул қилиш интернет тармоғида қўйлаштирилган қўграммалаштирилган дастур орқали тест синовларидан мувоффиқиятли утган номзодлар, ташқил қилинган қўмиссия қўхбатидан утгандан қўнг ишга қўбул қилиниши йўлга қўйилган.

-Узбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 29 июнь кунидан № ПФ 6013-сон Фармоннинг 3.8-банди талабларини бажариш юзасидан, “Пора олиш-беришга карши курашиш бошқарув тизими” ISO № 37001-2016 халқаро стандартини корхонада жорий қилиш мақсадида, “Фаргонаазот” АЖ бошқарув раисининг 2021 йил 23 сентябрь кунидан № 1499-сон буйруғи билан ишчи гуруҳ ташкил қилинган бўлиб, мазкур гуруҳ томонидан доимий равишда коррупцион хавф-хатарни аниқлаш, баҳолаш ва мониторинг қилиш йўналишида ишларни давом эттириш.

-“Фаргонаазот” АЖ билан тугридан-тугри тузилган шартномалар матнларига коррупцияга карши бандлар киритилиши таъминланган бўлиб (Буйруқ № 556, 20.04.2021й.), монополист ташкилотлар ҳамда соҳавий корхоналар билан тузилаётган шартномалардан ташқари барча контрагентлар Комплаенс назорат хизмати ва юридик бўлим билан ҳамкорликда урганиш ишлари ташкил қилинган (Буйруқ № 793, 27.05.2021й.). Шу билан бирга тугридан-тугри тузилаётган барча шартномалар қонунийлиги Комплаенс назорат хизмати билан қелишилишини таъминлаш.

Шунингдек, қонунбузарликларнинг олдини олиш мақсадида 2024 йил давомида жами 37 та: 6 та семенар, 31 та умумий профилактик тадбирлар ўтказилди.

Ўтган ҳисобот даврида ўтказилган **23 та хизмат суриштирувлари** жараёнида аниқланган **6 та салбий ҳолатлар** бўйича тупланган ҳужжатлар қонуний қуриб чиқилиши учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига юборилган. Шунингдек, 16 таси жамият “Одоб-ахлоқ” комиссияси ва раҳбариятига тақдим этилиб, корхона раҳбарияти курсатмасига асосан 5-нафар ходимга “огохлантириш” эълон қилинган ва 1 нафар ходимга суд идоралари томонидан маъмурий қоралар қурилган. Шу билан бирга 1 нафар ишчи ходим эгаллаб турган лавозимидан четлатилиб, 1 нафар ходим лавозимидан озод этилган.

Келгусида қоидабузарликларга йул қуймаслик ва олдини олиш учун профилактик тадбирларни мунтазам равишда амалга ошириб бориш ҳамда корхона ички ҳужжатларига тегишли ўзгартиришлар киритиб бориш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

IX. Хулосалар

Ўтган ҳисобот даврида амалга оширилган 23 нафар ички хизмат суриштирувлари давомида аниқланган 6 та коррупцион ҳолатлар асосан маҳсулотларни темир йул орқали юбориш вақтида руй берган салбий ҳолатлар, корхона мулкани талон-тарож қилиш ва қалбаки ҳужжатлар асосида корхонага моддий зарар келтириш, пулларни қонуний равишда ўзлаштириш каби салбий ҳолатлар ҳисобланади.

Комплаенс назорат хизмати томонидан ҳисобот даврида ўтказилган **23 та хизмат суриштирувлари** жараёнида аниқланган **6 та салбий ҳолатлар** бўйича тупланган ҳужжатлар қонуний қуриб чиқилиши учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига юборилган. Шунингдек, 16 таси жамият “Одоб-ахлоқ” комиссияси ва раҳбарияти тақдим этилиб, қорхона раҳбарияти томонидан 5-нафар ходимга “огохлантириш” эълон қилинган ва 1 нафар ходимга суд идоралари томонидан маъмурий қоралар қурилган. Шу билан бирга 1 нафар ишчи ходим эгаллаб турган лавозимидан четлатилиб, 1 нафар ходим лавозимидан озод этилган.

2023 йил давомида эса **14 та хизмат суриштирувлари** ўтказилган бўлиб, **7 та коррупцион ҳолатлар** аниқланган. Ушбу салбий ҳолатлар оғборлардан товар-моддий бойликларини уғирлаш, меҳнат интизомини қупол равишда бузиш ва ишлаб чиқарилган минерал угитларни талон-тарож қилиш ҳолатлари бўлиб, қелтирилган моддий зарарлар ундириб олинган.

Жамиятда коррупцияга қарши қураш бўйича қабул қилинган меъёрий ҳужжатларга риоя этиш ҳамда олиб қорилаётган қора-тадбирлар, дастур асосида уқитиш ишлари натижасида 2024 йил давомида бундай ҳолатлар қамайишига эришилди.

Қорхонада коррупцияга қарши қураш бўйича қабул қилинган меъёрий ҳужжатларга риоя этиш ҳамда олиб қорилаётган қора-тадбирлар, профилактика ва уқув-дастури асосида ўқитиш ишлари натижасида йил давомида коррупцион ҳавф-ҳатарлар қаражасини қамайишига эришилди.

Шунингдек, қуқороларни ишга олиш жараёнида янги қоидалар ва ўзқартиришлар қиритилиши оқибатида бу йуналишдаги коррупцион ҳавф-ҳатарлар қамайишига эришилди.

Жамият раҳбарияти томонидан қурилган қора ва тадбирлар натижасида бошқарма ва цехларида уғирликлар қамайиб, меҳнат интизоми муқтаҳкамланишига эришилди.

Ўтқазилган профилактик тадбирлар ва қорхона раҳбарияти томонидан қурилаётган қоралар натижасида жамиятда иқобий ўзқаришлар қузатилди. Қумладан, жамият ишчи ходимлари ўртасида майда ташқачилиқ, моддий зарар қелтириш ҳолатлари қескин қамайди. Шу билан бирга, қорхона раҳбарияти томонидан байрам ва турли маърифий, спорт тадбирлари давомида ишчи ходимларни рақбарлантириш ишлари амалга ошириб қорилаётганлиги натижасида маънавий муҳит яқшиланишига ҳамда коррупцион ҳолатларни қамайишига ўзининг иқобий таъсирини қурсатди.

Х. Қоррупцияга қарши қураш тизимини янада ривожлантириш бўйича тақлифлар ва тадбирлар режаси

Коррупцияга қарши кураш тизимини янада ривожлантириш учун қуйидагилар **таклиф** қилинади:

1) Ички хизмат текширув даврида ташкилотнинг молиявий-хужалик ёки бошқа соҳа фаолиятини урганиш зарурати тугилганда, корхонада ишловчи мутахассислар масалага ноҳолис ёндошишлари мумкинлигини эътиборга олиб, аудиторлар ва мутахассислар фикрини, хулосасини олиш учун ташқаридан жалб қилиш ва уларга хизмат туловини амалга ошириш механизминини ишлаб чиқиш;

2) Хизмат зарурати сабабли суровнома асосида бошқа давлат идораларидан (солик, божхона, ИИБ, прокуратура ва бошқалар) суровнома орқали маълумотларни олиш ва давлат органларинини жавоб беришга мажбурийлигини белгилаш;

3) Хизмат вақтида олинган маълумотлар асосида оператив тадбир утқазилари зарурати тугилганда (масалан пора бериш ёки унга воситачилик қилиш) тегишли ҳуқуқ тартибот органларига бу ҳақда хабар бериш ва улар билан ҳамкорликда тезкор тадбирларни утқазиларида ҳамкорлик қилиш;

4) Хизматнинг фаолияти натижалари бўйича тавсия қилинган чора-тадбирларни асоссиз бажармаганлик учун маъсул шахсларни интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортиш механизминини ишлаб чиқиш;

Тадбирлар режаси

1. Коррупцияга қарши курашилари соҳасида қабул қилинган ва амалдаги меъёрий ҳужжатларнинг ижросини мониторинг қилиб бориш.
2. Жамият томонидан ТМБ ларини сотиб олиш жараёнида “инсон омили”ни чеклаш ва коррупцияни олдини олиш мақсадида “Давлат харидлари тўғрисида”ги Қонун талаблари асосида харидлар амалга оширилишини назорат қилиш.
3. Контрагентларнинг ишончлилигини, шу жумладан, коррупциявий ҳуқуқбузарликларни содир этмаганлиги, жамият тизимидаги корхоналар ходимлари билан манфаатлар тўқнашуви мавжуд эмаслигини ўрганиш.
4. Жамиятда вақантлар (бўш иш ўринлари) тўғрисидаги маълумотларни оммавий ахборот воситаларида эълон бериб боришни назорат қилиш.
5. Корхонада ишга қабул қилиш жараёнларини автоматлаштирилган тизим, малакаларни баҳолаш бўйича электрон дастур асосида амалга оширилишини назорат қилиш.
6. Жамият ходимлари томонидан совға олиш ёки бериш тартибинини меъёрий ҳужжатлар талаблари асосида амалга оширилишини назорат қилиш.
7. Корхона ходимлари томонидан хайрия ва ҳомийлик фаолиятинини меъёрий ҳужжатлар талаблари асосида амалга оширилишини назорат қилиш.

8. Коррупцияга қарши курашиш соҳасида жамиятда қабул қилинган ички меъёрий ҳужжатлар талаблари асосида ходимлар ўртасида тушунтириш ишларини олиб бориш, бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилиши идоралари билан ҳамкорликда семинарлар ўтказиш.
9. Корхонада укув-дастури асосида ISO 37001:2016 халқаро стандарти талабларига кура раҳбар ходимларни ўқитиш ишларини ташкиллаштириш.

“Фарғонаазот” АЖ

Комплаенс назорат хизмати бошлиғи **Ғ.Жаббаров**

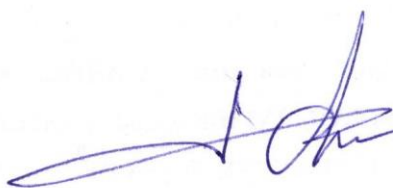
03 январь 2025 йил.

“К Е Л И Ш И Л Г А Н”

“Фарғонаазот ” АЖ

бошқаруви раиси уринбосари

“7” январь 2025 йил.

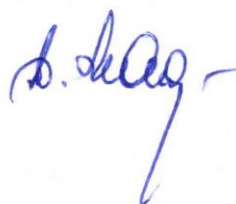
Т.Мигманов

Комплаенс назорат хизматининг 2024 йил учун хисоботи билан танишдим:

“Фарғонаазот ” АЖ

бошқаруви раиси

“7” январь 2025 йил.

Д.Маннонов